

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

συγγραφέν

ΠΑΡΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

μετὰ διεξοδικωτέρας περιγραφῆς
τῆς Ἱερᾶς τῶν Ἱερώρων Μονῆς
παρὰ Ἰγνατίου Ἱεροδιακόνου Κεμίζου
τοῦ ἐκ Μουσμβασίας ·

νῦν δὲ ἐπιμελῶς ἀνατυπωθὲν κατὰ τὴν τοῦ 1745 ἔκδοσιν.

ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡ. ΤΟΥ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
1857

ΑΒ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΒΙΒΛΟΥ.

Ἀσμένως ἅμα καὶ προθύμως ἀποδεχόμενοι τὴν φιλόκαλον καὶ φιλογενῇ τοῦ Τυπογραφεῖς πρόσκλησιν, ἰδοὺ καὶ εἰδησίην τινα προτιθέμεθα περὶ τοῦ συγγράψαντος τὸ παρὸν ἐπωφελέστατον, καὶ ἤδη σπανιώτατον βιβλιάριον· πενιχρὰν μὲν, ἀλλ' ὅσῃν ἡδυνήθημεν ἀναλέξασθαι ἐκ τῶν σποράδην τε καὶ ἀκροθιγῶς διαλαδόντων περὶ τοῦ σοφῆ ἐκείνου καὶ εὐσεβεστάτου ἀνδρός.

Ἰωάννης ὁ Κομνηνός, τὸ γένος Βυζάντιος (1), ἤκμασεν ὑπερμεσοῦσης τῆς ΙΖ'. ἐκατονταετηρίδος. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὑψηλοτάτου Ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράδα Βοεδόδα μετήρ-

(1) Βλάχον ἀποκαλεῖ Βερνάρδος ὁ Μοντεφαλκωνίος (Montfaucon) ἐν τῇ *Palaeographia Graeca. Parisiis*, 1708. εἰς φύλ. σελ. 434.

χετο ἐν Βουκορεστίῳ τὴν ἰατρικὴν, τὰ μάλι-
στα εὐδοκίμουμενος. Εὐλαδὴς μὲν ὢν, καὶ
παντοίαις ἀρεταῖς ἠγλαῖσμένος, εἰδὼς δὲ καὶ
οἶαν οἱ τῶν εὐαγῶν Μουκστηρίων προσκυνη-
ταὶ δύνανται ἑαυτοῖς παρασκευάσαι τὴν ψυ-
χικὴν ὠφέλειαν, ἀπῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ,
καὶ τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους ἄπικτας
προσεκύνησε· μετέπειτα δὲ καὶ εἰς τὸ Θεο-
βάδιστον Ὅρος Σινᾶ. Χρόνου δὲ ἱκανοῦ πε-
ρελθόντος, ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ Ὅρος
τοῦ Ἀθωνος, ὅπου πολλοὺς τῶν ἐκεῖσε σεβα-
σμίων Μοναχῶν ἐγνώρισεν, εὐσεβεῖα τε καὶ
παιδεία κεκοσμημένους· μεθ' ὧν καὶ διὰ μα-
κροῦ συνδιέτριψε, θαυμάζων οὐ μόνον τὸ
κάλλος καὶ τὴν ὄντως αὐτοκρατορικὴν με-
γαλοπρέπειαν τῶν οἰκοδομῶν, ἀλλὰ, τὸ κρά-
τιστον, τὴν πατροπκράδοτον τάξιν τῶν ἱερῶν
τῆς Ἐκκλησίας Ἀκολουθιῶν ὀρθῶς τε καὶ εὐ-
πρεπῶς διατηρουμένην. Ἐπανακκάρψας τέλος
εἰς Βουκορέσιον περὶ τὸ 1700, συνέγραψεν ἀπλῆ
διαλέκτῳ καὶ ἐτύπωσεν ἰδίᾳ δαπάνῃ περι-
γραφὴν τοῦ Ἀθωνος, τίτλον φέρουσιν τὸν ἐ-
φεξῆς· « Προσκυνητᾶριον τοῦ ἁγίου Ὁρους
» τοῦ Ἀθωνος, συγγραφὴν μὲν καὶ τυπωθὲν
» ἐπὶ τῆς γαληνοτάτης Ἡγεμονίας τοῦ εὐ-
» σεβεστάτου, ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτά-
» του αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐγ-
» γροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κων-

» σταντίνου Βασσαράβα Βοεδόνδα· ἀφιερῶ-
» θέν δὲ τῷ Πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Οὐγ-
» γροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Θεοδοσίῳ, σπου-
» δῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ Ἐξοχωτάτου Ἱατροῦ
» κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ἵνα δίδο-
» ται χάρισμα τοῖς εὐσεδέσι διὰ ψυχικὴν αὐ-
» τοῦ σωτηρίαν. Τύποις Ἀνθίμου Ἱερομονά-
» χου τοῦ ἐξ Ἰδερίας ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Συνα-
» γώδου, αψά. εἰς 8^{ον}. » Ἐν δὲ τῷ τέλει τῆς
βίβλου ἀναγινώσκεται· Ἐπιμελεία καὶ διορ-
θώσει Ἰγνατίου Ἱερομονάχου τοῦ Φωτιανοῦ.
Περιέχει δὲ καὶ Πίνακα χωρογραφικὸν ἰδίᾳ
αὐτοῦ δαπάνῃ διαγλυφέντα τε καὶ τυπω-
θέντα.

Δύο δέ τινα ὑπῆρξαν τὰ κινήσαντα τὸν
Κομνηνὸν εἰς τὴν τοῦ παρόντος πονήματος
συγγραφὴν· καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι πολλάκις
τισὶν ἐνέτυχε τῆς τε Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ
Σινᾶ Ὁρους Προσκυνηταρίοις, τοῦ δὲ Ἀθω-
νος οὐδὲν οὐδαμοῦ εὔρε· δεύτερον δὲ, ὅτι
τινὲς ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ προέτρεψαν εἰς ἀ-
ναπλήρωσιν τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως, ὡς αὐ-
τὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἐν τῷ προτεθέντι Προλό-
γῳ. Τὴν δὲ ἀφήγησιν ὑποδεεστέραν ὁμολο-
γεῖ τῆς τε ἀξίας καὶ λαμπρότητος τῶν ἱερῶν
ἐκείνων καταγωγίων, παρατιθέμενος ἄλλοις
ἑαυτῷ ἱκανωτέροις τὴν περὶ τὸ χρεῖπτον φρον-
τίδα· ἐπέλειπε γὰρ αὐτὸν ὁ χρόνος, ἐπισκε-

πτόμενον καθ' ἐκάστην τοὺς ἀσθενοῦντας.
Πότε δὲ ταύτην ἤρξατο τὴν ὁδοιπορίαν ποι-
εῖσθαι, ἀδηλον· γεγηρακῶς ὅμως, ὡς εἰκά-
ζομεν ἐκ τῶν ἐφεξῆς στίχων τοῦ ἐξ Ἰωαννί-
νων Χριστοφόρου, Προηγούμενου τῆς τῶν
Γ' δ' ἡρῶν Μονῆς.

» Προσκυνητῆς θαυμασίος, περισσὰ προκομ-
μένος,

» Ὁ Κομνηνὸς καὶ Ἰατρὸς Γιάνης ὁ ἕα-
κουσμένος

» Διώχει μακρὰν τὸ γῆράς του, καὶ ὅλος
ξανανιώνει. »

Ἀκολούθως δὲ ἦν διδάσκων τὴν ἰατρικὴν ἐν
τῇ Αὐθεντικῇ τοῦ Βουκορεστίου Σχολῇ μέ-
χρι σχεδὸν τοῦ 1714· διότι ὁ ἐκ Μακεδονίας
Ἑλλάδιος, γράφων κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος περὶ
τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας (1), βεβαιοῖ ὅτι Ἀρχίατρος τις
Ἰταλὸς τὸν Κομνηνὸν ἤδη διεδέδεκτο.

Τοσαῦτα μὲν καὶ μόνα περὶ αὐτοῦ δυνα-
μέθα ἀναφέρειν, ἐρανισάμενοι ἐξ ὧν μάλιστα
αὐτὸς ἐν τῷ Προλόγῳ διέξεισιν. Ἀλλ' ἐκ τοῦ
Μοσχοπολίτου Προκοπίου (σύγχρονος δὲ
οὗτος) καὶ πλείω τούτων ἔτι μαθηθάνομεν,
εἴγε μὴ συγχέει τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ πράγ-
ματα. Γράφων γὰρ περὶ τὸ 1721 λέγει· « Ἰε-

» ρόθεος Βυζάντιος ὁ Κομνηνὸς, Μητροπολί-
» τῆς Δρύστρας, ἀνὴρ θεοσεβὴς, κόσμιος τὰ
» ἦθη, καὶ πολλαῖς ἀρεταῖς βίῳ πρεπούσαις
» χριστιανικῶ κεκοσμημένος, ἐλλόγιμος, πο-
» λυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατι-
» νικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ Ἑβραϊκῆς καὶ Ἀρα-
» βικῆς φωνῆς, καὶ κατὰ πᾶσαν ἰδέαν λόγῳ
» καὶ ἐπιστήμῃ, τῶν τε θύραθεν καὶ τῶν
» καθ' ἡμᾶς πεπαιδευμένος. Γέγονεν ἀκροατῆς
» τῶν Καθηγητῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
» Σχολῆς· συνδιέτριψε δὲ ἰκανὸν χρόνον καὶ
» τῆς ἐν Ἰταλίᾳ σοφοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπασαν
» τὴν Εὐρώπην περιηγήσατο. Συνέγραψεν ἀ-
» πλῆ διαλέκτῳ Ἱστορίαν τοῦ Ἀγίου Ὄρους
» τοῦ ἐν τῷ Ἀθωνί, ἣ καὶ τύποις ἐκδέδοται.
» Τὸν βίον μετήλλαξε τῷ αψιθ'. ἐν Βουκο-
» ρεστίῳ (1). »

Ταῦτά καὶ ὁ μακαρίτης Βενδότης ἐπανα-
λαμβάνει (2), ἀποδίδους τῷ ἱατροφιλο-
σόφῳ Ἱεροθέῳ καὶ συγγραμματα πλεῖστα
καὶ ἀποφθεγματα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Λεκυῆνος
(Le Quien) (3), προστεθεὶς δὲ καὶ ὅτι, τὸν
Ἀθανάσιον διαδεξάμενος (τῷ 1710), ἐτελεύ-
τησε τῷ αὐτῷ ἔτει, ἐπιστατεύων τῆς ἐν Βου-

(1) Παρὰ Φαβρικίῳ *Biblioth. Græc.* T. XI. σελ. 785. ἔκδ.
παλ.

(2) Μελετίου Ἐκκλησίας. Ἱστορ. Τόμ. Δ'. σελ. 69. καὶ 224.

(3) *Oriens-Christ.* T. I. σελ. 1228-29.

(1) *Status præsens Ecclesiæ Græcæ* σελ. 10.

κορεσίῳ τότε γενομένης ἐκδόσεως τῆς περὶ τῶν καθηκόντων βίβλς, συγγραφείσης παρὰ Ἰωάννη Νικολάου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου, πρὸς ὃν καὶ Ἐπιστολὴ προτέτακται τοῦ ἀνωθεν ἀγιωτάτου Μητροπολίτου Δρύστρας Ἱεροθέου τοῦ Κομνηνοῦ (ἡ. Αὐγούστ. αψιδ.), καὶ Ἐπίγραμμα διὰ στίχων Ἡρωελεγείων εἰς τὸν συγγραφέα τῆς βίβλου. Τὰ δ' ἄλλα πονήματα καὶ τὰ ἀποφθέγματα, ὅσα ἀποδίδωσιν ὁ Βενδότης, ἡμεῖς πάντως ἀγνοοῦμεν. Τοῦτο δὲ καὶ μόνον οἶδαμεν, ὅτι τὸ παρὸν Προσκυνητᾶριον, ἐν ᾧ καὶ Μοναστήρια, καὶ κτιόρων ὀνόματα, καὶ βιβλιοθήκαι καὶ βασιλέων χρυσόβουλλα μνημονεύονται, καὶ εἴ τι ἄλλο περισπουδαστον καὶ ἀξιοτίμητον, ἐξεδόθη σὺν τῇ λατινικῇ μεταφράσει παρὰ Βερνάρδου τοῦ Μοντεφαλκωνίου ἐν τῷ περὶ Ἑλληνικῆς Παλαιογραφίας Συγγράμματι (σελ. 441.), λαβὼν παρὰ τινος Κερκυραίου, καὶ ἐγκαταχωρίσας, σπάνιον ὃν καὶ ἀξιοτύπωτον· ὁ γὰρ συγγραφεὺς ἐπεμελεῖτο μὴ ἀγορασθῆναι, ἀλλὰ τοῖς φίλοις αὐτοῦ δῶρον εἶναι προσφέρειν (1). Ἀνετύπωσε δ' Ἐνετίῃσι τῷ 1745 παρὰ Νικ. τῷ Γλυκεῖ Ἰγνατίος Ἱεροδιάκονος Κεμίζος ὁ ἐκ Μονεμβασίας, ὅς τις (ὅς οἶδαμεν ὅπως

(1) Montfaucon. σελ. 441.

καὶ διὰ τί) τὸ τοῦ κειμένου ἀπαράλλακτον οὐκ ἐτήρησεν, ὅδε τὰ προλεγόμενα συγκατέταξεν. Ἀλλὰ καὶ τουρκιστὶ μετεγλωττίσθη, καὶ ἐτύπωσεν ἐν Βενετίᾳ ὁ ῥήθεις ἡμέτερος Τυπογράφος, τῷ 1806. εἰς 4^{ον}. Τέλος δὲ ἐμνημόνευσε καὶ ὁ Λάμιος (1). καὶ ἄλλοι (2).

Ὅπως δὲ ἔχοιεν οἱ ἀναγινώσκοντες εἰδέναι τὴν τε τοῦ ἀνδρὸς εὐλάβειαν περὶ τὰ θεῖα καὶ τὴν ἐν τῷ περιεργάζεσθαι ἀκρίβειαν, ἔτι δὲ τὰς στενοχωρίας, τὰς θλίψεις καὶ τὸν θαῖρεσον ὅλως βίον τῶν ἐν τῷ Ἀθωνι μοναζόντων, προσεπιφέρομεν δεῖγμα τὸ ἐφεξῆς, ἐκ τῶν προλεγόμενων εἰληφότες· « Ἡ » σαν μὲν καὶ ἄλλα πλεῖστα εἰς τὸ γένος τῶν » ὀρθοδόξων κοινόδια ἱερὰ, καὶ ἀσκητήρια, » καὶ σεμνεῖα, καὶ σεδάσμια καταγώγια εἰς » τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν Θηβαΐδα, εἰς τὴν » Παλαιστίνην καὶ εἰς ἄλλους μυρίους τό- » πους. ἀλλὰ ἐκεῖνα ὅλα διὰ τὰς ἁμαρτίας » μας ἐρημώθησαν, καὶ τὰ ὑπερήθημεν, κα- » τὰ συγχώρησιν θεῖαν· πλήν ὀλίγων τινῶν

(1) *Deliciae eruditor.* T. IX. σελ. 245 καὶ ἀκολουθῶς.

(2) Πρὸς. P. Ant. Zaccaria, *Storia Letteraria* T. VI. σελ. 475. — *Nouvelle Biographie générale* par. F. Didot. Paris. 1852. T. XI. ἐν ἣ τὴν τοῦ Κομνηνοῦ Περιγραφὴν ὁ τοῦ ἀρθρο Συντάκτης εἰς ποίημα μεταβάλλει (un poëme en grec moderne!) καὶ τὴν λατινίδα τοῦ Montfaucon μετάρρασιν, ἐστὶς ἑρρημμένην ἀποφάνει (une traduction en vers latins!!).

» ὁποῦ σῶζονται μέχρι τοῦ νῦν· τοῦτο δε
 » μᾶς τὸ ἄφησεν ὁλόκληρον ὁ Θεός, καὶ μᾶς
 » τὸ ἐχάρισε διὰ παρηγορίαν μὲν ἡμῶν, ἐν-
 » δειξιν δὲ τῆς αὐτοῦ παντοδυναμίας. Μὲ
 » πόσους κόπους καὶ μόχθους καὶ συμφορὰς
 » καὶ κινδύνους οἱ ἐν αὐτῷ ἀσκούμενοι θεῖοι
 » Πατέρες ἀντιπαλαίουσι καθ' ἐκάστην, ὑπο-
 » μένοντες μυρίας θλίψεις ἀπὸ τῆς ἐναντίας
 » τῆς εὐσεβείας, μόνον διὰ τὴν φυλάττεται ὁ
 » ἱερός ἐκεῖνος τόπος, καὶ τὰ μὴν ὑπομείνη,
 » ὡς καὶ ἄλλοι, ἐρήμωσιν. Πόσας ἐξωτερικὰς
 » συδοσίας καὶ βάρητα ὑποφέρουν· πόσαις
 » ἀνάγκαις ἀπὸ κουρσάρους, πόσαις ἀδύ-
 » ναις, καὶ ἄλλα μυρία κακὰ, τὰ ὅποια
 » γλώσσα ἀνθρώπου δὲν δύναται ἀξιῶς τὰ
 » διηγηθῆ κατὰ μέρος· καὶ αὐτοὶ οἱ εὐ-
 » λογημένοι Πατέρες, ὡς γενναῖοι ἀδάμαν-
 » τες καὶ ἄγρυπνοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται,
 » εἰς ὅλα αὐτὰ στέκονται ἀνδρεῖοι καὶ φύ-
 » λακες ἄοκνοι τῶν ἱερῶν τόπων, ἔχοντες τὴν
 » ἐλπίδα εἰς μόνην τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ,
 » καὶ εἰς τὸ ἔλεος τῶν Ὁρθοδόξων Χριστι-
 » νῶν· διὰ τὴν ὑγείαν καὶ σωτηρίαν τῶν ὁ-
 » ποίων δὲν παύουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς
 » δεόμενοι τοῦ Θεοῦ, μὲ καθημερινὰς ἱερῶν
 » γίαις, μὲ ἀγρυπνίας ὁλονυκτίους, καὶ μὲ
 » προσευχὰς ἀδιαλείπτους μετὰ πολλῆς καὶ
 » ζεούσης τῆς εὐλαθείας.

» Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ πολυάριθμα βιβλία πα-
 » λαιὰ καὶ μέχρι τοῦδε ἀνέκδοτα τοῖς πολ-
 » λοῖς, ὅλα διὰ χειρὸς, πάσης σοφίας, καὶ
 » γνώσεως θείας, καὶ νοημάτων ὑψηλῶν
 » πλήρη· βιβλία θεολογικά, καὶ ἕτερα ἀπὸ
 » κάθε εἶδος ἐπιστήμης ὑπερπολλὰ. Ἐκεῖ
 » θέλεις ἰδῆ καὶ θαυμάσει χρυσόβουλλα
 » τῶν εὐσεβῶν καὶ ἀοιδίμων βασιλέων ἀπὸ
 » τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ἕως
 » καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑστάτου τῶν Ῥωμαίων Βα-
 » σιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου,
 » καὶ ἄλλων Ὁρθοδόξων Βασιλέων καὶ Αὐ-
 » θεντῶν Ρουσσίας, Τραπεζήντος, Ἰθρηρίας,
 » Οὐγγροβλαχίας, Μολδαβίας, Σερβίας, καὶ
 » ἄλλων αὐθεντιῶν. Ἐκεῖ καὶ γράμματα
 » τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν σιγιλλιώδη ἁ-
 » ξια εὐλαθείας πολλῆς, καὶ ἄλλων Ἀρχιε-
 » ρέων διαφόρων ἐπαρχιῶν· εἰς τὰ ὅποια ὅλα
 » θέλεις θαυμάσει τὴν εὐμορφὴν καὶ γλυκυ-
 » τάτην φράσιν τῆς ἐλληνικῆς διαλέκτου, τὰ
 » ὑψηλὰ καὶ θεῖα νοήματα, καὶ τὴν ὁσὴν εὐ-
 » λάθειαν ἐπρόσφεραν εἰς τὰ τοῦ ἁγιωνύμου
 » Ὁρους τοῦ Ἁθωνος εὐαγῆ Μοναστήρια οἱ
 » τε Βασιλεῖς, Πατριαρχαὶ καὶ Ἡγεμόνες
 » ἀρχῆθεν. Ἐκεῖ θέλεις ἐκπλαγῆ εἰς τὰς
 » θαυμαστὰς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν παλαιὰς
 » τάξεις, ὁποῦ χάριτι θεία φυλάττονται μέ-
 » χρι τῆς σήμερον ἀνελλιπεῖς· θέλεις εὐ-

» φρανθῇ ψυχικῶς εἰς τὰς ἀγρυπνίας ταῖς
 » κατανυκτικὰς, τὰς ἀγγελικὰς ψαλμωδίας,
 » τὰς ψυχωφελεῖς ἀναγνώσεις· καὶ θέλεις
 » λογιᾶσαι ὅτι νῦν ἐσέβης μέσα εἰς ἄλλον ἐ-
 » πίγειον παράδεισον· πάντα γὰρ ἐκεῖ καλὰ
 » καὶ ὠραῖα, δυνάμενα καὶ ὄμματα τέρψαι
 » καὶ ψυχὴν ὠφελῆσαι. »

Ἰωάννης ὁ Βελούδης.

Τῇ ΠΟΛΥΤΕΝΕΙᾳ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΜΝΗΤῳ

ΜΗΤΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ Ο ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τὴν ἐκ ψυχῆς εὐλαδεδεσπότης
 προσκύνησιν.

Πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ κατα-
 βαῖνον ἐκ τοῦ Πατρὸς. Εἰ δὲ ἐκ τοῦ Πατρὸς,
 δῆλον ὅτι καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύ-
 ματος. Τριττὴ μὲν γὰρ ἡ ὑπόστασις· μονα-
 δικὴ δὲ ἡ Θεότης, ὁμοούσιός τε καὶ ὁμοδύ-
 ναμος. Εἰ τοίνυν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, σὺ δὲ
 Μήτηρ τοῦ Υἱοῦ, Μαρία Θεογεννήτρια, καὶ
 Μήτηρ ὅλη καλὴ, ὅλη ἐκλεκτὴ, καὶ πρὸ συλ-
 λήψεως προορισθεῖσα εἰς Θεϊκὴν κατοίκησιν,
 καὶ ἐκ σοῦ ἄρα τὸ τῶν τελείων δωρημάτων
 ἐντελές δῶρημα· καὶ ἔπερ ὁ Υἱὸς τοῖς κτί-
 σμασι διὰ τὴν Θεότητα, τῆτο πᾶν καὶ σὺ διὰ
 τὴν Μητρότητα. Ἰσορροποῦσα γὰρ ἡ πλά-
 στιγῆ ἡμῖν τοῦ βούλεσθαι, συναντιστρέφον
 ἴσχει δῆπουθεν καὶ τὸ δύνασθαι. Κἀντεῦθεν
 ἄρα σοι καὶ ὁ πολυώνυμος συνέρρευσσε τῶν
 ὀνομάτων ἐσμός, πολυώνυμε Δέσποινα, καὶ

κοινήν σωτηρίαν, καὶ ὄπλον, καὶ ἄγκυραν, καὶ ἐλπίδα, καὶ πᾶν εἴτι γε τοῖστο, καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, πάντες πάντως σε καὶ πᾶσαι οἱ τῆς συγγενῆς σοι φύσεως ἐπιγράφονται. Ἐμοὶ δέ τι, καὶ πλέον σοι τῶν προσοφείλεται, πανσθενῆς τε καὶ μεγαλόδωρε· καὶ οὐ λόγοις μόνον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἔργοις, μικρόν τι γοῦν (τὸ γὰρ μέγα τε καὶ ἴσον, δυσέφικτον) ἀντισחקώσω σε τὸ περὶ ἐμέ καὶ μᾶλλον φιλοτιμώτατον. Ἀλλὰ γὰρ ἐπειδὴ τὰ οἰκεῖα ἐξασθενεῖ, τὰ ἐτέρων ἀντιτιθέσθω, καὶ τὸ καθήκον ἀφοσιούσθω μοι· καὶ δὴ σοι δευτέροις τύποις ἐκδοθεῖσα ἢ τοῦ σου, ὡς ἂν εἴποις αὐτῇ, παρὰ δαίμονος ῥόδωνιᾳ μετ' εὐλαδοῦς ἐμοὶ προσφέρεται καὶ εὐγνωμονούσης τῆς διαθέσεως καὶ πᾶσι μὲν τοῖς λοιποῖς, πολὺ τε καὶ ποικίλον πλουτοῦσα τὸ εὐχρουν καὶ εὐανθές καὶ εὖοσμον, οὐχ ἥττον δέ, οὐ τὴν θυραυλίαν, ἀπάντων γε τῶν λοιπῶν προέκρινας· καὶ ὁ τῶν μᾶλλον, τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ σου θεοκοσμῆτου ὀνόματος. Καὶ οἶδα μὲν, ὅτι σπινθήρ πρὸς πυρσόν, καὶ σταγὼν πρὸς θάλασσαν, τὸ ἀνάθημα, καὶ οὐδὲ βίβλος γοῦν, πρὸς τὴν μεγάλην βίβλον σε καὶ θεόγραφον· ἀλλ' ὅτι γε λεπτὰ δύο, καὶ λεπτὰ χήρας, καὶ τῶτο πέπεισμαι. Ἐνθὲν τοι καὶ τῆς αὐτῆς ἀποδοχῆς ἀξιωθείη σοι, καρδίας τε καὶ γαφρὸς ἐτάζοντος Υἱοῦ Μητὴρ παντάνασσα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΛΑΤΡΑΣ, ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΛΘΩ.

Τὸ περιβόητον Μοναστήριον τῆς Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, τιμώμενον εἰς ὄνομα τῆς Θεοτόκου τῆς κοιμήσεως, εἶναι εἰς τὸ κάλλος ἀνεκδιήγητον· ὥσάν ὅπου εἶναι κτίσμα δύο μεγάλων Αυτοκρατόρων, τοῦ τε Νικηφόρου Φωκᾶ, καὶ Γωάννου τοῦ Τζιμισκῆ, τῶν ἀειμνήστων· ἀλλὰ καὶ ὕστερον παλαιωθέν, τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ Αὐθέντης τῆς Οὐγκροβλαχίας, Νεάγγελος Βασσαράδας Βοεδόνδας, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐσκέπασεν ὅλην με μολυβένιαις πλάκαῖς, καθὼς φαίνεται γεγραμμένον ἐμπρὸς εἰς τὴν μεγάλην πύλην τοῦ Νάρθηκος, ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ μολύδι τῆς μεγάλης καμάρας. Εἶναι τὸ Μοναστήριον εἰς εὐμορφον θέσιν· ἐμπροσθέν του ὅλον τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, καὶ βλέπει τὴν Ἀἴμνον ἀπ' ἀντικρὺ· ὀπισθεν δέ εἰς τὴν ῥάχην του ἔχει τὸ ὄρος τοῦ Ἀθωνος, ὄρος ὑψηλότατον, καὶ οὐρανόμηκες· εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποῖς, εἶναι μικρὰ Ἐκκλησία, καὶ εἰς αὐτὴν ἀναβαίνουσιν οἱ Πατέρες, μίαν

φορὰν τὸν χρόνον, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορ-
τῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ λειτουργοῦνται. Ἐκεῖ-
θεν, ὅταν εἶναι καθκρός καὶ ἀνέφελος ὁ αἶθρ,
φαίνονται κατὰ τὸ μέρος τῆς δύσεως, ὅλα
τὰ δωδεκάνησα, καὶ κατὰ τὴν ἀνατολὴν, ἡ
Κωνσταντινούπολις, μὲ ὅλον ὁποῦ ἀπέχει
τοῦ ἁγίου Ὁρους μακρὰν τετρακόσια μίλια
ἰταλικά· τόσον εἶναι πολλὰ ὑψηλόν, καὶ ἓνα
ἀπὸ τὰ δώδεκα μεγάλα καὶ ὠνομασμένα
βουνά. Ἐχει τὸ Μοναστήριον τοῦτο ἔσω καὶ
ἔξω παρεκκλήσια εἰκοσιῆς, τὰ περισσότερα,
ζωγραφισμένα, στρωμένα μὲ μάρμαρα λαμ-
πρά, καὶ θαυμαστά· καὶ εἰς ὅλα καθ' ἐκά-
στην καίονται κανδήλια ἀκοίμητα. Εἰς αὐτὸ
θέλεις ἰδῆ τῶν Πατέρων τὰ μαγγιπῆα, τὰ
νοσοκομεῖα διὰ τοὺς ἀσθενεῖς· τὰ βαγενα-
ρεῖα, ἐλαιοτριβεῖα, τζαγκαρεῖα, ραπταρεῖα,
καὶ τὰ λοιπὰ· καὶ μάλιστα πάντων, τὸ μέ-
γα καὶ ὑπερθαύμαστον τραπεζαρεῖον· τὸ ὁ-
ποῖον εἶναι εἰς σχῆμα Σταυροῦ, καὶ ἔχει
τραπέζια εἰκοσιτέσσαρα μαρμαρένια ἀπὸ τὸ
ἓνα καὶ ἄλλο μέρος, κατὰ τάξιν· καὶ ξεχω-
ριστὰ εἰς τὴν κορυφὴν ἐπάνω εἶναι ἡ ἡγου-
μενικὴ τράπεζα, ὅλα θαυρίας καὶ θαύμα-
τος ἄξια. Εἶναι δὲ τὸ τραπεζαρεῖον ἀντικρὺ
εἰς τὴν μεγάλην πόρταν τῆς Ἐκκλησίας,
πρὸς δυσμὰς, μέγιστον καὶ εὐρυχωρότατον,

ὅλον ζωγραφισμένον, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μὲ
ὠραιστάτην ἱστορίαν· ἐν δὲ τῷ μεταξύ τοῦ
Ναοῦ καὶ τραπεζαρείου, εὐρίσκεται ἡ φιάλη
ἐκείνη ἡ περιδόητος, εἰς τὴν ὁποίαν τελῶσιν
οἱ Πατέρες κάθε ἀρχιμηνίαν, τὸν ἁγιασμόν·
καὶ εἶναι ἀπὸ ἀτόφουον μάρμαρον, ἐσκαμμέ-
νη εἰς σχῆμα ποτηρίης· πλὴν τόσον εἶναι μεγά-
λη, ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ ὕψος τῆς ἑξ σπιθαμῶν, ὁ
δὲ γύρος τῆς ὅλος, δεκαεπτὰ· καὶ εἰς τὸν ὁμ-
φαλόν της, ἔχει ἓνα σωληνάριον πρὸντζινον
ὀρθὸν πρὸς τὰ ἄνω μὲ διάφορα ζῶα τριγύρω
τῆς πρὸντζινα· καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς, δικέ-
φαλον ἀετόν. Ἐχει δὲ τόπον ὑπόγειον ἔξωθεν,
ὁποῦ ἔρχεται μὲ τέχνην θαυμαστήν τὸ νε-
ρόν, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ σωληνάριον, καὶ
χύνεται ἀπὸ τὰ στόματα τῶν ζῶων ἐκείνων,
καὶ τινάζεται ὑψηλὰ, καὶ ἐπαναστρεφόμενον
εἰς τὰ κάτω, γεμίζει τὴν φιάλην ἐκείνην· ἔρ-
γον καὶ θείας καὶ θαύματος ἄξιον. Ἰσται δὲ
ἡ φιάλη ἐν μέσῳ κουδουκλῆς ὠραιστάτου, τῆς
ὁποίου ὁ θόλος εἶναι ὅλος ἱστορισμένος ἀπὸ
ἔσω· καὶ στέκει ἐπάνω εἰς δέκα κολώναις
μαρμαρέναις. Εἶναι δὲ τὸ κουδουκλίον ἀ-
νοικτὸν ἀπὸ τὰ περίξ, πλὴν ὅσον κλείεται
κάτωθεν ἀπὸ τῆς ἐδάφους, εἰς ὕψος ἑπτὰ σπι-
θαμῶν, κύκλωθεν μὲ μάρμαρα εὐμορφα, καὶ
γλυπτά. Ὁ δὲ Ναὸς ὁ Καθολικὸς εἶναι μέ-
γας καὶ φωτεινός, καὶ κάτωθεν μὲ μάρμαρα

μέγιστα καὶ λαμπρά, καὶ τὰ περισσότερα πορφυρᾶ, κατὰστρωτος ὅλος, μετ' ὅσην εὐχρημοστίαν συντεθειμένα, ὅπου ἤθελες εἰπῇ πῶς νὰ εἶναι ὅλον τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ, ἀπὸ ἓνα μάρμαρον πορφυροῦν· ὁ τοῖχος ἀπὸ τῆς γῆς ἕως δύο ὀργύαις στολισμένος μετ' ἑξινία ὠραιοπλούμιστα, ἑξοδία τοῦ Παναγιωτάτου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίου Διονυσίου, τοῦ ἀπὸ Ἀνδρῶν. Εἰκόνας ἔχει πολλὰς παλαιάς, καὶ ὠραίας, περιεχρυσωμένας, καὶ ἐγκοσμημένας μετ' ἑξινίας ἀργυραῖς, καὶ χρυσαῖς, καὶ μετ' ἑξινίας πολύτιμα. Ἐξω ἀπ' αὐτὰς εἶναι καὶ δύο μεγάλαι· τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μία, καὶ ἄλλη τῆς Θεοτόκου, τὰς ὁποίας ἀσῆμωσε καὶ ὠράϊσεν, ὁ ἀοίδιμος Βασιλεὺς Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος. Εἶναι δὲ εἰς ἑκάτερα τὰ πλάγια τῶν εἰκόνων, ὅ, τε Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα αὐτῶν ἐντετυπωμένοι, μετ' ἀσῆμι σκκπτόν. Εἶναι καὶ ἄλλη τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, ἐγκαλλωπισμένη μετ' ἀσῆμι, ἀπὸ τὸν Ἐκλαμπρότατον Αὐθέντην τῆς Οὐγκροβλαχίας Νεάγουλον Βοεδόνδαν· καὶ εἰς τὰ πλάγια, εἶναι τυπωμένος μετ' ἑξινίας Δόμναν τῆς, ἐπάνω εἰς ἀσῆμι, διὰ ἐνθύμησιν. Καίονται ἀεννάως εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν κανδήλια περισσά. Ἐπάνωθεν δὲ τῆς Νάρθηκος εἶναι βιβλιοθήκη πανθαύμαστος· εἰς τὴν ὁποίαν εὐ-

ρίσκονται βιβλία διάφορα παλαιὰ διὰ χειρὸς, πολλῆς τιμῆς ἄξια παρ' ἀνδράσι σοφοῖς, καὶ φιλολόγοις. Ἐκεῖ δὲ πλησίον εἶναι καὶ τὸ κελλίον τοῦ Ἀγίου, καὶ τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ, καταφαγωμένον ἀπὸ τὰ γόνυατα τοῦ Ἀγίου, διὰ ταῖς πολλαῖς μετάνοιαις, μετ' ὅλον ὅπου εἶναι καὶ μαρμαρένιον· πρᾶγμα νὰ ἐκπλαγῇ κάθε ἄνθρωπος, εἰς τὴν ἄκραν του σκληραγωγίαν καὶ ἀσκησιν. Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν τοῦ μεγάλου Ναοῦ καθὼς εἰσεβαίνομεν, εἶναι ὁ τάφος τοῦ Ἀγίου· ἐπάνωθεν τῆς ὁποίου κρέμονται κανδήλαις ἀργυραῖς δεκαπέντε· καὶ ἐκεῖ πλησίον, ἵσταται καὶ ἡ σιδηρὰ τούτου ράβδος, μετ' ἑξινίας ὁποῖαν ἐδίωκε τὰ δαιμόνια· καὶ ἡ σιδηρὰ κουλούρα, τὴν ὁποῖαν ἐφόρει κατὰ σάρκα ἐζωσμένος, καὶ ὁ ξαυρὸς μετ' αὐτῆς. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας ὅπου ἐχάρισε τοῦ Κουκουζέλη, ὅταν ἐψαλλεν, ἓνα χρυσόν. Ἡ αὐλὴ ὅπου εἶναι μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς τραπεζῆς, εἶναι ὅλη μετ' ἑξινίας καὶ ψηφία διαφόρων χρωμάτων κατεστρωμένη εἰς κάλλος, καὶ εἰς τὴν μέσην αὐτῆς, εἶναι ἡ φιάλη ὡς εἴπομεν. Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ κελλία πολλὰ, καὶ δοξάτια, καὶ πύργους ὅπου ἔχει τὸ Μοναστήριον τριγύρω τῆς. Μακρὰν δὲ τοῦ Μοναστηρίου κατὰ τὰ δύσβατα τοῦ ὄρους, εἰς ἔρημον καὶ ἡσυχαστικὸν τόπον, εἶναι καὶ ἡ

σκήτη τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμά· οὗ τὸ σεβάσμιον λείψانون, μέχρι τῆς σήμερον ἄσηπτον διατηρεῖται ἐν Θεσσαλονίκῃ θαυμαστὴν εὐωδίαν ἐκπέμπον, καὶ ἰάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσερχομένοις δωρούμενον. Πλησίον δὲ τοῦ Μοναστηρίου εὐρίσκεται καὶ τὸ κελλίον τοῦ Κουκουζέλη ἐκείνου τοῦ ὀνομαστοῦ μελωδοῦ, καὶ τὸ ἀσκητήριον τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου. Ἐξωθεν δὲ τοῦ Μοναστηρίου κατὰ τὰ ὑψηλά, εἶναι καὶ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὡραῖον εἰς τὸ κάλλος, καὶ τὰ ἀξιοθαύμαστα κελλία, τὰ ὅποια ὁμοῦ μετὰ τὸ παρεκκλήσιον ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων δι' οἰκείων ἐξόδων ὁ Παναγιώτατος Κύρ Διονύσιος, ὁ ἐξ Ἀνδρου, ἀνάμεσα εἰς κήπους καὶ ἀμπελῶνας καὶ κυπαρίσσια μετὰ νερὰ καθαρώτατα πλησίον ἐκεῖ καὶ ἀναδρυτικὰ καὶ ὑγιεινότετα, εἰς τόπον ὑψηλὸν ὅπου βλέπει τὸ πέλαγος, καὶ τὸ Μοναστήριον ὅλον ἐμπρός τε. Ἐχει τὸ Μοναστήριον κάτω εἰς τὸν αἰγιαλόν, λιμένα κατασκευαστόν, καὶ Ἀρσανᾶν ἐπιτήδειον, διὰ τὰ πλοιάρια, καὶ πύργον ὑψηλόν καὶ ἀξιοθέατον, κτίσμα βασιλικόν, μετὰ πατώματα ἕξ. Εἰς τὸν ὅποιον σεβαίνουσιν ἀπὸ ἑνα γεφύρι ξυλένιον· τὸ ὅποιον συγκώνοντες μετὰ τέχνην ἐπάνω, δὲν εἶ-

ναι βολετόν πλέον ἄλλος τινὰς νὰ εἰσέβῃ εἰς αὐτόν. Ἐχει κελλία μέσα του εὐμορφα, καὶ παρεκκλήσιον θαυμαστόν· καὶ ἐπάνωθεν λιμπάρδαις μεγάλαις καὶ καλαῖς, διὰ φύλαξιν τοῦ λιμένος, καὶ διὰ νὰ δίδωσιν εἶδησιν εἰς τὸ Μοναστήριον ἐπάνω, ὅταν ὑπάγῃ τινὰς προσκυνητὴς· καὶ διὰ νὰ ὑποδέχωνται, καὶ τοὺς ἀπὸ ταξιδίων ἐρχομένους Προηγούμενους, καὶ Ἱερομονάχους μετὰ χαρᾶς, καὶ ἀγαλλιᾶσεως. Τὰ δὲ ἅγια Λείψανα ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, εἶναι ἀποτεθειμένα μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, εἰς ἓνα τεχνικόν καὶ ὡραιοπλούμιστον κιβώτιον, μεγάλον μὲν εἰς τὸ μέγεθος, πολύτιμον δὲ καὶ ὡραῖον εἰς τὴν κατασκευὴν· καὶ μέσα εἰς αὐτὸ εἶναι ἡ κάρα τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς Βασιλείου τοῦ μεγάλου· ἡ κάρα ἡ θαυματουργὸς διὰ ταῖς ἀκρίδες, τοῦ ἁγίου Μεχαὴλ Συνάδων· τὴν ὁποίαν ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ ὑψηλότατος Αὐθέντης πάσης Οὐγκροβλαχίας, Κύριος Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Βασσαράβας Βοεδόνδας, μεγαλοπρεπῶς ἐκόσμησεν, μετὰ χρυσίον πολὺ, καὶ λίθους ἀκριδῆς, καὶ μετὰ θήκην ἀργυρᾶν καὶ πανθαύμαστον· καὶ εἶναι στολισμὸς πολυέξοδος τε καὶ ἀξιόλογος, εἰς μνημόσυνον τῆς αὐτοῦ Θεοσεβείας· ἡ κάρα τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Εὐστρατίου· ἡ κάρα τοῦ ἁγίου Μάρτυρος

Ἀ'λεξάνδρου· μέρος ἐκ τῆς τιμίας χειρὸς τῆς Ἀ'γίου Ἀποστόλου καὶ Εὐ'αγγελιστοῦ Λακᾶ.

Τοῦ Ἀ'γίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου μέρος.

Τοῦ Ἀ'γίου Λακᾶ τοῦ ἐν τῷ Στειρίῳ. Μέρη λειψάνων τῶν Ἀ'γίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τὸ ποδάριον τοῦ Ἀ'γίου Κηρύκου, σῶον καὶ ὁλόκληρον· ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησεν, ὄντας ἀκόμι παιδίον μικρὸν, χρόνων δηλονότι τριῶν, λείψανον ὑπερβαύμαστον καὶ ἀξιοθέατον.

Μέρος τῆς αὐτοῦ Μητρὸς τῆς Ἀ'γίας Ἰουλίττης, τῆς συμμαρτυρησάσης τῷ ἄνωθεν Ἀ'γίῳ Κηρύκῳ τῷ Υἱῷ αὐτῆς.

Ἀπὸ τὰ δῶρα τῶν Μάγων μέρη τινά.

Καὶ ἀπὸ τὰ ἅγια Σπάργανα τοῦ Κυρίου μας. Μύρον τοῦ Ἀ'γίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου· ἡ χεὶρ τοῦ Ἀ'γίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ διάφορα, ὅλα εἰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς θήκας ἐναποκαίμενα, ἐντίμως καὶ εὐλαδῶς. Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ καὶ προσκυνήσει μέρος ἀπὸ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ, τὸ μῆκος ὡς μίαν σπιθαμὴν εἰς τύπον Σταυροῦ, μέσα εἰς μίαν θήκην πολύτιμον ἀργυρᾶν κεχρυσωμένην καὶ ἐγκεκοσμημένην ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν μετὰ λίθων, καὶ μαργάρων πολυτιμῶν, ἔχσαν καὶ τέσσαρα ἐξαίρετα

μαργαριτάρια ἔξωθεν σταυροειδῶς καρφωμένα, ὅσον μέγεθος λεπτοκκρύων· μόνον δὲν εἶναι ἀκριδῶς στρογγυλά. Τὰ δὲ λοιπὰ τῆς Ἐκκλησίας εἶδη, καὶ ἱερὰ σκεύη, καὶ πράγματα, καὶ Εὐ'αγγέλια κεκοσμημένα, τίς δύναται εἰς πλάτος κατ' ὄνομα ἐξειπεῖν; ἀλλ' ἀρκοῦσι καὶ ταῦτα ὡς ἐν συντόμῳ· ἐξ ὧν θέλει καταλάβῃ καθ' ἕνα καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἀ'γία Ἄννα καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀσκητήρια ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦτο τοῦ Ἀ'γίου Ἀθανασίου ἐξήρτηνται, καὶ πρὸς αὐτὸ ἀποβλέψουσιν, ὅσον τὰ πρὸς μερικὴν διοίκησιν, διὰ τοῦτο ἀκολουθῶς συνάπτομεν καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα διήγησιν.

Τὰ κελλία τῶν εὐλαδῶν καὶ ἐναρέτων
Ἀσκητῶν ὅπου εὐρίσκονται πλησίον εἰς τὸ
Κυριακόν, ὅπου εἶναι Ναὸς τῆς Ἀγίας Ἀν-
νης, εἶναι ἐπάνω εἰς κρημνώδη καὶ δύσδα-
τον τόπον, τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα,
ὄντας ἐκεῖ καὶ παρεκκλήσια τῶν Ἀσκητῶν
περισσά. Οἱ δὲ ἐκεῖσε κατοικοῦντες Ἐρημί-
ται καὶ Ἀσκηταί, ζῶσι μὲ τὸ ἐργόχειρόν
τους· καὶ οἱ μὲν, εἶναι καλλιγράφοι· οἱ δὲ,
βιβλιοδέται· οἱ δὲ, ψάλλται· καὶ ἄλλοι μὲν,
σκάπτουσιν Ἐγκόλπια καὶ Σταυρούς· ἄλλοι
δὲ πλέκουσι κηλυμμαύχια· ἕτεροι δὲ, ποιῶσι
χουλιάρια· καὶ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν, κομπολό-
για· καὶ ἀπ' αὐτὰ ζωοτρέφονται, τὸ περισ-
σότερον ἐνασχολούμενοι ἐν τῇ προσευχῇ, καὶ
διάγοντες τὴν ζωὴν τῆς ἐν νηστεία καὶ πό-
νοις, καὶ σκληραγωγίᾳ πολλῇ. Συνάγονται
δὲ πᾶσαν Κυριακὴν, καὶ λειτουργοῦνται ὁμῶς
εἰς τὸ Κυριακόν· καὶ συνομιλοῦσι μετ' ἄλ-
λήλων, ἐρωτῶντες περὶ ψυχωφελῶν ζητημά-
των καὶ πράξεων ἐναρέτων, καὶ μετ' εὐλα-

βείας, καὶ ταπεινώσεως φιλαδέλφως ἀποκρι-
νόμενοι· καὶ οὕτως ἀναχωροῦσιν εἰς τὸ κελ-
λίον αὐτοῦ ὁ καθ' ἑνὸς.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν, εὐρίσκεται
καὶ τὸ ἀριστερὸν ποδᾶρι τῆς Ἀγίας Ἀννης,
λείψανον πανθαύμαστον καὶ εὐῶδες.

Τὸ Κυριακὸν ἦτον πρότερον στενόχωρον
δυνατά· ὕστερον ὅμως ὁ πανηγυώτατος Πα-
τριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κυρ Διονύ-
σιος, ὁ ἐξ Ἀνδρου, μὲ πλουσιοπάρочον ἐξο-
δίαν, τὸ ἐξάνοιξε, καὶ τὸ ἐκαλλώπισε μὲ
τέμπλον ὥραϊον· καὶ κανδήλια πέντε ἀφιέ-
ρωσεν ἀργυρᾶ, καὶ πολυέλαιον θαυμαστόν.
Οὗτος δὲ, καὶ ἄλλα πλεῖστα καλὰ ἐποίησεν
εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος· δρόμους ἐκαθάρισε, καὶ
τοὺς ἔστρωσε μὲ λίθιναις πλάκαις, ὅπῃ πρό-
τερον ἦσαν παντάπασι δύσδατοι· καὶ παρεκ-
κλήσια ἔκτισε, καὶ κελλία καὶ πύργους ἀνφ-
κοδόμησεν, ὃ μόνον εἰς τὴν Ἀγίαν Λαύραν,
καὶ εἰς τὸ Μοναστήριον τῶν Ἰβήρων, ἀλλὰ
καὶ ἄλλαχού, πλουσιόδωρα. Οἱ δὲ ἄνωθεν
Ἀσκηταί, μὲ τὸ νᾶ εἶναι ὁ δρόμος ἐκεῖ πλη-
σίον τους ἄνυδρος, διὰ νᾶ ἔχωσιν οἱ παρα-
πρευόμενοι Ἀσκηταί καὶ προσκυνηταὶ νε-
ρόν, εἰς ἀνάψυξιν καὶ Θεραπείαν τῆς δίψης
των, ἔκτισαν εἰς ἓνα τόπον ἐκεῖ, μικρὸν οἰ-
κοδόμημα, μὲ θόλον σκεπασμένον, καὶ τρι-
γύρωθεν μὲ καθίσματα, εἰς ξεκούρασιν· εἰς

τὸ ὁποῖον φέρουσι μὲ μεγάλην στάμναν νε-
ρὸν, καὶ τὸ ἀποθέτουσιν εἰς αὐτό· καὶ οἱ
διαβαίνοντες προσκυνηταί, εὐρίσκουν ἐκεῖ
πάντα νερὸν, καὶ πίνουσιν, καὶ τοὺς συγχω-
ροῦν. Κατὰ δὲ τὸν δρόμον ὁποῦ ὑπάγει ἀπὸ
τὴν Ἀγίαν Ἄνναν πρὸς τὸ Μοναστήριον τῆς
Γερᾶς Λαύρας, τοῦ Ὁσίου Ἀθανασίου, εὐρί-
σκονται κελλία πανθαύμαστα, ὅλα τῆς αὐ-
τῆς Λαύρας, ἥτοι ὁ Ἅγιος Παντελεήμων, ἡ
κερασία, ὅπου καὶ παρεκκλήσιον τῶν Ἀγίων
Ἀποστόλων, ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ὅπου ἐστὶν
ἡ ἀμπελική τῆς αὐτῆς Ἀγίας Λαύρας.

Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος.

Καὶ ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος.

Αὐτὰ ὅλα εἶναι κελλία εὐμορφα, καὶ ἡ-
συχαστικά. Ἐπειτα τὸ τοῦ Καφοκαλύβη· τὸ
ὁποῖον αὖξησε καὶ αὖξάνει τῶρα εἰς τοὺς
καθ' ἡμᾶς χρόνους μάλιστα· καὶ εἶναι πε-
πλουτισμένον καὶ μὲ κελλία διάφορα, καὶ
Κυριακόν, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ χρειάζόμενα·
καὶ διὰ τὰ εἰπῶ μὲ ἓνα λόγον προσφύεστα-
τον, εἶναι δευτέρα Ἀγία Ἄννα.

Καὶ ὁ Ἅγιος Πέτρος, ὅπου καὶ ἄλλη ἀμ-
πελική. Περνῶντας δὲ τὴν Ἀγίαν Λαύραν,
διαβαίνειν ὕστερον ἀπὸ τὴν πανθαύμαστον
ἐκείνην γλυκυτάτην, καὶ κατάψυχρον βρῦσιν
τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, τῆς ὁποίας ἡ ἱστο-
ρία εἶναι τοιαύτη, ὡς ἐν συντόμῳ.

Ἐπειδὴ καὶ ἐσώθησαν τὰ πρὸς τροφήν ἀ-
ναγκαῖα τοῦ Μοναστηρίου τῆς Λαύρας, τὸ
ἄφησε καὶ ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος, καὶ ἀνεχώ-
ρησε. Κατὰ δὲ τὸν δρόμον, τὸν ἀπάντησεν ἡ
Θεοτόκος, καὶ τοῦ λέγει, διατί φεύγεις Ἀθ-
νᾶ; ὁ δὲ Ἅγιος τῆς ἀπεκρίθη· φεύγω, διότι
δὲν ἔχω τὰ χρειάζόμενα τοῦ Μοναστηρίου·
καὶ ἡ Θεοτόκος τὸν λέγει, γύρισαι ὀπίσω εἰς
τὸ Μοναστήριόν σου, καὶ θέλεις εὑρεῖν τὰ πάν-
τα πλυσιοπάροχα. Ὁ δὲ Ἅγιος τῆς εἶπε, καὶ
ποῖα εἶσαι ἐσύ; καὶ ἡ Θεοτόκος τοῦ ἀπεκρί-
θη, ἡ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμι. Λέ-
γει τῆς ὁ Ἅγιος, συγχώρητόν μοι Δέσποινα,
ὅτι δὲν πιεύω, ἐάν δὲν ἰδῶ τίποτε σημεῖον·
πολλὰ γὰρ αἱ παγίδες τοῦ Δαίμονος· λέ-
γει τοῦ ἡ Πάνυχνος, κτύπησον τὴν πέτραν
αὐτὴν, εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας Τριάδος,
σταυροειδῶς μὲ τὴν ράβδον σου· καὶ μὲ τὴν
χάριν τοῦ ἐξ ἐμοῦ τεχθέντος, θέλει εὐγῇ
ὑδὼρ πολὺ καὶ καθαρὸν. Καὶ κρέσαντος τὸ
Ἀγίου, παρευθὺς (ὡς τοῦ θαύματος) ἀνέ-
βλυσεν ὑδὼρ πολὺ, καθαρὸν, καὶ γλυκύτα-
τον· καὶ εἶναι ἀγίασμα ὠφελιμώτατον εἰς
πᾶσαν ἀρρώστιαν, καὶ βρῦει ἀεννάως, καὶ
δαψιλῶς, μέχρι τῆς σήμερον. Ἐκεῖ ἔχουσιν
οἱ Πατέρες μικρὸν οἰκοδόμημα, καὶ τράπε-
ζαν, καὶ ἀρμάριον· οἱ δὲ διαπερνῶντες ἐκεῖ-
θεν διαβάται, καὶ προσκυνηταί, κάθονται

εἰς αὐτὸ πλησίον τοῦ ἁγιάσματος, καὶ νί-
πτονται, καὶ πίνουν μετ' εὐλάβειαν ἀπ' ἐκεῖ-
νο. Ἐπειτα γεύονται εἰς τὴν τράπεζαν ἀπὸ
τὰς μεθ' αὐτῶν συνεπιφερομένας τροφάς· καὶ
ὅσον τῆς περισσεύει, εἴτε ψωμίον, εἴτε προσ-
φάγιον, τὸ ἀφίνουσιν ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ ἄρ-
μάριον, διὰ τὸ εὐρίσκουσιν ὅσοι διαβαίνου-
σιν ἐκεῖθεν πτωχοί, καὶ τρώγοντες καὶ συγ-
χωροῦσι μετ' εὐχαριστίας. Εἶναι δὲ καὶ εἰ-
κὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐκεῖ, ἐν ᾗ ἱ-
σταται καὶ ὁ Ἅγιος, ἱσορισμένος μετ' ῥάβδον
εἰς τὸ χέρι, πλήττων τὴν πέτραν, ἐξ ἧς ἀνα-
βλύζει τὸ ὕδωρ· ἐκεῖθεν ὑπάγει εἰς τὸν Πύρ-
γον τοῦ Μορφηῆ, ὅς τις εἶναι ἔρημος κατὰ
τὸ παρόν· πλήν ἡ τοποθεσία τῆς εἶναι πολλὰ
θαυμαστή. Ἐκεῖ εἶναι καὶ Ναὸς τοῦ Ἁγίου
Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ τριγύρωθεν
δένδρα πεφυτευμένα διάφορα, καὶ ὅλος ὁ τό-
πος χλοερὸς καὶ κατὰσκιος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, ΚΑΙ ΑΞΙΟΘΑΤΜΑΣΤΟΥ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ.

Τὸ περικαλλέστατον Μοναστήριον τοῦ
Βατοπαίδιου, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑ-
περαγίας Θεοτόκου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, εἶ-
ναι κτίσμα διαφόρων Βασιλέων, καὶ πρὸ
πάντων τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Μετὰ
δὲ χρόνους τινὰς τῆς αὐτῆς κτίσεως, χαλῶν-
τάς το ὁ παραδάτης Ἰουλιανὸς, τὸ ἀνεκαίνι-
σεν ὁ μέγας Θεοδόσιος ὁ Βασιλεὺς, διὰ τὸ
θαῦμα ὅπου ἐπράχθη εἰς τὸν Υἱόν του Ἀρ-
κάδιον· ἡ δὲ ἱστορία ὡς ἐν συντόμῳ εἶναι
τοιαύτη. Εἶχεν ὁ μέγας Θεοδόσιος ἀπὸ τὴν
Βασίλισσάν του τὴν Πλαμίλλαν, δύο Υἱούς,
Ἀρκάδιον καὶ Ὠνόριον καλουμένους, καὶ
μίαν θυγατέρα, ὀνόματι Πλακιδίαν· καὶ τὸν
μὲν Ἀρκάδιον, ἀφῆκε διάδοχον τῆς Βασι-
λείας του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· τὸν
δὲ Ὠνόριον καὶ Κωνσταντῖνον, τὸν γαμβρὸν
αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην, μετὰ τῆς θυ-
γατρὸς αὐτοῦ, ἵνα βασιλεύωσιν ἐκεῖ· συνα-
πῆλθε δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Ἀρκάδιος ἕως
Ῥώμης. Γυρίζοντας δὲ ὀπίσω πρὸς τὸν Πα-

τέρα του Θεοδόσιον, εἰς Βυζάντιον διὰ θαλάσσης, τοῦ ἐπανεῖδη φερτοῦνα μεγάλη, ἐμπρὸς εἰς τὸ νησίον τῆς Ἰμβρου, πλησίον τῆς ἁγίου Ὄρους· ὁ δὲ Ἀρκαδῖος, φοβηθεὶς τὸν κίνδυνον, ἄλλο δὲν ἔκραζε, παρὰ τὸ, Θεοτόκε βοήθει μοι. Ἐκεῖ δὲ ὅπῃ ἐτριγύριζεν εἰς τὸ βασιλικὸν κάτεργον, ἐκ συνεργίας τοῦ πειρασμοῦ, ἐσυμποδίσθη εἰς τὰ σχοινία, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θαλάσσαν· καὶ παρευθὺς (ὡς τοῦ θαύματος) εὐρέθη εἰς τὴν ξηρὰν τοῦ ἁγίου Ὄρους, εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι τὴν σήμερον, τὸ ἅγιον Μοναστήριον, ἀπὸ κάτω εἰς μίαν βάτον. Μετὰ δὲ ὥραν ὀλίγην, ἔφθασε καὶ τὸ βασιλικὸν κάτεργον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βατοπαιδίου· καὶ εὐγένοντες ἔξω οἱ Ἀρχοντες περίλυποι, διὰ τὴν στέρησιν τῆς Βασιλέως Ἀρκαδίου, βλέπουσι καὶ τὸ Βασιλόπουλον ἀνέλπιστα, πλησίον τῆς βάτου κοιμώμενον, καὶ ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην· καὶ τότε μὲν, ἡσύχασαν. Ὑστερον δὲ, ἔξυπνῶντας ὁ Ἀρκαδῖος, τοὺς ἐδιηγήθη τὸ θαῦμα τῆς Θεοτόκου, πῶς τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν πνιγμὸν τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν ἔφερεν ἐκεῖ, ὅπου τὴν σήμερον εἶναι τὸ πηγάδι, πλησίον τοῦ λιμένος, κοντὰ εἰς τὸν πύργον τῆς Παναγίας· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μετὰ τῶν Ἀρχοντῶν του, ἡμέρας πολλὰς· τὸ δὲ κάτεργόν τε, τὸ ἔστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μα-

θῶν δὲ ὁ Βασιλεὺς Θεοδόσιος τὰ συμβάντα τῷ Υἱῷ αὐτοῦ Ἀρκαδίῳ, ὠργίσθη κατὰ τῶν ναυτῶν, καὶ ἐφυλάκωσέν τε, καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ τὴς θανατώσῃ· καὶ ἐν τοσούτῳ, ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ Ἀρκαδῖος διὰ ξηρᾶς, πρὸς τὸν Πατέρα τε Θεοδόσιον· ὁ δὲ χαρᾶς ἀπείρου πλησθεὶς, καὶ τὴν Θεοτόκον εὐχαριστήσας, παρευθὺς ἔστειλεν ἔξοδα, καὶ τεχνίτας ἀρίστους, νὰ κτίσωσιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπῃ εὐρέθηκεν ὁ Υἱός του, Ἐκκλησίαν, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου. Ἐγραψε δὲ καὶ εἰς τὴν Ῥώμην τῷ Υἱῷ αὐτῆς Ὠνορίῳ, καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, καὶ τῇ Πλακιδίᾳ, τὰ συμβάντα τῷ Ἀρκαδίῳ, καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ναοῦ· ὅθεν καὶ ἐκεῖνοι ἔστειλαν βοήθειαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ καλλωπισμὸν, χρήματά τε καὶ κτήματα, καὶ τέσσαρας κολῶναις πορφυραῖς ἀξιοθέαταις· εἰς τὰς ὁποῖας λέγουσι πῶς νὰ ἔγινε περισσότερη ἔξοδιά, παρὰ ὅπου ἔγινεν εἰς ὅλον τὸ κτίσμα τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸν ὀρισμὸν λοιπὸν τοῦ Βασιλέως, ἔκτισαν οἱ τεχνῖται, πρῶτον ἓνα πύργον μετὰ Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου τῆς Γεννήσεως· εἶτα πρὸς τὰ βόρεια μέρη, πύργον ἕτερον· καὶ ἄλλους τέσσαρας πύργους μετὰ Ἐκκλησιῶν, ἕως τὸν πύργον τοῦ σκευοφυλακίς· ἔπειτα, ἤρξαντο ἀπὸ

τὸν πύργον ὅπῃ εἶπομεν ἐκ πλαγίῃς πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τὰ Θεμέλια, ἕως τὸν πύργον τοῦ τιμίου Προδρόμου, καὶ τοῦ Ἀγίου Γεωργίῃς τὸν πύργον· καὶ πλησίον τοῦ πύργου τούτου, εἰς τὰ Θεμέλια, ἔθεσαν δύο μάρμαρα, κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Βασιλέως, εἰς σχῆμα βουβαλίων, καὶ ἀπὸ τὸν πύργον τοῦ Βαπτιστοῦ Γωάννου, καὶ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ἀρχίσαντες πάλιν μὲ ἄλλους δύο πύργους, ἔκτισαν ἕως εἰς τὸν προειρημένον πύργον τοῦ σκευοφυλακίου· καὶ οὕτως ἐποίησαν τὸ καίστρον τρίγωνον, μὲ δέκα πύργους ὠραιότητας. Καὶ ἀφ' οὗ ἐτελείωσαν τὰ πάντα, ἤλθεν ὁ Βασιλεὺς Ἀρκαδῖος, μετὰ τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κυρ Νεκταρίου, καὶ ἐγκαινίασαν τὸν Ναὸν, καὶ ἐχάρησαν σφόδρα· τὸ δὲ πηγάδι ὅπου εἶπαμεν πρότερον, τὸ ἐτριγύρισαν μὲ τὸ γύριμα τοῦ Ἀγίου Βήματος· τὴν δὲ Ἀγίαν Τράπεζαν, ἔθεσαν ἐπάνω τοῦ πηγαδίου μὲ τέσσαρας λευκὰς κολῶνας μαρμαρένιαις τριγύρωθεν. Μετὰ δὲ χρόνους ἑπτὰ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας, στρατεύοντας ὁ Θεοδοσίος κατὰ τοῦ ἀποστάτου Εὐγενίου, ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ, καὶ γυρίζοντας ἀπὸ τὸ Ἄγιον Ὄρος νικητῆς, ἐχάρισε πολλὰ τινα τῷ Μοναστηρίῳ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, πρὸς καλλωπισμὸν· καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔδωκε

τρία μετόχια, καὶ εἰς τὰς Σέρρας χωρία ἑπτὰ.

Ἐν δὲ τῷ 6370 ἔτει, ἤλθον Ἀραβες καὶ Σαρακηνοὶ ἀπὸ Συρίας, φονεύοντες τὰς Χριστιανούς, καὶ κουρσεύοντες τὰς, καθ' ὃν καιρὸν ἐμαρτύρησαν καὶ οἱ Ἅγιοι τεσσαράκοντα δύο Μάρτυρες, ἐν τῷ Ἀμμορίῳ· καὶ φθάσαντες ἕως καὶ εἰς τὸ Ἄγιον Ὄρος, ἐπάτησαν καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦτο, καὶ τὸ ἐγύμνωσαν παντελῶς, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ Θεῖους Πατέρας ἐφόνευσαν καὶ ἠχμαλώτευσαν, ἐπῆραν δὲ καὶ τὴν χρυσοπάμφυλον σκέπην τῆς Ναοῦ· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μέσα, ἤψαν φωτίαν, καὶ τὴν ἐμάυρισαν μὲ τὸν καπνόν· τόσον, ὅτι πλέον ἢ ὠραιότητα ἐκείνη τῶν ψηφίδων ἱστορία δὲν φαίνεται· ἔμεινε δὲ μόνον ἡ ἱστορία τῆς Θεοτόκου ἐπάνωθεν, καὶ τὸ Χαῖρε κεχαριτωμένη. Ὁ δὲ φύλαξ τῆς Ἀγίου καὶ Ἱεροῦ Βήματος πρὶν νὰ φθάσουν οἱ Ἀραβες, πέρνωντας τὸν τίμιον Σταυρὸν, καὶ τὴν κτητορικὴν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἔρριψέν τα μέσα εἰς τὸ πηγάδι, ὅπου εἶπομεν ἄνωτέρω, πῶς ἦτον ὑποκάτωθεν τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς· καὶ μίαν λαμπάδα μετ' αὐτῶν, ἀναμμένην, καὶ τὰ ἐσκέπασεν ἄνωθεν ἐπιτήδεια· καὶ εὐγαίνοντας νὰ φύγῃ, τὸν ἐπιάσαν οἱ βάρβαροι, καὶ τὸν ἐπῆραν αἰχμαλώτου, καὶ τὸν ἐπούλησαν εἰς τὴν Κρήτην· καὶ

μετὰ ἐβδομήκοντα χρόνους, λυτρωθεὶς τῆς αἰχμαλωσίας, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ ἔβαλε μετάνοιαν εἰς αὐτό. Μετὰ δέ τινος ἡμέρας, ἄρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν τότε καθηγούμενον τοῦ Μοναστηρίου Νικόλαον, περὶ τῆς κτητορικῆς εἰκόνης· ὁ δὲ ὡς ἤκουσε τοιοῦτον ἐρώτημα, ἦλθεν εἰς ἀπορίαν, καὶ ἔκστασιν. Τέλος πάντων, διὰ νὰ συντέμω τὸν λόγον, ποιήσαντες προσευχὴν, ἐφ' ὧραν ἱκανήν, καὶ ἀνοίξαντες τὸ στόμιον τῆς πηγαδίου, τοῦ ὑπὸ τὴν Ἀγίαν Τράπεζαν, θεωροῦσιν, ὅτι ἦτον μέσα καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου σφά, καὶ ἡ λαμπρὰ ἀκόμι ἀναμμένη, καὶ ὁ Σταυρὸς ἔμπροσθεν ταύτης· καὶ ἔδωσαν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ εὐγάζοντές τὰ ἐκεῖθεν, τὰ ἔψησαν εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, ὅπως καὶ μέχρι τῆς σήμερον φαίνονται, πανευλαβῶς ὑπὸ πάντων προσκινούμενα, καὶ τιμώμενα. Ἐν τοσούτῳ τρεῖς ἐρχόμενοι εὐγενεῖς Ἀρχόντες, Ἀθανάσιος δηλαδὴ, Νικόλαος, καὶ Ἀντώνιος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐντόπιοι ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν, ἠθέλησαν νὰ μονάσουν, καὶ νὰ ἀνεγείρωσιν ἐκ βάρων τὸ Μοναστήριον, μὲ ἔξοδα ἐδικάτους· καὶ ἔδωκεν ὁ καθ' εἷς των, φλωρία χιλιάδας τρεῖς· καὶ ἐλθόντες πρὸς τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον, τὸν ἐν τῷ Ἄθῳ τότε ὑπάρχοντα, ἐξωμολογήσαντο τὸν σκοπὸν τῆς. Ὁ δὲ Ἅγιος τοὺς εἶπεν, ὅτι

αὐτὰ τὰ ἄσπρα δὲν εἶναι ἀρκετὰ εἰς οἰκοδομὴν νέου Μοναστηρίου· μόνον ἂν θέλετε, ἀκολουθήσατέ μοι. Τῶν δὲ ὑπακουσάντων, ἤγαγεν αὐτὸς ὁ Ἅγιος, εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦτο τοῦ Βατοπαιδίου· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸ κάλλος τῆς τοποθεσίας αὐτοῦ, καὶ τὴν φθοράν, ἣν ἐποίησαν εἰς αὐτὸ προλαβόντως οἱ Σαρακηνοί· καὶ ἔδωκέν τους βουλήν, ὅτι θέλουσιν ἔχει πολλαπλάσιον τὸν μισθὸν ἐκ Θεοῦ, ἂν τοιοῦτον ἀνακαινίσωσι Μοναστήριον. Ἦρεσεν αὐτοῖς ἡ τοῦ Ἀγίου βεβλή, καὶ μετὰ προθυμίας ἐπιχειρίσθησαν τὸ θεῖον τῆς τοῦ ἔργου, καὶ τὸ ἀνεκαίνισαν, ἀπαρτίζοντές το ὡς ἦτον καὶ πρότερον· οἵτινες καὶ Μοναχοὶ γενόμενοι εἰς αὐτό, καὶ θαυμάσιως πολιτευσάμενοι, ἀνεπαύσαντο ἐν Κυρίῳ· τῶν ὁποίων τὰ Ἅγια Λείψανα, κείμενα μέσα εἰς τὸν ἔσω τῆς Ἐκκλησίας Νάρθηκα, καὶ ἐορτάζονται δις τοῦ ἔτους, τῇ τε δεκάτῃ ἐβδόμῃ τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς Πεντηκοστῆς. Χάριν δὲ τοῦ θαύματος ἐκείνου, τῆς εὐρέσεως δηλαδὴ τῆς σεβασμίας Εἰκόνης, τελεῖται παράκλησις εἰς τὴν Θεοτόκον, πᾶσαν δευτέραν τῆς ἐβδομάδος· καὶ πᾶσαν τρίτην, γίνεται λειτουργία. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἱερὸς Σάββας, ὁ κτήτωρ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Χιλανταρίου, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ Συμεῶν, ἔκτισαν εἰς τὸ αὐτὸ Μοναστήριον.

ριον τοῦ Βατοπαιδὶς παρακλήσια ἔξ· α'. εἰς
τιμὴν τοῦ Σωτῆρος· β'. τῶν Ἀγίων Ἀναρ-
γύρων· γ'. τοῦ Ἀγίου Γεωργίου· δ'. τῶν Ἀ-
γίων Θεοδώρων· ε'. τοῦ Προδρόμου· ς'. τοῦ
Ἀγίου Νικολάου· καὶ ἐχάρισαν εἰς αὐτό,
καὶ τὸ λεγόμενον προσφόριον, μετὰ τὸν τόπον
τοῦ καλοῦ Κάστρου, καὶ τῆς Κομητίσσης,
καὶ ἔγιναν νέοι κτήτορες, καὶ ἐορτάζονται
τῇ ιδ'. τοῦ Ἰαννουρίου μηνός. Ἐκαλλώπι-
σαν δὲ τὸ αὐτό, καὶ οἱ ἐν Βασιλεῦσιν αὐοί-
διμοι, Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, καὶ Ἀνδρόνι-
κος ὁ Παλαιολόγος, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τῶν
χρυσόδουλλα ὅπου ἔδωσαν εἰς αὐτό. Τοῦτος
ὁ Ναὸς εἶναι μέγας καὶ θαυμαστός· καὶ
ἔχει κιόνια τέσσαρα, πάνυ ἐξαίρετα καὶ με-
γάλα, πορφυρόχρυσά, αἶροντα τὸν δόλον τῆς
Ἐκκλησίας σταυροειδῶς· καὶ ἐπάνω εἰς τὰ
δύο κιόνια ὅπου εἶναι πρὸς τὸ τέμπλον, εἴ-
ναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἱστορισμέ-
νος διὰ μουσίου, ἥτοι διὰ ψηφίδων χρυσῶν.
Εἶναι τὸ τέμπλον τε μετὰ κολώναις, καὶ μάρ-
μαρα πάνυ ὠραῖα· καὶ ἔξωθεν τούτων, ἔτε-
ρον ξύλινον, πανταχόθεν περιεχυμένον,
μετὰ τέχνην ἀμίμητον. Τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ
εἶναι ὅλον μετὰ μάρμαρα λαμπρά, καὶ πορφυ-
ρὰ κατεστρωμένον, εὐαρμόστως εἰς κάλλος
καὶ θαῦμα τῶν θεωμένων. Εὐρίσκεται μέσα
εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, κιβώτιον εὐμορφον, με-

σα εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ἡ Ἁγία Ζώνη τῆς
Θεοτόκου, ἣτις ἔχει ἐγκόλπια πολύτιμα, καὶ
μαργαριτάρια, καὶ ἀκριβὰ λιθαράκια, ἐπάνω
εἰς μαῦρον βελλοῦδον.

Ἡ Κάρα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννης τοῦ Χρυσο-
στόμου, σφῶα καὶ ὁλόκληρος.

Ἡ Κάρα τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεο-
λόγου.

Ἦτον καὶ ἡ Κάρα τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου
Κρήτης, πλην οἱ Πατέρες τοῦ Μοναστηρίου
τούτου, ἀπὸ χρόνους πολλούς, τὴν ἐπρόσ-
φραν ὡς κειμήλιον πολύτιμον τῷ εὐσεβεστά-
τῳ πάσης Ρωσίας μεγάλῳ Βασιλεῖ. Τὸ πο-
δάριον τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Λεῖψανον τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρα-
τηλάτου· τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος· μέρος
πολὺ τοῦ τιμίου ξύλου τοῦ ζωοποιῶν Σταυ-
ροῦ τοῦ Κυρίου μας.

Ἀπὸ τὸν κάλαμον καὶ τὸν σπόγγον μέρη
τινά. Τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς Ρωμαίας
τὸ ποδάρι μετὰ ὅλον τὸ καλλίγιον· τοῦ Ἀγίου
Μάρτυρος Κηρύκου μέρος.

Μύρον τίμιον τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος
Δημητρίου. Καὶ ἕτερα πλεῖστα.

Καὶ τὸ θαυματουργὸν χεῖρ τῆς Ἁγίας
Μαρίνης· τὸ ὅποιον φανερά, καὶ ἕως τὴν
σήμερον θαυματουργεῖ· διώκει δαίμονας,
καὶ θεραπεύει πάσαν ἀσθένειαν· καὶ ἐκεῖνο

οποῦ εἶναι περισσότερο ἀπὸ ἑλᾶ, καὶ θεᾶς καὶ θαύματος ἄξιον, εἶναι τὸ ποτήριον τὸ ὑάσπινον· τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς ὀρῶντας, δείχνει διάφορα χρώματα λαμπρά καὶ ὠραῖα. Ὁ δὲ ἁγιασμός ὅπῃ γένη εἰς αὐτό, ἰατρεύει κάθε εἶδος ἀρρώστιας, εἰς τὰς μετὰ πίστεως δεχομένους, καὶ πίνοντας, καὶ ῥαντίζομένους εὐλαδῶς ἀπ' αὐτό. Εὐρίσκονται δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ πάντιμα λείψανα διαφόρων· τὰ ὅποια ἡμεῖς ζητοῦντες τὴν συντομίαν, δὲν τὰ ἐγράψαμεν ὅλα. Εἶναι δὲ καὶ φιάλη θαυμαστή ἔμπροσθεν τοῦ Ναοῦ, μὲ κεδούκλιον ἐπάνωθεν διπλοῦν, ἔξωθέν τε καὶ ἔσωθεν, μὲ κιόνια μαρμαρένια· ἐπάνω δὲ εἰς τὰ κεφαλοκόλωνα, εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν Βασιλέων καὶ κτητόρων τοῦ Μοναστηρίου, ἐγγεγλυμένα, Ἰωάσαφ δηλαδή, καὶ Ματθαίου τῶν Καντακουζηνῶν, καὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ· ἔμπροσθεν δὲ τῆς φιάλης, εἶναι τὸ περιβόητον τραπεζαρεῖον, σταυροβολικόν, ὡς καὶ τὸ τῆς Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Καὶ ἔχει μαρμαρένια τραπέζια, διὰ τὰς Πατέρας τὸν ἀριθμὸν εἰκοσιτέσσαρα, καὶ τὴν Ἡγουμενικὴν τράπεζαν ἐξαιρέτως, πάντα θεωρίας καὶ θαύματος ἄξια· τὸ καμπαναρεῖον ἔχει σκαλίᾳ τριάκοντα πέντε ἕως τὸ πάτωμα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπάνω ἔχει ἄλλα πατώματα πέντε· τὸ δὲ καθ' ἓνα πάτωμα, ἔχει σκαλίᾳ

ὀκτώ. Ἐσω δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα ἵσταται καὶ ἡ θαυματουργὸς καὶ πολύτιμος εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· ἡ ὁποία ἐστάθη, χρόνους ἑβδομήκοντα μέσα εἰς τὸ πηγάδι τοῦ Ἁγίου Βήματος, μὲ τὴν λαμπάδα ἔμπροσθέν της, διαπαντὸς ἀναπτομένην, ὡς εἴρηται· καὶ εἰς τόσους χρόνους, οὔτε ἡ εἰκὼν διεφθάρη, οὔτε ἡ λαμπὰς ἐσθέσθη, τὸ σύνολον· τὸ δὲ πηγάδιον εἶναι ὑποκάτωθεν τῆς Ἀγίας Τραπέζης. Εἶναι δὲ ἡ εἰκὼν μὲ μίγματα εὐώδη συνθεμένη· ἡ ὁποία καὶ ἵσταται ὀπισθεν τῆς Ἀγίας Τραπέζης, ἐπάνωθεν τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου, μὲ τὴν ἴδιαν ἐκείνην λαμπάδα ἐνώπιόν της. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὰ δύο εἰκονίσματα τῆς Βασιλίσσης Θεοδώρας· διὰ τὰ ὅποια, λέγει ὁ Χρονογράφος, πῶς νὰ τὰ ὠνόμασε νινία· καὶ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἴδια κρέμονται δὲ ἐπάνωθεν τοῦ ἡγμενικοῦ στασιδίου.

Εὐρίσκεται ἐκεῖ καὶ ἓνας Σταυρός, ἐγκοσμημένος μὲ λίθους καὶ μαργάρους τιμίους. Καὶ ἓνα κομπολόγιον κεχριμπαρένιον ὑπερ-θαύμαστον. Τόσον δὲ εἶναι τὸ τραπεζαρεῖον τῶν Πατέρων κατ' εὐθείαν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἡγουμενικὴν τράπεζαν, διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ Ναοῦ, φαίνεται ἡ Ἀγία Τράπεζα τῆς Ἱερᾶς Βήματος. Ἐχσιν δὲ καὶ συνθήειαν ἐπαινετὴν οἱ ἐκεῖσε Ἅγιοι

Πατέρες, ὅτι ἀφ' οὗ συκωθῶσιν ἀπὸ τὴν τρά-
πεζαν, εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετ'
εὐταξίας, προπορευομένων λαμπάδων· καὶ
ἐκεῖ ποιοῦσιν εὐχαριστίαν, καὶ συγχωροῦσιν
ὅλους τοὺς χριστιανούς, ὅσοι ποτὲ ἐλέησαν,
ἢ ἐλεοῦσι τὸ ἅγιον Μοναστήριον τοῦτο, καὶ
τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένους Πατέρας· ἐπάνω
δὲ εἰς τὴν πόρταν τῆς Νάρθηκος, εἶναι ὁ Δε-
σπότης Χριστὸς, ζωγραφισμένος διὰ ψηφίων,
καὶ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου παραπλη-
σίως. Εἰς δὲ τὸν τοῖχον τοῦ Νάρθηκος, εἶ-
ναι καὶ μερικοὶ ἀπὸ τῆς Βασιλεῖς, καὶ κτή-
τορας τοῦ Μοναστηρίου, μετὰ μουσίου ζω-
γραφισμένοι. Ἐξω δὲ εἰς τὸν μικρὸν Νάρθη-
κα, εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, εἶναι ἰσορισμένη
καὶ ἐκείνη ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου. τὴν ὁποίαν
ἓνας Διάκονος θυμωθείς κατὰ τοῦ κελλαρί-
του, πῶς δὲν τοῦ ἔδωκε κρασί διὰ νὰ πῖνῃ,
ἐκτύπησεν ὡς ἀνόητος μετὰ τὸ μαχαίριον, εἰς
τὸ δεξιὸν μάγουλον πλησίον τοῦ ὀφθαλμοῦ·
ὅθεν ἐξῆλθεν (ὦ τοῦ θαύματος) αἷμα πο-
λὺ· καὶ ἀπὸ τότε τὴν ὀνόμασαν ἐσφαγμέ-
νην· ἅπτει δὲ καὶ κανδήλιον ἀκοίμητον ἔμ-
προσθέντης, μέχρι τῆς σήμερον. Τὸ δὲ ἐκχυ-
θὲν αἷμα, φαίνεται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐπάνω
εἰς τὴν πληγὴν, ἕως τῆς σήμερον. Ὁ δὲ ἐλεει-
νὸς ἐκεῖνος διάκονος, τῆς ὥρας, ἔμεινε τυ-
φλὸς· καὶ μετὰ ταῦτα, ποιήσας ἐνώπιον τῆς

εἰκόνης ἐκείνης στασίδιον, ἐπροσεύχετο ἀεν-
νάως ἐκεῖ, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἕως τέ-
λους ζωῆς του· εἰς τὸν ὁποῖον ἡ εὐσπλαγ-
χνος Θεοτόκος πάλιν ἐ χάρισε τὸ φῶς τῶν
ὀμμάτων του, καὶ τὸ πταῖσμά του ἐσυγχώ-
ρησεν· ἡ χεὶρ ὁμῶς ἡ οὕτως τολμηρῶς πλή-
ξασα τὴν εἰκόνα, ἔμεινεν ἕως τέλους κατὰ-
ξηρος· καὶ τώρα κεῖται ἀπὸ τότε ἡ χεὶρ ἐ-
κείνη ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνης, εἰς μαρτύριον
τοῦ τότε γεγονότος φρικτοῦ θαύματος, πρὸς
σωφρονισμόν τῶν πολλῶν, καὶ δόξαν τῆς
Θεοτόκου. Τὰ δὲ ἀναλογεῖται τῆς Ἐκκλησίας,
εἶναι ἀξιοθέατα· ὧν τὸ μὲν τοῦ δεξιοῦ χορῶ,
ἔχει γλυπτὰς τοὺς εἰκοσιτέσσαρας οἴκους
τῆς Θεοτόκου· τὸ δὲ ἄλλο, ἔχει πλουμίαι διά-
φορα καὶ ποικίλα, μετὰ ἱστορίαν. Τὸ ἔδαφος
τοῦ Ναοῦ, καὶ οἱ Νάρθηκες, ἔσω καὶ ἔξω,
εἶναι μετὰ λαμπρῶν καὶ στιλπνοτάτων μαρ-
μάρων, τῷ χρώματι πορφυρῶν, ἐστρωμένοι·
τὸ στασίδιον τοῦ Ἡγουμένου πάνυ ὠραῖον·
εἰς δὲ τοὺς χορούς, καὶ ἔσω τοῦ Βήματος,
κρέμονται εἰκονίσματα πλείονα τῶν ἑκατὸν,
ὅλα Μοσκόδικα, ἀργυροχρυσωμένα· εἰς τὸ
δεξιὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς εἰσε-
βαίνομεν, εἶναι παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νι-
κολαίου· εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν, τοῦ Ἁγίου Δη-
μητρίου. Ἐκεῖ εἶναι καὶ μία εἰκὼν τῆς Θεο-
τόκου, εἰς μίαν καμάραν ἱστορισμένη· ἡ

ὅποια ἐφώνησε τῆς Βασιλίδος, μὴ εἰσελθεῖν
ἐνδον τοῦ Θεοῦ Ναοῦ· ἡ δὲ ἱστορία αὕτη,
ὡς ἐν συντόμῳ, εἶναι τοιαύτη. Κατὰ τὸ ἐωϋ.
ἔτος, ἡ Βασίλισσα Πλακιδία, γυνὴ Κωνσταν-
τίνου τοῦ βασιλεύοντος εἰς Ῥώμην, θυγά-
τηρ δὲ τοῦ Βασιλέως Θεοδοσίου, ἔβητο βου-
λὴν μετὰ τοῦ ἀνδρός της, νὰ ἔλθῃ εἰς προσ-
κύνησιν τοῦ παρόντος Μοναστηρίου, καὶ νὰ
ἰδῇ καὶ τὸν ἀδελφόν της Ἀρκαδίον, ὄντα ἐν
Κωνσταντινουπόλει· καὶ δὴ ἐρχομένη ἀπὸ
Ῥώμης διὰ θαλάσσης, καὶ φθάσασα εἰς τὸν
λιμένα τοῦ Βατοπαιδίου, τὸν λεγόμενον γυ-
ναικειὸν, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πλείου ἔξω εἰς τὸν
αἰγιαλόν· οἱ δὲ Πατέρες τοῦ Μοναστηρίου
εὐγῆκασιν εἰς προὔπαντησιν ταύτης. Καὶ
φθάνοντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, αὐτοὶ μὲν
εἰσῆλθον εἰς τὸν Ναόν, ἀπὸ τὴν μεσιακὴν
πόρταν τοῦ Ναοῦ τὴν μεγάλην· ἡ δὲ Βασί-
λισσα εἴτε ἐκ Θεᾶ ὁδηγηθεῖσα, εἴτε καὶ διὰ
ταπεινώσιν καὶ εὐλάβειαν, δὲν ἠθέλησε νὰ
εἰσέλθῃ διὰ τῆς χαλκῆς πύλης, ἀλλὰ διὰ
τῆς βορεινῆς, ὅπου εἶναι πλησίον εἰς τὸ πη-
γάδι· καὶ ὡς ἔβαλε τοιοῦτον σκοπὸν, πά-
ραυτα τῆς ἦλθε φωνὴ ἀοράτως, ὅπου τῆς ἤ-
λεγε· στάσου, καὶ μὴν ὑπάγῃς παρεμπρὸς,
νὰ μὴ πάθῃς κακόν· ἡ δὲ, ὡς ἤκουσε τὴν
τοιαύτην φωνήν, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ φόβου χα-
μαί, καὶ ἤρξατο κλαίειν, καὶ θῆεσθαι τοῦ

Θεοῦ νὰ τῆς συγχωρήσῃ τὸ πταῖσμα τοῦτο
τῆς τόλμης· ὅθεν καὶ ἀνήγειρεν ἐκεῖ Ναὸν
ἕτερον, εἰς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου· εἰς
δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἠκέσθηκεν ἡ φω-
νὴ, ἔβαλε καὶ ἱστόρησαν τὴν Εἰκόνα τῆς
Θεομήτορος· καὶ ὥρισε νὰ ἁπτῇ ἔμπροσθέν
της ἀεννάως κανδήλιον ἐν τῷ ὁποίῳ φυλάτ-
τεται καὶ ἔως τῆς σήμερον· ἐπονομάζεται
δὲ ἡ εἰκὼν ἐκείνη, Ζωοδόχος. Ἡ δὲ Βασίλις
φθάσασα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐδιηγῆθη
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ἀρκαδίου, τὸ θαῦμα·
ὁ δὲ πάραυτα ἔστειλεν εἰς τὸ Μοναστήριον
βοήθειαν τῶν Πατέρων, καὶ ἀφιερῶματα διά-
φορα· ἐχάρισε δὲ καὶ ἀγέλας ζῶων, καὶ ἄλ-
λα πολλὰ εἰσοδήματα τῷ Μοναστηρίῳ· ἔ-
δωσεν ἀκόμι καὶ τὸ ὠραιότατον μετόχιον εἰς
τὸ περιθεώριον, ὁμοῦ καὶ τὸ τέταρτον μέρος
τῆς παραθαλασσίας λίμνης, καὶ ἐργαστήρια
πέντε, μέσα εἰς τὸ καστέλι, καὶ σιτηρέσιον
ἐπρόσταξε νὰ ἔρχεται εἰς αὐτὸ, τὸν κάθε
χρόνον ἀπὸ τὸν Οἶκονόμον, χρυσίου λίτρας
δώδεκα, καὶ ἀργυρίου λίτρας δεκαεπτὰ· τὸ
ὁποῖον καὶ ἔως τῆς σήμερον εὐρίσκεται εἰς
τὸν παλαιὸν κώδικα τοῦ Μοναστηρίου ση-
μειωμένον. Αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ Βασιλεὺς Ἀρ-
κάδιος ἔστησε καὶ τὴν μεγάλην καὶ οὐρα-
νομήκη κολώναν ἐκείνην καὶ ἀξιοθέατον ἐν
Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὸν νῦν λεγόμενον,

γυνακεῖον φόρον, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν τρι-
γύρωθεν, διὰ προσταγῆς τῆς, ἐγλύφησαν ὅλα
τὰ κατορθώματα, καὶ οἱ πόλεμοι, καὶ ναυ-
μαχίαι, καὶ νίκαι τοῦ Πατρός του Θεοδοσίῃς.
Ἐχει δὲ καὶ πολυέλαιον ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ
μέσον, ὠραιότατον, καὶ ἀξιοθαύμαστον κα-
τὰ πολλά· ἐπάνωθεν δὲ τοῦ Νάρθηκος, εἶναι
βιβλιοθήκη πλεσιωτάτη. Εὐρίσκεται δὲ καὶ
ἄλλη βιβλιοθήκη ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ, πολ-
λῶν καὶ χρησιμωτάτων βιβλίων. Ὑποκάτω-
θεν δὲ τῶν κατηχουμένων, ὁράται καὶ ἄλλη
μία θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, εἰς
τὸ παρεκκλήσιον, τὸ ἐπονομαζόμενον τῆς
παραμυθίας, ἥγουν παρηγορίας, ἐπάνωθεν
τῆς σκάλας, ἀναβαίνωντας δεξιὰ, εἰς τὸν
τοῖχον ἱστορισμένη· ἡ ὁποία μίαν φορὰν ἔ-
στρεψεν (ὃ τοῦ θαύματος) τὸ πρόσωπόν της
πρὸς τὸν Ἡγούμενον τοῦ Μοναστηρίου, καὶ
τοῦ ἐφάνέρωσε τὴν ἐπιβουλήν τῶν ληστῶν,
καὶ καταδρομὴν τῶν κλεπτῶν, ὅπῃ ἔμελλαν
νὰ κάμουσιν εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ ὅπως
ἐφυλάχθη ἀνεπηρέαστον. Φαίνεται δὲ καὶ
ἕως τῆς σήμερον ἔτι γυρισμένον τὸ πρόσω-
πον τῆς εἰκόνης ἐκείνης, πρὸς τὰ δεξιὰ· καὶ
ἔμπροσθέν της, ἄπει κανδήλιον ἀκοίμητου
ἀεννάως, καὶ λαμπὰς μεγάλη, πρὸς τιμὴν
μὲν τῆς εἰκόνης, μνήμην δὲ τῆς τοιούτης φρι-
κώδους, ὡς ἀληθῶς θαύματος. Ἐπάνωθεν

δὲ τοῦ Νάρθηκος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας,
εἶναι καὶ κατηχούμενα· καὶ ἀπ' αὐτὰ πρὸς
ἀνατολὰς, φαίνεται τὸ πανθαύμαστον τέμ-
πλον τοῦ Βήματος, καὶ ὅλος ἀπλῶς ὁ Ναός·
ἔχει καὶ ὠρολόγιον μέγα ἐγγὺς τῶν κατη-
χουμένων, ἐπὶ πύργου ὑψηλοῦ· πλησίον δὲ
τοῦ ὠρολογίου ἀραδικῶς, εἶναι παρεκκλήσια
τέσσαρα. Ἐχει δὲ τοῦτο τὸ Μοναστήριον,
πύργους ὑψηλοὺς πέντε· καὶ ἄλλους μικρο-
τέρους, τέσσαρας· καὶ λουμπάρδας μεγά-
λας, καὶ θαυμαστάς· καὶ μάλιστα μίαν ὑ-
πὲρ τὰς ἄλλας, κομματιαστήν, τεχνικώτατα
ἡρμοσμένην με βίδαις· ἔχει καὶ κελλία θαυ-
μαστά ἐν τάξει, πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν θελόν-
των μονάσαι ἐν αὐτῷ, καὶ διαβιῶσαι μετὰ
ἡσυχίας· καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Μοναστηρίου,
εὐμορφα, καὶ ἐξαισία· ἥγουν νοσοκομεῖον,
ράπτειον, ἐλαιοτριβεῖον, καὶ τὰ ἄλλα, κα-
θὼς καὶ τὰ τῆς μεγάλης Λαύρας. Καὶ ἡ
τοποθεσία τῆς Μοναστηρίας εἶναι πολλά θαυ-
μάσιος, σολισμένη πανταχόθεν με εὐμορφα
καὶ κάρπιμα δένδρα, καὶ με νεραντζίαις,
καὶ κυπαρίσσι· με περιδόλια εὐμορφα· καὶ
εἰς μὲν τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Μοναστηρίου,
εἶναι ὁ ἀρσανᾶς· εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν, εἶναι
τὸ κοιμητήριον τῶν Πατέρων. Πλησίον δὲ
τῆς μεγάλης πόρτας τοῦ Μοναστηρίου, εἶναι
μία κολυμβήθρα εὐρύχωρος, καὶ βυθία,

καὶ κάτωθεν ταύτης, μύλος· ὅς τις καὶ δα-
λεύει μὲ τὸ συναθροιζόμενον εἰς αὐτὴν ὕ-
δωρ· ἔχει δὲ παρεκκλησία ἔσω, καὶ ἔξω, τὸν
ἀριθμὸν δεκατέσσαρα. Καὶ λιμένα πανθαύ-
μαστον, καὶ εὐρύχωρον. Ἔχει καὶ ἔξωθεν
εἰς διαφόρους τόπους σκήτας, κελλία, πύρ-
γους, μύλους, ἡσυχαστήρια, μὲ περιβόλια
καὶ ἀμπέλια εὐμορφότατα· καὶ εἰς ὅλα τὰ
πάντα εἶναι εὐμορφον τῷ τῷ Μοναστήριον
καὶ ἀξιοθέατον, εἰς τόσον ὅπου ἀνθρωπίνη
γλῶσσα, δύσκολα ἡμπορεῖ νὰ τὸ περιγράψῃ
ἀξίως· ἀλλὰ ἀρκοῦσιν ἐδῶ καὶ τοσαῦτα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΧΙΛΙΑΝΤΑΡΙΟΥ.

Τὸ Θεῖον καὶ Ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ
Χιλιανταρίου, ἔχει εἰς τὸν αἰγιαλόν, εὐμορ-
φον Ἀρσανᾶν, μὲ πύργον ὑψηλόν, καὶ τεῖχος
θαυμασίον· ἐπὶ πρὸς τὸ ὄρος, εἶναι
τὸ Μοναστήριον, μέγα ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀξιο-
θέατον· οὗ ὁ Νὰός τιμᾶται εἰς ὄνομα τῆς
Υπεραγίας Θεοτόκου τῶν εἰσοδίων, ὅλος
μολυβδόσκεπαστος, καὶ εἶναι ἀνοικοδόμησις,
δι' ἐξόδων τοῦ Βασιλέως Σερβίας καὶ Ῥω-
μανίας Στεφάνου, γαμβροῦ δὲ τοῦ Αὐτοκρά-
τορος Ῥωμαίων Ῥωμανοῦ· ἔχει κιόνια μαρ-
μαρένια λευκά καὶ μεγάλα, τέσσαρα, καὶ εἰς
τὸν Νάρθηκα δύο, καὶ εἰς τὸν παρέξω Νάρ-
θηκα, ἡγουν τὸν πρόναον, ἕτερα κιόνια δύο·
ἡ στρωσίς του εἶναι μετὰ μαρμάρων λευκῶν,
καὶ ψηφίων πολυχρωματίστων ὡραισμένη,
τερπνὴ, καὶ ἀξιοθέατος· τὰ φωτιστικά τῆς
Ἐκκλησίας, εἶναι κατασκευασμένα εἰς σχή-
ματα καὶ εἰκόνας τῶν Ἑορτῶν καὶ Ἀγίων·
στασίδια εἰς τοὺς χοροὺς ἔχει κάλλιφα, καὶ
μάλιστα τὸ Ἡγουμενικόν, τὸ ὁποῖον ὑπερ-
βαίνει ὅλα τὰ τῶν ἄλλων Μοναστηρίων Ἡ-
γουμενικά, εἰς τὴν ὡραιότητα καὶ τὸ μεγα-

λεῖον. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει πόρταις ἑπτὰ· καὶ εἰς τὴν μέσσην, πολυέλαιον προύτζινον θαυμαστόν· εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, εὐρίσκονται τρεῖς σταυροὶ ξύλινοι ἀργυροχρυσωμένοι, ἔργον ἀξιοθαύμαστον· ἢ εἰκόνες εἶναι ἐγκοσμημέναις μετὰ χρυσίου, καὶ λίθων πολυτίμων· ἔχει κανδήλια κρυσταλλένια ἀπὸ μέταλλον ἀξιόλογα· ὁ τροῦλος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἓνας καὶ μέγιστος· ὁ δὲ Νάρθηξ ἔχει δύο τρῆλους· καὶ ὁ ἔτι παρέξωθεν Νάρθηξ, ἓνα· οἱ ὅποιοι, μακρόθεν φαίνονται σταυροειδῶς. Τὰ ἀναλόγια καὶ ἡ θύρα τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσι λεπτὴν τέχνην καὶ θαυμασὴν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ εἰς αὐτὸν, λόγου καὶ μνήμης ἄξια. Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ καὶ προσκυνήσει καὶ τίμιον ξύλον τοῦ Παναγίου Σταυροῦ, τοῦ Δεσπότητος καὶ Σωτῆρος Χριστοῦ. Τὴν Κάραν τοῦ Ἁγίου Εὐτυχίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλων διαφόρων Ἁγίων τίμια Λείψανα. Κτήτορες τοῦ Ναοῦ τούτου εἶναι ἀκόμι, καὶ οἱ Ἅγιοι Σάββας, καὶ Συμεὼν ὁ Πατὴρ αὐτοῦ, οἱ ἐκ Σερδίας. Τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ Μοναστηρίου, ὅλα πλούσια καὶ καλὰ· οἱ δὲ ἀσκούμενοι ἐν αὐτῷ Πατέρες, εἶναι Σέρβοι τὸ γένος καὶ Βούλγαροι, ἄνθρωποι ἀγαθοὶ καὶ φιλόξενοι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΙΒΗΡΩΝ.

Τί δὲ καὶ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Μονῆς τῶν Ἰβήρων εἵπομεν; Κάλλος ἀληθινὰ καὶ μέγεθος εἶναι, κατ' ἀξίαν ἀνεκδιήγητον· ὥσάν ὁποῦ καὶ Κτητόρων τε καὶ Οἰκητόρων ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἰς τὰ ἔξω καὶ εἰς τὰ ἔσω μεγαλοπρεπῶν, μεγαλοπρεπὲς ἐστάθη καὶ κτίσμα καὶ καταγώγιον· καὶ πλουτεῖ κατὰ διαδοχὴν ἀνελλιπῶς, καὶ τὰ αὐτῶν χαρίσματα τε καὶ προτερήματα· ἀπὸ τοῦς ὁποίους, πρώτη ἡ χρυσοτρίπλοκος ἐκείνη, καὶ κατὰ γένος Ἰβηρικὴ καὶ Βασιλικὴ σειρά, Ἰωάννης, Εὐθύμιος, καὶ Γεώργιος, ἔγιναν αὐτῆς πρῶτοι, καὶ Κτήτορες καὶ Οἰκήτορες, καὶ Ναὸν ἐν αὐτῇ περικαλλῆ, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος μέτριον, ἐξ αὐτῶν Θεμελίων ἤγειραν, μετὰ τὸ τίμιον αὐτὸν τιμήσαντες, τῆ τιμίου Προδρόμου ὄνομα· εἰς τὴν ὁποίαν καὶ Θεαρέστως τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τοὺς ἔζησαν, συμπαραλαβόντες εἰς ὀλίγον καιρὸν, κοινωνὸν τοῦ βίου καὶ τῆς ἀσκήσεως, καὶ εἰς τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα μεταρ-

ρύθμισαντες, τὸν Ἰδῆρα ἐκείνον, καὶ τῆς Ἰβηρίας γενναιότατον Στρατηγὸν Τορνίκιον· (τοῦ ὁποίου καὶ ἀκόμι σφύζονται μέσα εἰς τῆς κυτῆς Μονῆς τὸ σκευοφυλάκιον, τὰ θυμασταῖ ἐκεῖνα καὶ ἀχίλλεια ἄρματα· θέαμα πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰς τοὺς ὁρῶντας ἀξιοθέατον ἅμα καὶ πολυέραστον·) καὶ ἤθελε μείνῃ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς τὴν αὐτὴν κατὰστασιν τὸ ῥηθὲν Μοναστήριον, ἐὰν ὁ θάνατος Ῥωμανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δὲν ἤθελε παρακινήσῃ τὴν Θεοσεβεστάτην αὐτοῦ Βασίλισσαν, φοβουμένην διὰ τὴν Βασιλείαν της ἀπὸ τὰς συχνὰς καταδρομὰς τῶν Περσῶν, καὶ μὴ ἔχουσιν βοηθὸν παντάπασιν, νὰ γράψῃ παρακαλεστικὰ γράμματα, εἰς τε τὸν Ὅσιον καὶ Θεοφόρον ἡμῶν Πατέρα τὸν Ἀθανάσιον, τὸν μὴ μόνον τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ καὶ μεγίστης Λαύρας, ἀλλὰ δὴ καὶ παντὸς τοῦ ἀγιωνύμου Ὁρίου, ἡγουμενεύοντα, καὶ εἰς τοὺς τρεῖς Ὀσίους Πατέρας καὶ συνασκητὰς τοῦ Τορνικίου, καθὼς προείπομεν, φανερώωντάς τες, πῶς ἀπὸ τοὺς Πέρσας κινδυνεύει ἡ Βασιλεία της, καὶ ὅτι εἰς ἄλλον τινὰ μετὰ Θεὸν δὲν ἔχει παντελῶς τὰς ἐλπίδας της, περὰ εἰς τὸν γενναιότατον Στρατηγὸν Τορνίκιον, ὡσάν ὅπου εἶχεν ἀπολαύσῃ ἀπὸ αὐτὸν πρὸς βοήθειας πρότερον, ὅταν ἐμεταχειρίζετο τὸ στρα-

τηγικὸν ἐπάγγελμα, καὶ πῶς νὰ μὴν κάμουνσι κατὰ ἄλλον τρόπον, παρὰ νὰ τῆς στείλῃσι τὸν Τορνίκιον· ὅς τις καὶ βλέπωντας τοὺς Ἀγίους, ὅπου διὰ νὰ μὴν πέσῃ ἡ Βασιλεία τῶν Ῥωμαίων εἰς ἔθνος βαρβαρικὸν καὶ ἄθεον, ἔστερξαν νὰ τελειώσουν τῆς Βασιλείσσης τὸ ζήτημα, καὶ βιαζόμενος πολλὰ ἀπὸ τὰς παρακινήσεις αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιτίμια, μόλις ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους του, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ψηφισθεὶς μετὰ πολλὴν χαρὰν ἀπὸ τὴν Βασίλισσαν Στρατηγός, ὥρμησε μετὰ πολὺ πλῆθος Ἰδηρικὸν κατὰ τῶν ἐναντίων Περσῶν, καὶ παντελῶς τοὺς ἀφάνισε· καὶ ἐπιστρέψας μετὰ πλῆστον καὶ κέρση πολλὰ θριαμβευτῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἠμπορῶ νὰ περιγράψω μετὰ πόσῃ καὶ ποίαν προπομπὴν ὑπεδέχθη ἀπὸ τε τὴν Βασίλισσαν καὶ τοὺς ἐπιλοίπους ἅπαντας· τοῦτο μόνον ἠμπορεῖ νὰ σᾶς δώσῃ ὀλίγον νὰ καταλάβετε, ποταπὸς εὐεργέτης καὶ Σωτὴρ ἐφάνη εἰς αὐτοὺς ὁ Τορνίκιος, καὶ πόσῃ τιμῇ καὶ εὐνοίαν ἀπόκτησεν ἐξαιρέτως ἀπὸ τὴν εὐσεβεστάτην ἐκείνην Βασίλισσαν, ὅπου ἀνοίγωντας ὅλους της τοὺς Βασιλικούς θησαυρούς, καὶ δείχνωντάς τους εἰς τὸν Τορνίκιον, τοῦ ἔδωκεν ἄδειαν νὰ λάβῃ ὅ, τι θέλει, καὶ ὅσον θέλει, εἰς ἀμοιβὴν τῆς τοσαύτης καὶ τοιαύτης εὐεργεσίας, ὅπου τῆς ἔκα-

με· καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη εὐθὺς μὲ πολλήν ἐλευθεριότητα, ὅτι ἐγὼ μὲν, ὦ Δέσποινα, ἄσπρα παντελῶς δὲν χρειάζομαι, διατὶ ἐσκόρπισα καὶ τὰ ἐδικά μου πρότερον· μίαν ὁμῶς δέησιν ἔχω νὰ σοῦ προβάλω, καὶ παρακαλῶ νὰ τὴν εἰσακούσῃ τὸ κράτος σου, καὶ νὰ τῆς χαρίσῃ τὴν ποθουμένην ἔκθασιν· καὶ αὕτῃ δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ Μοναστήριον ὅπου κατοικοῦμεν, μὲ τὸ νὰ εἶναι μικρὸν τὸ μέγεθος, μᾶς κάμνει νὰ στενοχωρούμεθα, ὄντες περισσοί, καὶ μὴ περικλειόμενοι διὰ τοῦτο μὲ εὐρυχωρίαν εἰς τὴν αὐτῇ περίμετρον, πρόσθεσε παρακαλῶ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἤθελε νὰ μοῦ χαρίσῃ ἡ βασιλικὴ γνώμη σου, καὶ ὅσα ἄλλα χρειάζονται· καὶ αὕξησον αὐτὸ τὸ μικρόν μας κατοικητήριον· καὶ εἰς παραμυθίαν τοῦ γένους μας, καὶ εἰς αἰδίδιον μνημόσυνον τῆς χριστομιμήτου σου διαθέσεως. Εἰς τὸ ὅποιον αὐτὸ ζήτημα, καὶ ἔδειξε μεγάλην εὐπείθειαν καὶ προθυμίαν ἡ εὐσεβὴς Βασίλισσα, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔδωσεν εἰς αὐτὸν εὐθὺς καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας χρυσίου ἄπειρον, καὶ Ἄρχοντας ὁμοῦ ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς Βασιλείας τῆς, διὰ νὰ ἐπιστατήσουν μὲ πολλήν ἐπιμέλειαν, ὅπου νὰ γένῃ τὸ ποθούμενον Μοναστήριον, καὶ εὐρυχωρότατον ἅμα καὶ ὠραιότατον, τὸ ἐπλούτισεν ἀκόμι καὶ μὲ διάφορα ὑποστατικὰ καὶ μετό-

χια, τὰ ὅποια καὶ αὕξησαν ὑπερώτερον, συνεργούσης τῆς Θεομήτορος, καὶ ἐκτίσθησαν καὶ εἰς τὸ σύνορον τοῦ Μοναστηρίου, καὶ ἄλλα πολλὰ κελλία τε καὶ ἡσυχαστήρια. Φθάνοντες δὲ μετὰ τοῦ Τορνικίου οἱ Ἄρχοντες εἰς αὐτὸ τὸ ῥηθὲν μονίδριον, ἐπλήρωσαν τὸν πόθον του, καθὼς τοὺς εἶχε παραγγείλῃ καὶ ἡ Βασίλισσα, καὶ τὸ ἀπεκατάστησαν εἰς τὸ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον κάλλος καὶ μέγεθος ὅπου ἕως τῶρα ἀκόμι φαίνεται· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ναὸς ὅπου μέσα εἰς αὐτὸ ἔκτισαν, ἐτιμήθη εἰς τῆς Θεοτόκου τὴν κοίμησιν, τοῦ ἄλλαξε καὶ τὴν ὀνομασίαν ὁ Τορνίκιος, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ὠνομάζετο τοῦ Προδρόμου πρότερον, τὸ ὠνόμασεν αὐτὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ὑστερον· τὸ ὅποιον αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐσώζετο ἀπαραλλάκτως, ἕως εἰς τὸν καιρὸν ὅπῃ ἐβασίλευσεν ὁ εἰκονομάχος Θεόφιλος.

Ἀφ' οὗ ὁμῶς, διὰ τὸν μεγάλον διωγμὸν τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, ὅπου ἐκίνησεν αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Θεόφιλος, ἐρρίφη διὰ τὸν φόβον τῶν διωκόντων, καὶ τὴν πολλήν εὐλάβειαν, ἀπὸ τὴν αἰοίδιμον ἐκείνην χήραν τὴν κατὰ Νίκαιαν, μία εἰκὼν τῆς Θεομήτορος θαυματουργός, εἰς τὴν θαλάσσαν, καὶ μετὰ χρόνους τινάς, τὴν ξένην ἐκείνην πορείαν ποντοπορήσασα, καὶ διὰ θαλάσσης ἐλθοῦσα ἀν-

τικρὺ εἰς τὸ παρὸν Μοναστήριον, ἐδαστάχθη ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ἰδῆρος ἀσκητοῦ Γαβρι-
ήλ (καθὼς δὲ ἀποκαλύψεως τὸν ἐπρόσβαξεν)
ἕως εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ Ναοῦ τῆς μονῆς, ὅπου
καὶ μὴ Φελήσασα νὰ σταθῇ ἐκινήθη δις καὶ
τρὶς ἀπὸ λόγου τῆς, καὶ ἐστάθη ἐπάνω εἰς
τὴν πόρταν τοῦ Μοναστηρίου, ἀπὸ τότε ἔ-
δωσεν ἀφορμὴν καὶ ὀνομάζεται μέχρι τῆς
σήμερον, τῆς Θεοτόκου τῆς Πορταίτισσης.
Ἀγκαλὰ καὶ χυδαιότερον ἀπὸ τοὺς πολ-
λοὺς, λέγεται τῶν Ἰδῆρων, καθὼς τάχα Ἰδῆ-
ρες ἐξ ἀρχῆς ἐκτίσαν εἰς αὐτὸ Φεμέλια, καὶ
τὸ ἐκατοίκησαν εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς χρόνων πολ-
λῶν περίοδον, καὶ ἐξωδίασαν ἀρκετὰ κατὰ
διαφόρους καίρους εἰς σύστασιν αὐτοῦ καὶ
ἀνακαίνισιν, καὶ ἤγειραν ἀκόμι ἐκ Φεμελίων
καὶ Ναὸν ὠραιότατον, εἰς τὸν τόπον ὅπου
ἐστάθη ἡ Πορταίτιςσα, ὀνομάζοντες τὸν με-
τὰ αὐτὸ ἐπίθετον, ὅπου καὶ εὐρίσκεται τῶρα
ἡ εἰκὼν αὐτῆς ἡ σεβασμία καὶ χαριτόβρυτος.
Ἀλλὰ ὥς περιγράψωμεν πρῶτον τὸν Ναὸν
τὸν ἕτερον ὅπου εἴπομεν, καὶ οὕτω θέλομεν
ἔλθῃ κατὰ τάξιν καὶ εἰς αὐτόν· καθ' ἐξῆς δὲ
καὶ εἰς τὰ ἐπίλοιπα.

Μέγιστος τὸ λοιπὸν ὁ Ναὸς τῆς κοιμήσεως
τῆς Θεοτόκου, ὅπου μετὰ ἔξοδα τῆς Βασιλίσ-
σης ἐκτίσθη, καὶ λίαν ἀξιοθέατος, καὶ εἰς
τὴν θέσιν, καὶ εἰς τὸ μέγεθος, καὶ εἰς τὸ

εὐάρμοσον, καὶ εἰς τὴν συμμετρίαν, καὶ εἰς
ὅλα τὰ τοιαῦτα ἐπιζητούμενα· ἡ σκέπη του,
εἶναι ὅλη μολυβδίνη, κουμπέδες τέσσαρας
ἔχουσα. Ἐξωθεν τῆς μεγάλης αὐτοῦ πόρτας,
διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχονται εἰς τὸν Ναὸν ὅ-
σοι θέλουσιν, εἶναι ἓνας νάρθηκας, ἀκαμπι-
τμένην ἔχων τὴν σκέπην του, ἐπάνω εἰς κο-
λῶναις δώδεκα μαρμαρέναις. Ἐσωθεν αὐτῆς
τῆς πόρτας, εἶναι ἕτερος Νάρθηκας, καὶ ἐν-
δότερον, ἄλλος τρίτος. Εἰς τοῦ ὁποίου τρί-
του, τὰ μὲν δεξιὰ ἄκρα, εἶναι ἓνα παρεκ-
κλήσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου· τὰ δὲ ἀριστε-
ρά, ἕτερον τῶν Ταξιαρχῶν.

Μετὰ τοὺς Νάρθηκας, εἶναι ὁ καθολικὸς
Ναὸς, ἐπάνω εἰς τέσσαρας μεγάλας κολῶνας
πρῶτον ἐπεριδόμενος, ἀπὸ τῆς ὁποίας καθε-
μία πλησιάζει ὀλίγον ἀνὰ μέρος, εἰς καθε-
μίαν τῶν χορῶν ἄκραν. Ἐπειτα καὶ τὸν κά-
θε χορὸν, τρεῖς ἕτεραι σμικρότεραι κολῶναι
ὑποστηρίζουσι. Μετὰ τοὺς χορούς, πλησίον
εἰς τὸ τέμπλον, εἶναι ἄλλαις κολῶναις τέσ-
σάραις, πορφυρόχροαις. Τὸ Τέμπλον εἶναι
λεπτοτεχνικώτατον καὶ θαυμάσιον· ὕστερα
ἀπὸ αὐτό, εἶναι τὸ Ἅγιον Βῆμα, καὶ αὐτό
θαυμάσιον· μέσα εἰς αὐτὸ ἐπάνω τῆς Ἁγίας
Τραπεζῆς, εἶναι ἓνα γλυπτὸν καὶ περιεχυ-
σόμενον κουδούκλιον.

Τὸ ἑδαιος ὅλου τοῦ Ναοῦ, εἶναι κατε-

ερωμένον με διάφορα καὶ λαμπρότατα μάρμαρα. Καὶ οἱ νάρθηκες, καὶ τὰ παρεκκλήσια, καὶ ὁ Καθολικὸς Ναὸς ἕως εἰς τὸ Τέμπλον, ὅλα εἶναι πεπλουτισμένα, με στασίδια πλουσιοπάροχα· ἀπὸ ὅλα ὁμῶς τὸ Ἡγουμενικὸν διαφέρει καὶ εἰς τὸ μέγεθος, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν· διατὶ εἶναι ὅλον με κόκκαλα καὶ σεντέφια καρφωμένα. Εἰς τὸν δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν χορὸν, ἀναλόγια, καὶ πλησίον εἰς τὴν Δεσποτικὴν Εἰκόνα, προσκυνητάριον με κουδούκλιον εὐμορφον, ὅλα αὐτὰ σεντεφένια. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ τοίχου τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, ἕως ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ στασίδια, εἶναι ὀρθομαρμάρωσις.

Ἐκ τῆς αὐτῆς, εἶναι τζινία εἰς ὀλίγον τοῖχον ὠραιοπλούμιστα· τὸ ἐπίλοιπον καὶ ὅλος ὁ τόπος τοῦ Ναοῦ, εἶναι ἐζωγραφισμένος με ζωγραφίαν θαυμάσιον. Εἰς τὴν μέσσην τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, κρέμεται πολυέλαιος παμμεγέθης τε καὶ ἀξιοθέατος. Εἰς τὰ παράθυρα, εἶναι ὑαλῖα διαφορετικὰ καὶ πανεύμορφα. Τὸ πλάτος του, εἶναι ἐξήντα ἀχνάρια. Ἡ πόρταις τε, ὅλαις μικραῖς καὶ μεγάλαις, συναριθμοῦνται δώδεκα. Κατὰ τὴν δεξιάν ἄκραν, εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὅπου προείπομεν, εἶναι συνημμένος ἕνας πύργος, καὶ ὑψηλός, καὶ ἔντεχνος· μέσα εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ἕνα ὠρολόγιον θαυ-

μασιώτατον, με μίαν μεγάλην καμπάναν, καὶ τέσσαρας μικράς· ἀπὸ τὰς ὁποίας, ἡ μὲν μεγάλη, εἶναι διὰ τὰς ὥρας· αἱ δὲ μικραὶ, διὰ τὰ κάρτα· καὶ εἰς κάθε κάρτον ὅπου ἤθελαν κτυπήσῃ αὐταί, εἶναι ἀπέξω εἰς τὸν τοῖχον τοῦ πύργου ἔτοιμος καὶ ἕνας Ἀράπης ξύλινος, με ἕνα σφυρὶ εἰς τὸ δεξιὸν χέρι, καὶ με ἕνα κόνδιον εἰς τὸ ἀριστερον, καὶ κτυπᾷ καὶ αὐτὸς εὐθὺς ὅπου παύσουν ἐκείναι· πράγμα ἀληθινὰ τεχνικὸν καὶ νόσιμον. Μέσα εἰς τοῦτον τὸν πύργον, εἶναι καὶ κελία διωρισμένα ἐπιταυτοῦ, καὶ κάθηνται ἐκεῖνοι ὅπου ὑπηρετοῦσι τὸν Ναόν, διὰ νὰ εἶναι ἀποκάτω ἀπὸ τὸ ὠρολόγιον, νὰ ἐπιτελῶσι τὰ πάντα, εἰς διωρισμένον καιρὸν καὶ πρέποντα· καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ πύργου τούτου εἶναι ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Ναοῦ ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δεξιοῦ τούτου μέρους· διὰ τὸ ὅποιον καὶ με τὴν περιγραφὴν τοῦ Ναοῦ τὸν ἐσύναψα. Ἐξωθεν τοῦ νάρθηκος ἐκείνου ὅπου προείπομεν πῶς ἔχει κολώναις δώδεκα, εἶναι μία φιάλη, με κουδούκλιον πολλὰ ὠρχιόν, ἀπὸ δέκα στύλους μαρμαρένιους βασταζόμενον· μέσα εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἀγιασμός, καὶ εἰς κάθε ἀρχὴν μηνὸς καὶ εἰς τὴν παραμονὴν καὶ ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων.

Τὰ σκεύη τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ, εἶναι

πολλά καὶ ἀξιοθέατα· τὰ περισσότερα, ἢ σχεδὸν ὅλα, ἀφιερῶματα τῶν εὐσεβῶν τε καὶ εὐλαβῶν Μοσχόβων. Ὁ πολυτιμώτατος ὁμως καὶ ἀθάνατος Θεσαυρὸς του εἶναι, τὰ πολλά καὶ διάφορα ἱερά καὶ πάντιμα τῶν Ἀγίων Λείψανα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα, ὥς εἰποῦμεν μόνον τὰ κεφαλαιωδέστερα καὶ ἐπισημότερα.

Τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος, μέρος.

Τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων.

Τὸ ποδᾶριον τῆς Ἀγίας Μακρίνης, σῶον.

Τοῦ Ἀγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, μέρος.

Τοῦ Ἀγίου Κυπριανοῦ τὸ ποδᾶριον, σῶον.

Τοῦ Ἀγίου Βασιλέως Ἀμασίας μέρος.

Μύρον τοῦ Ἀγίου Δημητρίου.

Τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Πέτρου, μέρος.

Τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος.

Τὸ ποδᾶριον τοῦ Ἀγίου Μιχαὴλ Συνάδων.

Τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ, μέρος.

Τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου, μέρη.

Τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Ἑρμολάου μέρος.

Τοῦ Ἀγίου Μάρτυρος Μερκουρίου.

Τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Νηστευτοῦ.

Τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, τοῦ νέου.

Τοῦ Ἀγίου Ὑπατίου.

Τῶν Ἀγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων, μέρη.

Τοῦ Ἀγίου Ἀγαθαγγέλου, μέρος.

Τῶν Ἀγίων πέντε Μαρτύρων, μέρη.

Τοῦ Ἀγίου Εὐσταθίου, μέρος.

Τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.

Τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους.

Τοῦ Ἀγίου καὶ δικαίου Λαζάρου.

Τοῦ Ἀγίου Νέστορος.

Τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας.

Τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

Καὶ τοῦ Ἀγίου Μάρτυρος Φωτῆς ἡ κᾶρα.

Ἄλλ' ὁ μὲν κοινὸς καὶ Κυριακὸς Ναὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τοσοῦτός τε καὶ τοιοῦτος· ὁ δὲ ἰδιαίτερον τῆς Ἀγίας Εἰκόνης της Πορταϊτίσεως, ὁπόσος τε καὶ ὁποῖος;

Ὡς μὲν πρὸς τοῦτον τὸν κοινὸν ὁποῦ εἴπομεν, μέγας· ὡς δὲ πρὸς τοὺς ἐπιλοίπους ἅπαντας ὁποῦ, καθὼς θέλομεν εἰπῆ, εὐρίσκονται εἰς τὸ παρὸν Μοναστήριον, εἶναι καὶ αὐτὸς μέγιστος· ὁ κουμπές του, πολλὰ θαυμάσιος· ὅλος, μολυβδοσκέπαστος. Κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ, εἶναι ἕνας νάρθηξ ἐξαίρε-

τος· εἰς τὸν ὁποῖον, διὰ τὴν προστάτιδα τῆς μονῆς Πορταΐτισσαν, ὅλαι αἱ ὑποθέσεις θεωροῦνται καὶ κρίνονται καὶ ἀποφασίζονται. Μετὰ τὴν εἴσοδον, εἶναι ὁ Ναός, ἐπάνω εἰς τέσσαρας θαυμαστάς κολώνας ἐπερειδόμενος. Τὸ Τέμπλον του, ὡραιότατον. Τὸ Ἁγίον του Βῆμα, ἀξιοθέατον· τὸ ἔδαφος ὅλον κατεστρωμένον μὲ λαμπρά καὶ πορφυρᾶ μάρμαρα· ὅλος ἱστορημένος μὲ ζωγραφίαν θαυμασίον, διὰ μέσου πλουσιοπαρόχων ἐξόδων τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου τῆς Οὐγκραβλαχίας Κυρίου Ἰωάννου Σερβάντ Βοεδόνδα, τοῦ Καντακουζηνοῦ.

Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ Τέμπλου, ἀντὶ ἄλλης Θεομητορικῆς Εἰκόνας, εἶναι ἡ ἀγιώνυμος καὶ θαυματουργὸς Εἰκὼν, ἡ Πορταΐτισσα ὅπῃ εἶπομεν, ὅλη ἐστολισμένη μετὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολλῶν τιμίων· ἔχουσα καὶ σημεῖον ἀκόμι εἰς τὸν λαιμόν, τῆς πληγῆς ἐκείνης ὅπου ἔλαβεν ἓνα καιρὸν ἀπὸ ἓνα ὁποῦ πρότερον μὲν ἦτον ἀσεβὴς καὶ ὠνομάζετο Βάρβαρος· ὕστερον δέ, βλέπωντας πῶς εὐθὺς ὅπου ἔδωσεν εἰς τὸν λαιμόν τῆς Ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνας τὴν μαχαίριαν, ἔρρευσεν, ὡ παραδόξου θαύματος, αἷμα πολὺ, καθὼς καὶ ἕως τῶρα ἀκόμι φανίεται, ἐμετανόησε, καὶ ἐπίστευσε, καὶ ἠσκήτευσεν, καὶ ἐσώθη, καὶ μετεπωνομάσθη, Ἅγιος Βάρ-

βαρος· καὶ φαίνεται τῶρα ἱστορημένος ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸν τῆτον, πλησίον τῆς πόρτας τῆς.

Ἀνωθεν τῆς Ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνας, εἶναι ἓνα κουδούκλιον ὡραιότατον, καταπεποικιλλόμενον ὅλον μὲ λεπτοδουλευμένα καὶ ποικιλόχροα σεντέφια· ἀπὸ τὸ ὁποῖον κρέμανται ἔμπροσθεν τῆς Ἁγίας Εἰκόνας, κανδήλια ἀργυρᾶ παμμεγέθη καὶ ἀκοίμητα, δεκατέσσαρα. Κάτωθεν δὲ αὐτῆς, εἶναι μία ποδιά θαυμασίος, ὅλη ἐστολισμένη μὲ διάφορα ἀφιερώματα τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν καὶ πολυτιμώτατα, καὶ εἰκονίσματα μικρά, καὶ ἀργυροχρυσωμένα ἐγκόλπια· καὶ ὅχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀκόμι κανδήλια ἀργυρᾶ, καὶ ἀφιερώματα πολυέξοδα, εἰς τὸν Ναὸν ὅλον κρέμανται, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς Ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνας, καὶ μνήμην ἀνεξάλειπτον τῶν αἰννάων καὶ ὑπερφυῶν θαυμάτων τῆς.

Τὴν προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ Ναοῦ τούτου μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ Ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνας, τὴν ἔχει ἓνας Ἱερομόναχος, ἀπὸ ὅλης τοὺς λοιποὺς συναδελφούς εὐλαβέστερος· ὁ ὁποῖος καὶ διὰ αὐτὸ τὸ ἔργον ὅπου μεταχειρίζεται, ἐπονομάζεται ἀπὸ ὅλους τῶν τοὺς συναδελφούς, προσμονάριος· διατὶ ἄλλο δὲν κάμνει, μόνον προσμένει ἐκεῖ μέσα, τὸν περισσότερο καιρὸν τοῦ ἡμερονυκτίου, εὐτρε-

πίζων τὸν Ναόν, ἐπιμελούμενος τὰ κανδή-
λια τὰ δεκατέσσαρα ὅπου εἴπομεν, διὰ νὰ
μὴν ἀπομείνῃ ἐσβεσμένον ποτὲ κανένα, ἔ-
χοντας ἐμπρὸς τῆς Ἀγίας αὐτῆς Εἰκόνας,
ἐπάνω εἰς ἓνα ἀργυροῦν μανουάλιον, μίαν
λαμπάδα ἀκοίμητον, καὶ ψάλλωντας ἐκεῖ,
ἀκολουθίαν καὶ παράκλησιν καθημερῶσιον
πάντοτε, καὶ συλλειτουργῶν τῷ κοινῷ Ἐφη-
μερίῳ, ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἐκεῖ δύο φοραῖς τὴν
ἐβδομάδα, καὶ λειτουργεῖ εἰς δόξαν τῆς Θεο-
μήτορος.

Ἀντικρὺ τοῦ Ἀγίου Βήματος τοῦ σεβα-
σμίου τούτου τῆς Πορταϊτίσεως Ναοῦ, εἶναι
ὁ παλαιὸς Καθολικὸς Ναὸς τοῦ τιμίου Προ-
δρόμου, ὅπου εἰς τὴν ἀρχὴν εἴπομεν, ἀνα-
καινισμένος ὁμῶς, καὶ εἰς τέσσαρας καὶ αὐ-
τὸς κολῶνας ἐπεριδόμενος.

Ἐξω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τρεῖς Ναοὺς, εἶναι
ἀκόμη εἰς διαφόρους τόπους ἐν τῇ Μονῇ, καὶ
ἄλλα πολλὰ καὶ παντοῖα, πολλῶν καὶ παν-
τοίων Ἀγίων παρεκκλήσια, εὐτρεπισμένα
ὅλα, καὶ τὸ μέγεθος μέτρια, τὸν ἀριθμὸν
ἐπτακαίδεκα.

Ἀλλὰ τάχα ἀπὸ Ναῶν μόνων περικαλλεῖς
καὶ πολλὰς οἰκοδομάς, καὶ σκευὴ ἱερὰ καὶ
πολύτιμα, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ ὅπου εἴπο-
μεν, εἶναι πεπληρωμένον τὸ παρὰ Μοναστή-
ριον, ἀπὸ δὲ παλαιῶν ἀνδρῶν καὶ σοφῶν γε-

νήματα, καὶ κάθε ἄλλο πρᾶγμα ὅπῃ εὐφραί-
νει τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον, εἶναι ἐστερημένον
παντάπασι; ὄχι ὄχι.

Ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν τῶν προτέρων, ἔχει
καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὅλα πλουσιοπάροχα· διατὶ
καὶ ἀπὸ μέσα καὶ ἀπ' ἔξω, ἀναπαύει καὶ εὐ-
φραίνει τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσκουμένους Ἀγίους
Πατέρας, μὲ ὅλα τὰ ἐπιζητούμενα χρειάζο-
μενα. Ἀπὸ μέσα μὲν, μὲ βιβλιοθήκην πα-
λαιὰν καὶ πλουσιοπάροχον, καὶ αὐξηθεῖσαν
τώρα μάλιστα εἰς τοὺς ἐδικούς μας χρόνους,
καὶ ἀνακαινισθεῖσαν, διὰ προσασίας καὶ ἐξ-
όδων τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου Ἀ-
γίου πρῶην Ἀρτῆς Κυρίου Νεοφύτου τοῦ
Μαυρομάτου, ὁ ὁποῖος ἀκόμη ζῇ· μὲ πολλὰ
πολλῶν Βασιλέων καὶ Αὐθέντων καὶ Πα-
τριαρχῶν Χρυσόβουλλα· μὲ πύργους ὑψηλὰς
τε καὶ δυνατοὺς· μὲ κελλία πολλὰ καὶ εἰς
τὸ μέγεθος μέτρια, δίπατα καὶ τρίπατα· μὲ
βρύσεις ἀεννάους καὶ μὲ πηγάδια, ὅπου εἴ-
ναι πεπλουτισμένα μὲ πολλὰ κρυσταλλοειδῆ
καὶ ποτιμώτατα ὕδατα· καὶ μὲ κάθε ἄλλο
ὅπου χρησιμεύει εἰς μετρίαν καὶ πρέπουσαν
τῶν Πατέρων ἀνάπαυσιν.

Ἐξωθεν δὲ, τοὺς διασκεδάζει κάθε στενο-
χωρίαντε καὶ μελαγχολίαν, πρῶτον μὲν μὲ
μίαν πιάτξαν ὅπου εἶναι εὐθύς μετὰ τὴν
ἐξώπορταν τοῦ Μοναστηρίου· δεῦτερον δὲ,

ἀντικρὺ ταύτης, ὅχι τόσον ἐπ' εὐθείας, μὲ ἓνα κιόσκιον, καὶ κοντὰ εἰς αὐτό, μὲ δύο βρύσεις γλυκυρόους, καὶ διψασμένων ἀνθρώπων, δρόσους καὶ παραμύθια· τὰ δὲ περίξ ἀπάσης τῆς Μονῆς πολυανθῆ καὶ ἀγλαόκαρπα περιδόλια, καὶ τὰς εὐόσμους νεραντζῶνας, (κοντὰ εἰς τὰ ὅποια εἶναι καὶ μερικὰ κελλία μὲ παρεκκλήσιον, διὰ ἀνάπαυσιν τῶν λωδιασμένων· ὅπου καὶ τοὺς ἐπισκέπτονται οἱ λοιποὶ Πατέρες, μὲ πολλὴν φιλαδελφίαν καὶ ἐπιμέλειαν) καὶ τὰς πολυφόρους ἀμπέλους, πῶς νὰ σιωπήσω, ἢ νὰ περιγράψω καθὼς πρέπει τὴν αὐτῶν ωραιότητα;

Καὶ ὁ Ἀρσανᾶς δίδει μεγάλην τέρψιν καὶ ἀνάπαυσιν εἰς τὰς Πατέρας, καὶ μὲ τὴν θέσιν του, καὶ μὲ τὴν κατασκευὴν του, καὶ μὲ τὴν χρεῖαν ὅπου τοὺς ἐκπληροῖ· διότι εἶναι ὀλίγον κατὰ πρόσωπον τοῦ Μοναστηρίου, κατὰ τὸ πέλαγος, κατεσκευασμένος μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα, καὶ κατωχυρωμένος μὲ ἓνα πύργον ὑψηλὸν καὶ μέγαν καὶ ὀχυρώτατον· ἀπὸ μὲν τὸ ἔδαφος, ἕως εἰς τὸ ἀνώγειον, ἔχοντα ἑξήντα σκαλοῦνιαι, ἐκεῖ δὲ εἰς τὸ ἀνώγειον, παρεκκλήσιον μὲ ἀρκετὰ κελλία καὶ μέτρια, καὶ πολεμίστρας ἐπιτηδειοτάτας καὶ ἀκαταγωνίστους, καὶ λουμπάρδας περὶ τὸν πύργον ὅλον· καὶ εὐθὺς ὅπου ἤθελε φανῇ ἀντικρὺ μὲ φουσκωμένα πκνία, καὶ πρυμνή-

σιον ἄνεμον, τῆς Μονῆς τὸ τρικάρταρον, φορτωμένον μὲ τὸ προσῆκον τῆς χρονιάς σιτηρέσιον, ἀνοίγει μὲ προθυμίαν μεγάλην, ὥσάν Μητήρ φιλόστοργος, τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὸ ὑποδέχεται μὲ ὀλίγον σύρσιμον, καὶ τὸ ἐλαφρύνει ἀπὸ τὸ φορτίον, βάνωντας μέσα εἰς τὰ ἀμπάρια τοῦ πύργου τοῦ πρὸς καιρὸν, ὅλον τὸ ἐν τῷ πλοίῳ φόρτωμα· καὶ μὲ τέτοιον τρόπον, προξενεῖ εἰς τὴν Μονήν, καὶ τέρψιν καὶ ἄνεσιν.

Ἐξω δὲ ἀπὸ αὐτό, εἶναι ἀκόμι καὶ τῶν ἐνδεῶν καταφύγιον, καὶ λιμένας ἀκύμαντος, σύρωντας αὐτὰς, ὥσάν ἄλλα πλοῖα, καὶ ἀπὸ τὸν πολυτάραχον κλύδωνα τῆς πείνης τε καὶ δίψης, ἐλευθερώνοντας· διατὶ ἀγκαλὰ καὶ αὐτὸς, μὲ τὸ νὰ εἶναι ὁ τόπος πολλὰ πετρώδης, καὶ ὅχι τόσον βαθέα τὰ τῆς θαλάσσης ὕδατα, δὲν εἶναι ἐπιτηδεῖος εἰς τὸ νὰ ὑποδέχεται, καὶ νὰ φυλάτῃ ἀκινδύνως ἀπὸ κάθε προσβολῆν δυνατὴν ἀνέμου, τὰ πλοῖα ὅλα ὅπου ἀράζουσιν, ἔχει ὅμως ἀντὶς διὰ λόγου τοῦ πλησίον, ἕτερον Ἀρσανᾶν, Καλιάγραν ὀνομαζόμενον, καὶ λεγόμενον μὲν τοῦ Κουτλουμουσίου, μηδεμιάς δὲ τῆς ἐπιμελείας παρ' αὐτοῦ ἀξιέμενον. Εἰς τὸν ὅποιον ἀράζουν τὰ περισσότερα, καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ πλοῖα, ὅπου ταξιδεύουν εἰς τὸ Ὅρος τοῦτο τὸ ἀγιώνυμον. Καὶ εὐθὺς ὅπου εὗγουν εἰς

τὴν ξηράν οἱ ἐν ταῖς πλοίοις, πείνη τυχόν
καὶ δίψη τηκόμενοι, ἄλλοῦ δὲν βλέπουσι,
παρὰ εἰς τὸν Ἀρσανᾶν τῆς Πορταϊτίσσης·
εἰς τὸν ὁποῖον καὶ τρέχοντες ὡς διψῶσαι ἔ-
λαφοι, τὸν εὐρίσκουσιν ἑτοιμον βοηθὸν καὶ
ὁδηγὸν εἰς τὰς χρείας τους, καὶ ἀποβάλλου-
σι μὲν τὴν δίψαν τους, μὲ τὸ κρυερὸν καὶ ὑ-
γιέστατον νερὸν τοῦ πηγαδίου του, ἀποβάλλου-
σι δὲ καὶ τὴν πείναν, ὁδηγούμενοι εἰς
τοῦ Μοναστηρίου τὸ τραπεζαρεῖον· τὸ ὁποῖ-
ον εἶναι μέγαλον, ὅλον ἐξωγραφημένον,
καὶ ἔχει διηρημένα τραπέζια μαρμαρένια,
εὐμορφα· καὶ ὅλας μὲν τὰς ἡμέρας, εἶναι
γεμάτον ἀπὸ βρωσίν τε καὶ πόσιν τὴν πρέ-
πουσαν, καὶ δὲν διώχνει κανένα ἀπὸ τοὺς
ἐρχομένους ἄδειον, ὅσοι καὶ ἂν ἤθελαν ἤσσαι,
εἴτε γιεμνητζίδες, εἴτε καὶ ἄλλου ἐπαγγέλ-
ματος ἄνθρωποι, ἢ κοσμικοὶ, ἢ καλόγηροι·
μάλιστα δὲ κάθε Κυριακὴν· διατὶ συρρέου-
σιν εἰς αὐτὸ πλῆθος πολὺ, μὲ τὸ νὰ εἶναι καὶ
αἱ Καρέαι πλησίον, καὶ ἄλλα πολλὰ Μονα-
στήρια, εἰς τόσον ὅπου δὲν ἡμπορεῖ πλέον
νὰ τοὺς χωρήσῃ ὅλους. καὶ βάνουσι διὰ τὰς
μὴ χωρουμένους οἱ Πατέρες ἄλλας τραπέζας,
ἔξω ἀπὸ τὸ τραπεζαρεῖον, καὶ ἀναπαύουσι
καὶ αὐτοὺς πλουσιοπάροχα. Ἐπειδὴ καὶ εἶ-
ναι πολλὰ ἐλεήμονες, καὶ περισσότερον ἀπὸ
τοὺς ἄλλους φιλέορτοι· διατὶ οἱ μὲν λοιποὶ

Μοναστηριακοὶ, μίαν μόνον ἑορτὴν, εἰς κα-
θε χρόνου περίοδον ἑορτάζουσιν· αὐτοὶ δέ,
τρεῖς φοραῖς· μίαν, εἰς τὴν κοίμησιν τῆς
Θεοτόκου· δευτέραν, εἰς τὰ Θεοφάνεια· καὶ
τρίτην, εἰς τὴν νέαν τρίτην· καὶ ἄλλας πολ-
λὰς ἐλεημοσύνας κάμνουσιν. Ὅθεν καὶ εἶναι
καὶ πλουσιοπαρόχων καὶ πολλῶν ἐλεημοσυ-
νῶν ἄξιοι, οἱ διὰ τὴν μονὴν αὐτὴν ταξιδεύ-
οντες Πατέρες καὶ κινδυνεύοντες· καὶ οἱ
δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εὐλαβεῖς Χριστι-
ανοὶ καὶ φιλόπτωχοι, μὴ ἀμελήσατε.

Τὴν περικκλή τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Μο-
νὴν, ἔκτισεν ὁ αἰοίδιμος Βασιλεὺς Τραπεζούν-
τος, Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ἐπὶ ἔτους Χριστοῦ
ατπ'. διὰ παρακλήσεως τοῦ Ἁγίου Διονυ-
σίου, ὅς τις ἦν ἀδελφός μικρότερος, τοῦ τη-
νικαῦτα τῆς Τραπεζούντος ἀρχιερατεύοντος
Θεοδοσίου. Οὗτος ὁ Ἅγιος Διονύσιος, ἦτον
ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Καστορίας, ἐκ Χώρας Κο-
ρυσσοῦ· καὶ ἀναχωρήσας τοῦ κόσμου, ἀσκή-
τευεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπου εὐρίσκεται
τὴν σήμερον τὸ Ἱερὸν Μοναστήριον ὠκοδο-
μημένον. Κιὰ διὰ Θείας Ἀποκαλύψεως, καθ'
ἐκάστην νύκτα, φωτὸς ἐπιφαινομένης ὑπερα-
στράπτουτος ἐν τῷ τόπῳ, ὥσπερ λαμπάδος
μεγάλης, ὁδηγηθεὶς, καὶ πλεύσας διὰ τῆς
μαύρης θαλάσσης εἰς Τραπεζούντα, καὶ τυ-
χὼν τοῦ αἰτήματος ἀπὸ τὸν Βασιλέα, διὰ
μεσιτείας τοῦ ἀδελφοῦ του, δηλονότι τῷ τότε
Τραπεζούντος, καὶ στραφεὶς εἰς τὸ Ἅγιον
Ὄρος, ὠκοδόμησεν ἐν ἐκείνῳ τῷ Θεοδοξά-
στῳ τόπῳ, Θεῖον καὶ Ἱερὸν Ναόν, ἐπ' ὀνό-

ματι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, δι'
ἐξόδου τῶ ἀνῶθεν Βασιλέως· οὐ καὶ τὸ πάν-
τιμον χρυσόβουλλον, εὐρίσκεται ἐκεῖ, σφῶν
τε καὶ ὁλόκληρον, μὲ φράσιν Ἑλληνικωτά-
την, καὶ κατὰ πολλὰ γλυκυτάτην συντεθει-
μένον, ὁμοῦ καὶ μὲ ἄλλα πολλῶν Βασιλέων
χρυσόβουλλα, καὶ συγγιλιώδη Πατριαρχῶν,
καὶ Αὐθεντῶν διαφορῶν. Εὐρίσκεται δὲ εἰς
αὐτό, καὶ ἡ Εἰκὼν τοῦ ἀνῶθεν Ἀλεξίου τοῦ
Κομνηνοῦ, ὡς ἦν ἐνδεδυμένος, μετὰ Βασι-
λικῆς διαδήματος, λίαν ἀξιοθέατος. Εἶναι τὸ
Μοναστήριον τῷτο περίδλεπτον, καὶ ὡραῖον.
Εὐρίσκεται εἰς εὐμορφὴν τοποθεσίαν, ἐπάνω
εἰς τὸ κατὰγιαλον, εἰς τόπον ὑψηλὸν καὶ
μετέωρον. Τοῦτο τὸ Μοναστήριον, τὸ ἐκαλ-
λώπισεν ὕστερον, ὁ μετὰ τὸν Πάδελαν Βοε-
βόνδαν, τέταρτος Αὐθέντης Οὐγκροδλαχίας,
Νεάγουλος Βασσαράδας Βοεβόνδας, ὅς τις
ἔκτισε καὶ πύργον μέγιστον εἰς τὸ ὕψος.

Εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀ-
νῶθεν Αὐθέντου γραμμένον ἑλληνιστὶ, ἐπάνω
εἰς μίαν μαρμαρένιαν πλάκα. Ὁ αὐτὸς ἐποίη-
σε καὶ ὑδραγωγὸν, καὶ ἔφερεν ἔξωθεν τὸ νε-
ρὸν, μέσα εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ ἐχάρισε
καὶ τὴν τιμίαν Κάραν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Προδρόμου, ἐν χρυσῇ θήκῃ μετὰ λίθων
πολυτιμῆτων κεκοσμημένην· καὶ τρίτον, ἀ-
νεκαίνισθη μετὰ ταῦτα, ἀπὸ τὸν Αὐθέντην

τῆς Οὐγκροβλαχίας, Πέτρον Βοεδόνδαν· ὅς τις ἰστόρησε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τὸ 1580 ἔτος. Ὑστερον δὲ πάλιν, ἡ Ἐκλαμπροτάτη Δόμνα Ρειζάνδρα, ἡ σύμβιος τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου Βοεδόνδα, θυγάτηρ δὲ τοῦ αἰοιδίου Πέτρου Βοεδόνδα, ἔκτισε τὸ νοσοκομεῖον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τὴν ἰστόρησε θαυμασίως, ἔσω καὶ ἔξω. Ἐπὶ δὲ ὁ Ναὸς μέγας καὶ περιφανής, μολυβοσκεπάστος, μὲ δύο νάρθηκας, καὶ στέκει ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους μαρμαρένις, λιθόσρωτος ὅλος, μετὰ λαμπρῶν καὶ ὠραίων μαρμάρων· καὶ ἔξωθεν μὲν εἶναι μετὰ ἀσφάλτου κεκονιαμένος· ἔσωθεν δὲ, ἔχει ἱστορίαν ὠραιστατήν, μετὰ χρυσοῦ πολλοῦ, μὲ σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ στολισμένος, καὶ ὠραῖσμένος μὲ κάθε ἀξιόλογον εὐμορφίαν. Ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖ καὶ προσκυνήσῃ τιμιον ξύλον τοῦ ζωοποιῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας· τὴν Κάραν τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου, καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου· τὸν Θεῖον ὄντως καὶ μέγιστον Θεσαυρόν· τὴν Κάραν τῆς Ἀγίας καὶ σώφρονος Θωμαΐδος· τὸ κατωσιάγωνον τοῦ Ἀγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχidiaκόνου Στεφάνου· μέρος τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· τῶν Ἀγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τοῦ Ἀγίου Μωκίου τοῦ Ἀναργύρου·

τῶν Ἀγίων Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης· μέρος ἀπὸ τὴν τιμίαν ἄλυσιν τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Πέτρου· τοῦ Ἀγίου Νήφωνος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ λείψανον ὅλον, χωρὶς ὅμως τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ τῆς κεφαλῆς· τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἀποκείμενον εἰς μίαν περικαλλῆ θήκην ἀργυρᾶν, ἐγκοσμημένην μετὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτιμῶν, ἐξοδία τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Νεαγέλου Βασσαράδα Βοεδόνδα· ὅς τις ἦν καὶ πνευματικὸν τέκνον τοῦ ἀνωθεν Πατριάρχου Ἀγίου Νήφωνος. Ἡ δὲ πέντιμος αὐτοῦ Κάρα, μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, εὐρίσκονται ἐν Οὐγκροβλαχίᾳ, ἐν τῷ περιφήμῳ Ναῷ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀρτζεση· οὗτος ἐορτάζεται κατὰ τὴν ἱερά. τοῦ Ἀυγούστου Μηνός. Εἶναι καὶ ἄλλα διάφορα ἱερὰ Λείψανα, τὰ ὅποια τὰ ἔχουν εἰς ἓνα κιβώτιον ἀργυροῦν, πᾶν ὠραῖον καὶ μέγιστον. Ἐχει τὸ Μοναστήριον καὶ βιβλιοθήκην πλουσιωτάτην, καὶ δοξάτια τριγύρωθεν τοῦ εἰς Θεωρίαν. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ μία εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου θαυματουργός· ἡ ὅποια πρὸ ὀλίγων χρόνων, ἀνέδλωσε μύρον καθ' ὅλα παντχοθεν τὰ μέρη τῆς, ὅπου καὶ αὐτὸ τὸ περίεξι ἀσίμωμα, ἐσκεπάσθηκεν ἀπὸ τὸ περισσὸν μύρον, φαίνεται καὶ ἔως τῆς σήμερον ὀφθλμοφανῶς· τὴν δὲ περὶ τὴν τῆς Ἀγίας

ταύτης Εικόνας διήγησιν, μέ τὸ νὰ εἶναι μακρυνή, τὴν ἀφίνομεν. Τῷτο μόνον συντόμως γράφομεν περὶ ταύτης, ὅτι ἐρχόμενος ποτὲ εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦτο, ὁ τοῦ τότε καιρὸς πρωτοκούρσαρος, καὶ ἀρπάζωντάς τὴν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν βιαίως, καὶ μὴ θελόντων τῶν ἐκεῖσε ἐνασκουμένων Ἀγίων Πατέρων, καὶ ἐγκλείσας αὐτὴν εἰς τὸ σενδούκιόν του, ἐμίσειυσεν ἐκεῖθεν, φοβερίζοντας τοὺς Πατέρας· καὶ δὴ πλέων τὸ πέλαγος, βλέπει καθ' ὕπνου ἐν ὁράματι, δύο καὶ τρεῖς φοραῖς, τὴν Παναγίαν Θεοτόκον ἀπειλοῦσαν αὐτῷ καὶ λέγουσαν, τί με ἐφυλάκωσες ὥδε παμπόνηρε καὶ κακῶργε; πῆγαίνέ με ὀπίσω εἰς τὴν κατοικήσιν μου, ὅπου ἀνεπαυόμην· ἐκεῖνος δέ, ἢ μὴ γροικῶντας τοὺς λόγους ἐκείνους, ἢ μὴ ψηφῶντάς τους, διϋπνισθεῖς, ἐκάθητο ξεννοιασμένος· καὶ παρευθὺς συκώνεται εἰς τὴν θάλασσαν φουρτούνα μεγάλη καὶ φοβερή, ὅπου ἐκινδύνευε τὸ πλοιάριόν του νὰ καταποντισθῇ, με ὅλους τοὺς συντρόφους, εἰς τὸν βυθόν· καὶ τότε ἐνθυμήθηκε τὴν Εἰκόνα. Τρέχει εἰς τὸ σενδοῦκι, καὶ τὸ εὗρίσκει συντετριμμένον εἰς μυρία κομματια, καὶ τὴν τιμίαν ἐκείνην Εἰκόνα μετὰ εἰς τὰ μανδύλια του, περιρρέμενην με μύρον πολὺ, ὅπῃ ἀνέπεμπεν ἄμετρον εὐωδίαν· καὶ ὡς ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς τὴν Εἰκόνα, ἡσύχασε καὶ

ὁ ἄνεμος ὁ πολὺς, καὶ ἔπαυσεν ἡ φουρτούνα τῆς ὥρας. Τότε καὶ αὐτὸς, ἕνα μὲν, φοβηθεῖς, ἄλλο δέ, καὶ ἀναγκασθεῖς ἀπὸ τοὺς συντρόφους του, ἐγύρισε πρὸς τὸ Μοναστήριον· καὶ φθάνωντας κάτω εἰς τὸν ἄρσανα, ἔπεμψε πρὸς τοὺς Πατέρας, μηνύωντάς τους τὴν περὶ τῆς Εἰκόνας, καὶ παρακαλῶντάς τας νὰ κατέδωσι κάτω, νὰ τὴν ὑποδεχθοῦσιν. Ἐκεῖνοι δέ, ὡς ἤκουσαν τοιοῦτον παράδοξον τεράστιον, πάραυτα ἐκατέδθησαν φορεμένοι με ἱερατικὰς στολὰς, μετὰ λαμπάδων τε καὶ θυριαμάτων· καὶ λαβόντες τὴν τιμίαν ἐκείνην Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ κομίσαντες αὐτὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀπόθεσαν εἰς τὸ προσκύνημα· ὅπου καὶ ἵσταται μέχρι τῆς σήμερον, δόξαν ἀναπέμψαντες τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεομήτορι. Ἐδείχνε δέ ὁ Ἀρχιεπιστάτης ἐκεῖνος, καὶ ὅλα του τὰ μανδύλια, διάδροχα με τὸ μύρον ἐκεῖνο, ὅπου ἐκ τῆς Ἀγίας Εἰκόνας ταύτης ἀνέδλυσεν· ὥστε ὅπου ἔφριξαν ἅπαντες εἰς τὸ γεγονός. Πολλοὶ δέ τῶν ἐκείνου συντρόφων, ἀφίνοντες τὴν πειρατικὴν ἀρπαγὴν, μετενόησαν. Ὅσοι δέ μετ' αὐτοῦ σκληρυθέντες, ἔμειναν εἰς τὴν προτέραν τας κακίαν, ἅπαντες κακηγκάκως ἀπώλοντο, ἐπάνω εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἠφανίσθησαν. Ἐχει τὸ Μοναστήριον τῷτο, πύργους ὑψηλοὺς, καὶ κελλῖα διώροφα, καὶ μαγ-

γιπεῖον, καὶ φερναρεῖον, καὶ τὰ λοιπὰ· καὶ ἔξωθεν, νεραντζῶνα ἀξιοθέατον, καὶ πρόσ-
 χαριν θεωρίαν, κατὰ τὸ πέλαγος τῆς ἄσπρης
 θαλάσσης. Κτήτορες δὲ τοῦ Μοναστηρίου
 τούτου, μετὰ τὸν Βασιλέα Ἀλέξιον τὸν Κο-
 μνηνόν, ἐστάθησαν, ὃ, τε Νεάγουλος Βασ-
 σαράδας Βοεδόνδας, ὡς εἴπομεν, καὶ ὁ Υἱὸς
 αὐτοῦ Θεοδόσιος, καὶ Πέτρος Βοεδόνδας· ὅς
 τις, μετὰ τὸ νὰ εἶχε καὶ, κατὰ τύχην, τὸ Μο-
 ναστήριον, τὸ ἐξανακαίνισεν ὅλον σχεδὸν δι'
 οἰκείων ἐξόδων. Ἐκαμε δὲ καὶ τὴν Ἐκκλη-
 σίαν, πλεον εὐρύχωρην, παρὰ ὅπου ἦτον τὸ
 πρῶτον, καὶ ὑψηλότερην· καὶ τὴν ἱστορήσεν
 ὅλην μετὰ θαυμαστὴν ζωγραφίαν. Ἐκτίσε δὲ
 καὶ τὸ μέρος τῆς πόρτας ὅλον, ὅσον εἶναι
 ἀπὸ τὸ μαγγιπεῖον, ἕως εἰς τὸ βαγεναρεῖον.
 Μετὰ δὲ τούτους, Κτήτωρ τούτου, ἐγένετο
 καὶ τις Παχώμιος Μοναχός· ὅς τις ἦν ὁ ποτὲ
 χρηματίσας Αὐθέντης τῆς Βλαχίας Ἀλέξαν-
 δρος, ὁ τοῦ ἄνωθεν Πέτρου Βοεδόνδα γαμ-
 βρός, καὶ Ῥωξάνδρα Δόμνα, ἡ αὐτοῦ σύμ-
 βιος, θυγάτηρ τῆς ἄνωθεν Πέτρου Βοεδόνδα,
 ἡ ὁποία ἐκτίσε τὸ νοσοκομεῖον διὰ τοὺς ἀρ-
 ρώστους, καὶ τὸ τραπεζαρεῖον. Ἀλλὰ καὶ εἰς
 τὸν καιρὸν τοῦ Ἐλεμῆνι, ὅταν ἐξαγοράσθη-
 σαν τὰ μετόχια τοῦ Μοναστηρίου, κατὰ τὸν
 ὀρισμὸν τοῦ Σουλτάνου τῶν Τούρκων, αὕτη
 ἡ μακαρίτρια Δόμνα, ἔδωκε τὴν τοιαύτην

ἐξαγορασίαν. Συναριθμεῖται μετὰ τῆς Κτήτο-
 ρας, καὶ Σιλουανός Μοναχός, ὅς τις ἐστάλ-
 θηκεν ἀπὸ τὸν ῥηθέντα Πέτρον Βοεδόνδαν,
 διὰ νὰ εἶναι εἰς τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς ἐπι-
 στάτης· ὅστις καὶ ἐκοπίασε πρόθυμα, καὶ
 μετὰ ζήλου θερμῶς. Ἐδῶσε δὲ καὶ τὸ κοινὸν
 τέλος μέσα εἰς αὐτὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ
 ἐτάφη ἐντίμως, καὶ μένει αἰῶδιον τὸ μνημό-
 συνόν του. Μετὰ τούτους, νεώτεροι Κτήτορες
 ἐγένοντο εἰς αὐτὸ, Μακάριος, Ἡρακλείας
 τῆς ἐν Θράκῃ, Μητροπολίτης· ὅς τις παραί-
 τησιν ποιησάμενος τοῦ θρόνου, ἦλθεν εἰς τὸ
 Μοναστήριον, μετὰ πάσης τῆς περιουσίας
 αὐτοῦ, καὶ μονάσας εἰς αὐτὸ καὶ θαρέσως
 βιώσας, ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ. Μετὰ τούτον
 Κτήτορες ἐγένοντο καὶ οὗτοι, Λάζαρος δη-
 λονότι, καὶ Μποῖος, οἱ σαρκικοὶ ἀδελφοί·
 ὥσαν ὅπου καὶ αὐτοί, δι' οἰκείων χρημάτων,
 ἔκτισαν τὸ δοχεῖον· καὶ σὺν τούτοις, Μα-
 νηὴλ καὶ Θωμᾶς, οἱ αὐτάδελφοι· διότι ἐκτι-
 σαν καὶ αὐτοὶ τὸ μετόχιον, ὅπου καλεῖται
 τοῦ ὀρφανείου, καὶ τὸν Ἀρσανᾶν· οἵτινες
 οὗτοι πάντες, ἔχουσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς
 τὸ μνημόσυνόν τους ἀκατάπαυστον καὶ αἰώ-
 νιον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ.

Τὸ ἱερόν καὶ σεβάσμιον Μοναστήριον τῆς Παντοκράτορος, εἶναι πολλὰ εὖμορφον, διότι εὐρίσκεται εἰς τοποθεσίαν καλὴν, σιμὰ εἰς τὴν θάλασσαν, περιτριγυρισμένον μὲ κάστρον σερεόν. Εἶναι δὲ κτίσμα, Ἀλεξίς τῆς Στρατοπεδάρχου, ὃς τις ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ Βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, καθὼς τὸ χρυσόβουλλόν του διαλαμβάνει. Κτήτωρ εἰς αὐτὸ ἀκόμι, ἔγινεν ὁ ἀδελφὸς τῆς ἀνωθεν Ἀλεξίς, Ἰωάννης ὁ Πριμικήριος. Τὸ δὲ ἐξώκαστρον, μὲ τὸ νῦν ἐγκρεμνίσθη εἰς πολλὰ μέρη διὰ τὴν παλαιότητα, τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ μέγας Λογοθέτης ὁ Μπαρμπουλος, καὶ ὁ Γαβριὴλ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, Ἄρχοντες τίμιοι καὶ Θεοσεβεῖς. Ἐχει δὲ Ναὸν ἀξιοθέατον, εἰς τιμὴν τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. ὃς τις καὶ σέκεται ἐπάνω εἰς τέσσαρας ὥραιας κολώνας μαρμάρων, ὅλος μὲ ἱστορίαν θαυμασίον ἱστορισμένος. Ἐχει δὲ καὶ κουδούκλιον ἐπάνωθεν τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς, ὥραιον· εἶναι μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, φανάρια ὑα-

λένια ἀξιόλογα, καὶ αὐτὸν εἰς τὸν πολυέλαιον ἀργυροῦν, πολλοῦ θαύματος ἄξιον. Ἐκεῖ θέλεις προσκυνήσει καὶ τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Στχυροῦ, τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ· τὴν Κάραν τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου· τὴν Κάραν τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου· τὴν Κάραν τοῦ Ἀγίου Ἰωαννικίου τοῦ μεγάλου· τὸ ποδάριον τοῦ Ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου· μέρη λειψάνων τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων, Παντελεήμονος καὶ Ἑρμολάου· καὶ ἄλλα πολλῶν καὶ διαφόρων Ἀγίων. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ μέρος ἀπὸ τοῦ σκουτάρου τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα ἐν αὐτῷ, λόγου καὶ μνήμης ἄξια· πλὴν ἡμεῖς διὰ τὴν συντομίαν, δὲν τὰ ἐγράψαμεν· ἀλλ' ἀρκουσι καὶ τὰ παρόντα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΤΟΥ ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ.

Τὸ εὐαγὲς Μοναστήριον, τὸ καλούμενον τοῦ Ξηροποτάμου, τιμᾶται εἰς τὸ ὄνομα τῶν Ἀγίων ἐνδόξων τεσσαράκοντα Μαρτύρων. ἔχει Ναὸν μέγιστον καὶ ὡραῖον, μολυβοσκεπαστον, ἱστάμενον ἐπάνω εἰς τέσσαρας μαρμαρένιους στύλους· τὸ ἑδάφός του, ὅλον λιθόστρωτον, ἐκ μαρμάρων παρίων λευκῶν. Νάρθηκα ἔχει θρυμασπὸν, ἐπάνω εἰς δύο κολώνας κτισμένον· παρεκκλήσια ἔχει διάφορα, καὶ ἄλλα θρυμασπὰ, καὶ ἀξιεπαινα κτίρια· ὅλα σχεδὸν ὅμως ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, σεσαθρωμένα, καὶ χειρὸς μεγαλοδώρου, καὶ γνώμης Θεοφιλοῦς δεόμενα πρὸς τὴν ἀνακαίνισιν, διὰ τὰ μὴν ἀφανισθῇ τοιοῦτον περιβόητον Μοναστήριον· τοῦ ὁποῦ ἡ τοποθεσία εἶναι πανεύμορφη καὶ ξανοικτική, ἔχοντας τριγύρωθεν περιβόλια, ἐλαιῶνας, ἀμπέλια, καὶ δένδρα σκιερὰ, κάρπιμά τε καὶ ἄκαρπα, εἰς πλῆθος πολὺ, μὲ πεδιάδα χαρποιοῦσαν τὴν ὄρασιν ἀρκετῶς. Ἐκεῖ θέλεις προσκυνήσει τίμιον ξύλον τῆ ζωοδότῃ Σταυ-

ροῦ τοῦ Σωτῆρός μας· τὸ ὁποῖον ἔχουσιν οἱ ἐκεῖσε ὀσιώτατοι Πατέρες, εἰς μίαν θήκην ἀργυρᾶν· λείψανα τῶν Ἀγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τὴν πάντιμον χεῖρα τοῦ Ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου· μύρον τοῦ Ἀγίου Δημητρίου· καὶ ἄλλων διαφόρων Ἀγίων τίμια Λείψανα. Ἐξωθεν ἔχει κελλία εὐμορφα, πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἐπιδημούντων εὐλαβεστάτων προσκυνητῶν, καὶ ψυχαγωγίαν. Τοῦ παρόντος ἀξιαγάστου Μοναστηρίου, πρῶτος Κτήτορας εἶναι, ὁ ἐν Βασιλεῦσιν αἰόδιμος Ρῶμανός· μετὰ δὲ ταῦτα, δι' αἰτίαν ἀρχεκάκων ἀνθρώπων καὶ πειρατῶν, τὸ ἄφησαν καὶ ἔφυγαν· ὅθεν ἐρημώθη τελείως ἐπὶ χρόνους πολλούς. Ὅθεν ὁ εὐσεβέστατος Αὐθέντης τῆς Βλαχίας, Ἀλέξανδρος Βοεβόνδας, θείῳ ζήλῳ κινηθεὶς, τὸ ἀνεκαίνισεν ὅλον μὲ πλουσιοπάροχον ἐξοδίαν· καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἱστόρησε, καὶ τὴν ἐκαλλώπισε, καθὼς φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ Κουτλουμούση, εἶναι ὠραῖον εἰς τὸ κάλλος καὶ ἀξιόλογον· κτίσμα πρῶτον μὲν, τῷ αὐτοδύμῳ Βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ· ὕστερον δέ, ἄνθρωποι ὑπηρεταὶ τοῦ διαβόλου, κινηθέντες ἀπὸ τὴν πονηράν τους διαθέσιν, τὸ ἐγκρέμνισαν ὅλον καὶ αὐτὸ, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ Μοναστήρια τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Ὁ Ἐκλαμπρότατος ὁμῶς Αὐθέντης τῆς Βλαχίας Νεάγουλος Βοεδόνδας, μετὰ χρόνους πολλοὺς, καὶ Ῥάδουλας Βοεδόνδας, οἱ Βασσαράβαι, καὶ Μίρτζας Βοεδόνδας, καὶ Βιντίλας Βοεδόνδας, κατ' ὀλίγον, τὸ ἀνεκαίνισαν ὅλον· οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἱστορισμένοι τριγύρω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡσάν ὅπου ἐστάθησαν μετὰ τὸν πρῶτον, δεύτεροι Κτήτορες καὶ καλλωπισταὶ τοῦ Ἀγίου ἐκείνου Μοναστηρίου. Τιμᾶται ἡ Ἐκκλησία εἰς ὄνομα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους κτιστὲς, ὅλη ἱστορισμένη μὲ εὐμορφὴν

ζωγραφίαν. Ἐχει τέμπλον ὠραῖον, καὶ πολυέλαιον, καὶ χορὸν, καὶ μανουάλια πανθαύμαστα, ὅλη ἐπάνωθεν μολυβδοσκεπασμένη. Εὐρίσκεται εἰς τοποθεσίαν πολλὰ εὐμορφην, καὶ κεκλήα ἔχει ἐξαίρετα. Ἐχει δὲ καὶ Ἀγία Λείψανα διάφορα· τὸ δεξιὸν ποδᾶριον τῆς Ἀγίας Ἀννης.

Τὴν Κάραν τῆς Ἀγίου Ἀλυπίου τοῦ Στυλίου.

Τὸ χερί τοῦ Ἀγίου Εὐστρατίου.

Τίμιον ξύλον τοῦ Παναγίου Σταυροῦ.

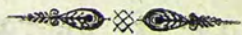
Τὸ ὁποῖον ἀπόκειται μέσα εἰς μίαν θήκην ἀργυρᾶν κεχρυσωμένην, ἔχουσιν ὑποκάτωθεν τὸν Ἅγιον Νικόλαον ἐντετυπωμένον, καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. Ἐχει δὲ τὸ Μοναστήριον τριγύρωθεν του, κήπους, ἀμπελῶνας, φυτὰ καρποφόρα, καὶ ἐλαιῶνας. Καὶ ἐπειδὴ πλησίον τοῦ Μοναστηρίου τούτου εἶναι τὸ πρωτάτον καὶ ἡ καραῖς, διὰ τοῦτο λέγομεν ἀκολουθῶς περὶ αὐτῶν.

Τὸ Πρωτάτον εἶναι Ναὸς ὑπερμεγέθης καὶ ὡραιότατος, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως· καὶ εἶναι κτίσμα τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου· τὸν ὁποῖον, ὕστερον ὁ παραβάτης Ἰουλιανὸς, τὸν ἐκατάκαυσεν ἔσθθεν· καὶ φαίνεται κατὰ τόπους, μαυρισμένος ἀπὸ τὸν καπνόν. Εἰς αὐτὸν εὐρίσκεται μία εἰκὼν θαυματουργός· ἡ ὁποία μίαν φορὰν ἐφώνησεν (ὦ τοῦ θαύματος) καὶ εἶπε νὰ ψάλλῃ, τὸ, "Ἄξιον ἐστίν.

"Ἐτι δέ, εὐρίσκεται καὶ ἄλλη μία εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα· ἡ ὁποία ἐφώνησε τῷ Ἱερέως, νὰ σπῇ δάση ταχύτερον νὰ τελειώσῃ τὴν ἱεράν Λειτουργίαν, διὰ ἓναν ὑπέργηρον Μοναχόν, ὃς τις ἐδούλετο νὰ μεταλάβῃ τὰ Θεῖα Μυστήρια, καὶ ἀπὸ τὴν ἄκραν, καὶ πολυήμερον νηστείαν, ἐλυποθύμει, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ ὑποφέρῃ πλέον· τόσον ἀδυνάτησεν. Οὗτος γὰρ βλέπωντας τὸν ἑαυτὸν τοῦ πολλὰ ἀδύναμον, ἐδεήθη τοῦ Ἱερέως νὰ λειτουργήσῃ ταχύτερον· ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλ' ἀργοποροῦσε περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ὁρῶν, καὶ τὸν ἀσπασμόν

τῶν Εἰκόνων. Ὅθεν ὁ δοξάζων τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας Κύριος, ἐφώνησε τῷ Ἱερέως, νὰ σπουδάσῃ τὸ ὀγλιγορώτερον, διὰ νὰ τὸν μεταλάβῃ. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ τῶν Μοναχῶν ἀγορά, καὶ διάφορα τῶν τεχνιτῶν ἐργαστήρια τριγύρωθεν· καὶ ὀνομάζεται ὁ τόπος, Καραῖς. Ἐκεῖ συνέρχονται συχνάκις πάντες οἱ Μοναχοί, καὶ Ἠγούμενοι, καὶ γέροντες τῆς συνάξεως· καὶ μάλιστα, κατὰ πᾶν σάββατον· καὶ θεωροῦσι τὰς κοινὰς ὑποθέσεις καὶ χρεῖας ὁλονῶν τῶν Μοναστηρίων· καὶ σκέπτονται μετ' ἀλλήλων· καὶ κρίνουσι, καὶ ἀνακρίνουσι τὰς ἐπισυμβαινούσας διαφορὰς μεταξὺ τῶν ἐκεῖσε Πατέρων· καὶ ρίπτουν τὰς συδοσίας καὶ τὰ βαρύτερα χρέη, ὅπου ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, τοὺς διορίζει ἡ ἐξωτερικὴ Αὐθεντία νὰ δώσουν. Ἐκεῖ κάθεται καὶ Ἁγὸς ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Μποσταντζήμπαση τοῦ Βασιλέως, διὰ νὰ εἶναι ἐπιτηρητὴς εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τῶν Μοναστηρίων, καὶ εἰς γνώρισμα τῆς ὑποταγῆς, καὶ πρὸς διαφύλαξιν ἀπὸ τοῦς Κερσαροῦς· ὃς τις, καὶ τρέφεται μὲ κοινὴν ἐξοδίαν τῶν ἐκεῖσε Μοναστηρίων. Ἐκεῖ τριγύρω εἶναι καθίσματα, καὶ μετόχια ἀπὸ ὅλα τὰ Μοναστήρια, μὲ κελλία, καὶ Ἐκκλησίας, πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν εἰς σύναξιν ἐρχομένων μακρόθεν Ἀγίων Γερόντων. Ἐπειδὴ καὶ οἱ περισσότεροι, δὲν

δύνονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἢ διὰ τὸ πολὺ τοῦ
τόπου διάστημα, ἢ δι' ἄλλα ἐμπόδια, νὰ τρα-
φοῦσι πάλιν ὀπίσω εἰς τὰ Μοναστήριά τους,
καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνουν ἐκεῖ· διὰ τῆτο
καὶ εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην Ἐκκλησίαν τῆ
πρωτάτου, εἶναι διωρισμένον ἐκάστῳ Ἡγου-
μένῳ στασίδιον κατὰ τάξιν, διὰ νὰ στέκων-
ται ὅταν ἤθελαν εὐρεθῇ, εἰς τὴν Ἀκολοθίαν,
ἐκεῖ. Εἶναι ὁ τόπος ὅλος ἐκεῖνος, πολλὰ εὐ-
μορφος, εὐθαλής, καὶ κατὰκαρπος, μὲ περι-
βόλια, καὶ ἀμπέλια περισσά· μὲ νερά πλή-
θυνα καὶ γλυκύτατα· ὁ αἶρας ὑγιεινός· καὶ
εἶναι ὡσὰν μία μικρά, πλην ἀρκετὴ πολιτεία
Μοναχική.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ
ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ.

Η' περιδόητος καὶ θεία Μονὴ τῆς τοῦ
Σίμωνος Πέτρης, εἶναι οἰκοδομημένη ἐπάνω
εἰς μίαν ξηρόπετραν, ἐξέχουσιν τοῦ Ὄρους
κατὰ πολλὰ· ἥς ὁ Ναός, τιμᾶται εἰς ὄνομα
τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Ἔστι δὲ περικαλλής,
καὶ παντοίοις ἐγκαλλωπίσμασι καθωραϊσμέ-
νος, οὐ μόνον σκεύεσιν ἱεροῖς καὶ τιμίαις,
ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τισὶν ἀξιολόγοις πράγμα-
σιν. Ἔχει ἀναλόγια καὶ ἀρτοφόριον, πολλῆς
τιμῆς ἄξια. Ἡ τράπεζα, ὑπερθαύμαστος καὶ
ἀξιοτίμητος ὑπὲρ πάντα, καὶ ἡ κημάρις,
διὰ μέσου τῶν ὁποίων, ἔρχεται εἰς τὸ Μο-
ναστήριον ἔξωθεν, ἐπὶ τὴν ἀντίπεραν κορυ-
φὴν τοῦ βουνοῦ, τὸ νερὸν, κτίσματα πολυέ-
ξοδα καὶ ἀξιέπαινα.

Ἐκεῖ θέλεις ἰδῇ καὶ εὐλαδῶς ἀσπασθῇ τὸ
ἀριστερόν χερί τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας· τὸ
ὅποιον εἶναι ἀκέραιον, πολλὴν καὶ πάντερπον
εὐωδίαν ἐκπέμπον.

Αἶμα τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Δημη-
τρίου· καὶ λείψανον τοῦ Ἀγίου Μείρακος.

Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ ἓνα Εὐαγγέλιον πολλῆς τιμῆς ἄξιον, ἀφιέρωμα τοῦ ἀειμνήστου Μιχαὴλ Βοεδόνδα.

Εἶναι τὸ Μοναστήριον πολλὰ ἐπιτήδειον διὰ ἡσυχίαν. Ὀλίγον ὑπεράνωθεν τῆς εἰ-
ναι ἓνα κελλίον εὐμορφον καὶ ἡσυχαστικόν,
καὶ παρεκκλησίον ἐν αὐτῷ, εἰς τιμὴν τῆς
Ἀγίας Τριάδος. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ κελλίον,
εἰς τὸ ὁποῖον ἀσκήτευσεν ὁ Κτήτωρ τοῦ πα-
ρόντος Μοναστηρίου, Ἅγιος Σίμων. Εἰς τὸ
ἔδαφος τοῦ Ναοῦ, εἶναι πέντε μάρμαρα ἔξω
ἀπὸ τὰ ἄλλα, κατὰ τὸ μέσον αὐτῶν βαλμένα
σταυροειδῶς· ἀπὸ τὰ ὁποῖα, τὸ ἓνα μὲν τὸ
μεσιακόν, ἔχει γλυπτὸν δικέφαλον αἰτὸν,
καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, Στέφανον ὥσπερ
κορώναν.

Τὸ δὲ ὀπισθεν αὐτοῦ, ἔχει ὥσπερ φιάλην
τινὰ μὲ γαρόφαλα.

Τὰ δὲ ἕτερα δύο, ὅπου εἶναι εἰς τὰ πλά-
για, ἔχουσι λεοντάρια, καὶ βαστοῦν ἀπὸ ἓνα
ἑξαπτέρυγον, ὥσπερ ῥιπίδιον, ἔχοντας καὶ
στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ ἄλλο, βα-
σιλίσκον. Ὁ χορὸς εἶναι κατὰ πολλὰ ἐπιτή-
δειος· τὸ αὐτὸ καὶ ὁ πολυέλαιος. Εἶναι δὲ
καὶ εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν, δώδεκα εἰκονί-
σματα μωσκόδικα, περιέχοντα τοὺς ἐορταζο-
μένους Ἀγίους ἐκάστου μηνός.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὡραιότατη καὶ φωτει-

νή, μὲ ἑνδεκα παραθύρια, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος,
καὶ μὲ ἄλλα τόσα ἀπὸ τὸ ἄλλο· ὁ δὲ Νάρ-
θηξ ἵσταται εἰς δύο στύλους ἐπάνω.

Πρῶτος Κτήτωρ τοῦ παρόντος Μοναστη-
ρίου, ἐστάθη ὁ Ἅγιος Σίμων· ὁ ὁποῖος ἀσκή-
τευε πλησίον ἐκεῖ· καὶ βλέπωντας πολλάκις
ὀφθαλμοφανῶς ἓνα ἄστρον λαμπρόν, ὅπου ἐ-
κατέβαινε διὰ νυκτός, καὶ ἐστέκετον ἐπάνω
εἰς ἐκείνην τὴν μεγάλην καὶ ὑψηλὴν καὶ ῥι-
ζωμένην πέτραν, κατ' αὐτὴν τὴν κορυφὴν,
ἐζήτηι μαθεῖν παρὰ Θεοῦ, τὸ τί ἐσημάδευε
τὸ τοιοῦτον· τὸ ὁποῖον ἐκ Θείας Ἀποκαλύ-
ψεως διδασχθεῖς, ἔκτισεν ἐπάνω εἰς ἐκείνην
τὴν ὑψηλὴν πέτραν, τὴν Ἐκκλησίαν ὅπου
φαίνεται ἕως τῆς σήμερον· ὅθεν καὶ ἀπὸ τὸ
Θαῦμα τοῦτο, ὠνομάσθη ἡ Ἐκκλησία ἐκεί-
νη, Νέα Βηθλεέμ· ἐπειδὴ καθὼς εἰς ἐκείνην,
ἔτζη καὶ ὧδε, ἐφάνηκεν ἄστρον ὑπέρλαμ-
προν· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τιμὴν τῆς Χριστοῦ
γεννήσεως ἀνηγέρθη. Μετὰ δὲ τοῦτον, ὁ εὐ-
λαδέστατος Βασιλεὺς Σερβίας, καὶ Ῥωμα-
νίας, Ἰωάννης ὁ Οὐγκλης, ἐπειδὴ καὶ διὰ
προσευχῆς τοῦ ἁγίου Ἀγίου Σίμωνος, ἰα-
τρεύθη ἡ θυγατέρα τῆς ἀπὸ μίαν δεινὴν καὶ
ἀνίατον ἀρρώστειαν, ἔδωκε τοῦ Ἀγίου βοή-
θειαν ἱκανὴν, καὶ ἐτελείωσεν ὅλην τὴν οἰ-
κοδομὴν τοῦ Μοναστηρίου· καὶ εἰς τὸ ὕψι-
ρον, ἔγινε καὶ αὐτὸς μοναχός, καὶ ἀνεπαύ-

σατο εἰς αὐτὸ ἐν Κυρίῳ· καὶ φαίνεται ἱστο-
ρισμένος εἰς τὴν τράπεζαν εἰς τὴν καμάραν
τοῦ παραθυρίου, ὅπου βλέπει κατὰ τὴν θά-
λασσαν· οἱ δὲ προσκυνηταί, διὰ εὐλάβειαν,
ἀναβαίνουσι κάτωθεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἕως
ἄνω εἰς αὐτὸ, πεζοί, καὶ τοὺς ὑποδέχονται
μὲ πολλὴν δεξίωσιν οἱ Πατέρες.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΖΩΓΡΑΦΟΥ.

Τὸ σεβάσμιον Μοναστήριον τοῦ Ζωγρά-
φου, ἔστι καὶ αὐτὸ ἀξιόλογον καὶ ὠραῖον
πολλὰ, κτίσμα τριῶν Ἀρχόντων ἀπὸ τὴν
Οὐχρίδα, καὶ ἀδελφῶν κατασάρκα, καταγο-
μένων ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Βασιλέως Ἰστινιαν-
νοῦ· ὧν τὰ ὀνόματα, Μωϋσῆς, Ἀαρὼν, καὶ
Γωάννης· οἵτινες ἔγιναν ὑστερα Μοναχοὶ εἰς
αὐτὸ. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ἔκτισαν αὐτὸ τὸ
Μοναστήριον, ἦτον Βασιλεὺς Ῥωμαίων, Λέων
ὁ Σοφός. Ὑστερον δὲ μὲ τὸ νῦν ἠφανίσθη καὶ
κατεκάη ὑπὸ ληστῶν, τὸ ἀνακαίνισεν ὁ Αὐ-
θέντης Μολδοβλαχίας, Στέφανος Βοεδόν-
δας, ἐν ἔτει κόσμος ζ΄· ὅς τις εἶναι καὶ ἱστο-
ρισμένος ἔξωθεν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἐνθύ-
μησιν.

Τούτου ὁ Θεὸς Νὰς, εἶναι πολλὰ εὐ-
μορφος, τιμώμενος εἰς ὄνομα τοῦ Ἁγίου Με-
γαλομάρτυρος Γεωργίου, μολυβδοσκέπαστος,
μὲ ἑξ κουμπέδες, ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύ-
λους σταυροειδῶς, μὲ χορὸν, καὶ μὲ πολυέ-
λαιον· ἡ ἱστορία του, μέρος μὲν, παλαιά,

μέρος δέ, νέα. Τὸ Ἅγιον Βῆμα, μὲ δύο σὺ-
λους πέτρινους, πολλὰ φωτεινόν. Ἐχει δὲ εἰ-
κόνας πολλὰ θαυμαστάς εἰς τὴν τέχνην·
καὶ μάλιστα τὰς δεσποτικάς· πύργους, καὶ
κελλία, καὶ τείχη, ὅλα ἀξιόλογα, ὡς καὶ
τῶν ἄλλων Μοναστηρίων. Ἐχει καὶ φιάλην
εὐμόρφη, ἔμπροσθεν τοῦ Ναοῦ. Τὸ καπρό-
τειχόν του μεγάλον, μὲ τρεῖς πόρτας. Οἱ ἐν
αὐτῷ ἀσκούμενοι Μοναχοί, εἶναι τὸ γένος
Σέρβοι, καὶ Βούλγαροι.

Ὁ Νάρθηξ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μεγα-
λειότερος ἀπὸ ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐκεῖ εὐρίσκονται καὶ δύο εἰκόνες τῷ Ἁ-
γίου Γεωργίου, θαυματουργαί· ἡ μία εἶναι
ἀχειροποίητος· διότι εἰς αὐτὴν μόνος ἀφ'
ἐαυτοῦ του ἐζωγραφήθη, ὥσπερ καὶ ἐτυπω-
θη, ὁ Ἅγιος καὶ Θαυματουργὸς Γεώργιος.
Ἡ τὸν αὐτὴν ἢ εἰκὼν πρότερον εἰς τὴν Παλαι-
στίνην, εἰς ἓν Μοναστήριον, τιμώμενον ἐπ'
ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· ὕστερον δὲ
(ὡ τοῦ θαύματος) ἐμετοίκησεν ἐκεῖθεν, καὶ
ἦλθεν ἀφ' ἐαυτῆς τῆς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, εἰς
τὸ παρὸν Μοναστήριον τοῦ Ζωγράφου· διὰ
τοῦτο ἐπωνομάσθηκε τοῦ Ζωγράφου· καὶ εἶ-
ναι ἐκεῖνη ἡ ἴδια εἰκὼν, ὅπου γράφει τὸ συ-
ντάξιον, πῶς ἐθαυματέργησε διὰ τὰ σφογ-
γάτα.

Ἡ δὲ ἄλλη εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου,

ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν ἀφ' ἐαυτοῦ τῆς, διὰ
θαλάσσης, καὶ εὐγῆκε κάτω εἰς τὸν λιμένα
τοῦ Βατοπεδίου· καὶ μαθόντες τοῦτο οἱ Πα-
τέρες τῶν λοιπῶν Μοναστηρίων, ἐσυνάχθη-
σαν ὅλοι ἐκεῖ, καὶ ἐμάλωναν περὶ τῆς, ποῖος
νὰ τὴν πάρῃ. Τέλος πάντων, ἀποφάσισαν
ὅλοι ὁμοῦ, καὶ τὴν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς ἓνα με-
λάριον ἄγριον, καὶ τὸ ἄφησαν καὶ ὑπάγῃ ὅπερ
θέλει· καὶ αὐτὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μοναστήριον
τοῦτο τοῦ Ζωγράφου, καὶ ἐστάθηκεν ἔξω εἰς
τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας· καὶ εὐχαίνοντες
οἱ Πατέρες μετὰ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων,
τὴν ἐδέχθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μετὰ
μεγάλῃς εὐλαθείας καὶ χαρᾶς, καὶ τὴν ἔση-
σαν ἐντίμως εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἰς τὸν
ὁποῖον στέκει καὶ ἔως τῆς σήμερον. Μετὰ δὲ
καιρὸν, ἦλθον τινὲς τῶν Πατέρων τοῦ Μονα-
στηρίου ἐκεῖνης τῆς Ἀραβίας, ἐν ᾧ ἦτον πρό-
τερον ἡ εἰκὼν, εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἁγίου
Ὁρους, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σεβασμίων Ναῶν,
καὶ τιμίων Λειψάνων· καὶ ἰδόντες τὴν εἰκό-
να τοῦ Ἁγίου εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ζω-
γράφου, τὴν ἐγνώρισαν ἀπὸ κάποια σημάδια,
καὶ ἐξέστησαν· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, καὶ
τὸν Ἅγιον. Ὅθεν βαλόντες μετάνοιαν, ἔμει-
ναν ἐν αὐτῇ τῇ θείᾳ Μονῇ, ἔνθα καὶ ἀνεπαύ-
σαντο ἐν Κυρίῳ.

Τὸ μέγα καὶ σεβάσμιον Μοναστήριον τῆς
Δοχειαρείου, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ
ἀξιόλογα Μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὁρους .
Ἔχει Ναὸν πάγκαλον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμε-
νον τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, Μιχαήλ
καὶ Γαβριήλ· ἀγκαλὰ καὶ πρότερον νὰ ἦτον
εἰς ὄνομα τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νι-
κολάου Μύρων τῆς Λυκίας, τοῦ Θαυματουργοῦ.
Ὅμως ὥσάν οἱ Ἀρχάγγελοι ἔδειξαν τὸ
θαῦμα ἐκεῖνο τῆς εὐρέσεως τοῦ θαυματοῦ,
ἐν τῇ κατ' ἀντίπεραν Χερσονήσῳ, κοινότερον
καλουμένη Λογκῶ, μὲ τὸν ὅποιον ἐδυνήθη-
σαν οἱ Πατέρες νὰ τελειώσουν τὴν ἱστορίαν
τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἀνακαινίσωσι πολ-
λὰ καὶ ἀναγκαῖα εἰς αὐτό, τὸ μετωνόμασαν
εἰς ὄνομα τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν . Ἐ-
κεῖ ἔγινε καὶ τὸ θαῦμα τοῦ παιδίου· τὸ ὅ-
ποιον ἐλευθέρωσαν οἱ Ἀρχάγγελοι ἀπὸ τὸν
πυγμὸν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ἐποίαν τὸ
ἔρριψαν, μὲ μίαν πέτραν κρεμασμένην ἀπὸ
τὸν λαιμόν· καθὼς εἰς τὰ θαύματα τῶν Ἀρ-

χιστρατήγων, εὐρίσκεται γεγραμμένον εἰς
πλάτος . Τὸ δὲ παιδίον ἐκεῖνο, συγκώνοντές το
οἱ Ἀγγελοι, τὸ ἔφεραν πάραυτα, καθὼς ἦτον
μὲ τὴν πέτραν εἰς τὸν λαιμόν, καὶ τὸ ἔρριψαν
εἰς τὴν μέσσην τῆς Ἐκκλησίας· ἡ δὲ πέτρα
ἐκείνη φυλάττεται καὶ μέχρι τῆς σήμερον
μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, εἰς μίαν θήκην,
πρὸς μαρτυρίαν τῆς θαύματος, φόβον δὲ καὶ
ἐκπληξιν τῶν ὁρώντων . Ἐκεῖ ἀνέδρυσε καὶ
ἀγίασμα, ἐπὶ τῆς Βασιλείας Ἀνδρονίκου τῆς
Παλαιολόγου, ἀπὸ θαύματος τῶν παμμεγί-
στων Ταξιαρχῶν . Καὶ εἶναι τώρα πηγὰδι
θαυμασιώτατον· ἔξ οὗ πίνσιν οἱ ἐν τῷ Μο-
ναστηρίῳ ἀσκούμενοι εὐλαδεῖς Πατέρες· τὸ
ὅποιον εὐρίσκεται πλησίον τῆς θαλάσσης,
κατὰ τὸ δυτικὸν πέλαγος . Ὁ πρῶτος δὲ Κτή-
τωρ τοῦ παρόντος ἀξιοθεάτου Μοναστηρίου,
εἶναι ὁ καθηγούμενος Ἅγιος Εὐθύμιος· ὃς
τις ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βασιλείας Νικη-
φόρος τῆς Βοτανειάτης, γνώριμος καὶ συνασκη-
τῆς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τῆς ἐν τούτῳ τῷ
Ὁρῷ τοῦ Ἀθωνος . Δεύτερος Κτήτωρ αὐτῆς,
ἦτον Νικόλαός τις Πατρίκιος, Ἄρχων μέγας
σιμὰ εἰς τὸν Βασιλέα Ῥωμαίων, ἀνεψιὸς τῆς
ἁγίας ὁσιωτάτου Πατρὸς Εὐθυμίου· ὃς τις
ὑστερον ἐγένετο καὶ μοναχὸς ἐν αὐτῷ, με-
τονομασθεὶς Νεόφυτος Μοναχός· ὃς τις καὶ
τὴν ἡγουμενίαν διεδέξατο, μετὰ τὸν θάνα-

τον τοῦ προῤῥηθέντος Εὐθύμις. Τρίτος Κτή-
τωρ εἰς αὐτό, ἐγένεν ὁ ἐν τῇ Θαλάσσει ῥίφεις
ἐκεῖνος νέος· ὃν οἱ Ἀρχάγγελοι ἐλύτρωσαν
ἀπὸ τὸν βίαιον πνιγμὸν τῆς Θαλάσσης, ὡς
εἶπομεν ἀνωτέρω· ὁ ὁποῖος ἐγένετο καὶ Μο-
ναχὸς, καὶ μετωνομάσθη Βαρνάβας· ὃς τις
καὶ αὐτὸς, ἐγένετο Ἡγούμενος τῆς αὐτῆς
Μονῆς, διὰ τὸ γενέσθαι τὸν πρὸ αὐτοῦ κα-
θηγούμενον Εὐθύμιον, πρῶτον τοῦ Ἀγίου
Ὁρως· ὕστερον δὲ ὑπὸ πειρατῶν, ἐρημώθη
παντελῶς. Ὁ δὲ Αὐθέντης τῆς Μολδοβλαχίας,
Ἀλέξανδρος Βοεβόνδας, διὰ τὰ μὴν ἀληθο-
νηθοῦσι τὰ τοσαῦτα τῶν Ἀρχαγγέλων θαύ-
ματα ὅπου ἐγιναν εἰς αὐτό, κινούμενος ἐκ
προαιρέσεως Θεοφιλῆς, κατὰ πρόνοιαν Θεῖαν,
τὸ ἀνεκαίνισεν ὅλον, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν
ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων, ἐν ἔτει κόσμου 5381.
καὶ τὴν ἱστορήσεν ἔσωθεν ὅλην, καὶ τὴν ἐ-
καλλώπισε μεγαλοπρεπῶς, ὡς ὁράται· εἶναι
δὲ καὶ ἱστορισμένος ἐκεῖ μὲ τὴν Δόμναντς,
καὶ μὲ τοὺς Υἱοὺς του. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι
κατὰ πολλὰ ὑψηλὴ καὶ ὡραία, μὲ κουμπέ-
δες πέντε, μολυδοσκεπάση· ἔχει δὲ καὶ κιό-
νια τέσσαρα πανθαύμαστα, καὶ ὡραία, ὁ δὲ
Νάρθηξ εἶναι καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μεγα-
λότερος, ἔργον ἀξιοθέατον εἰς τὸ κάλλος.
Ἐχει δὲ καὶ αὐτὸς κιόνια κτιστὰ τέσσαρα,
ὥσπερ καὶ ἦτον ἀτόφια μάρμαρα· καὶ εἶναι

ὅλος πανταχόθεν ἱστορισμένος· τὰ δὲ θασί-
δια τοῦ ὅλου Ναοῦ καὶ τοῦ Νάρθηκος, ἑκα-
τὸν εἴκοσιν, ὅλα ὡραία, καὶ τεχνικά· καὶ
εἰς μὲν τοῦ δεξιοῦ χοροῦ τὸ κιόνιον, εἶναι ἡ
εἰκὼν τῶν Ἀρχιστρατήγων, θαυματουργός,
καὶ ἔμπροσθέντης, καίσιν ἀενάως τρία καν-
δήλια ἀργυρόχρυσά, πάνυ ὡραία. Εἰς δὲ τὸ
ἀριστερόν, εἶναι ἡ τιμία εἰκὼν τοῦ Ἀγίου
Νικολάου· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς, κανδήλιον
ἀκοίμητον ἐν. Ἐχει δὲ τὸ Μοναστήριον τῆ-
τρο, καὶ πύργον μέγαν καὶ ὑψηλόν· καὶ εἰς
τὴν κορυφὴν, Ἐκκλησίαν, κατὰ τὸ ἓνα μέ-
ρος τοῦ τείχους· ὁ δὲ πύργος ἐκεῖνος, ἔχει πα-
τώματα ἑπτὰ, καὶ σκαλῖα ἑκατόν. Τὰ δὲ
πλέον ἐξαίρετα τοῦ Μοναστηρίου τούτου, καὶ
πολλοῦ θαύματος καὶ θαύματος ἐπάξια, εἶναι ἡ
Ἐκκλησία ἡ θαυμαστή, καὶ ὁ πύργος. Ἐκεῖ
θέλεις ἰδῆ καὶ ἀσπασθῆ, λείψανον τῆς Ἀγίας
Πολυεύκτου.

Τοῦ Ἀγίου Ἱερομάρτυρος Χαλαλὰμπους.

Τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ.

Τοῦ Ἀγίου Κηρύκου.

Τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Λείψανον καὶ δέρμα τοῦ Ἀγίου Δαβίδ,
τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Τοῦ Ἀγίου Νείλου.

Τοῦ Ἀγίου Γεωργίου αἷμα μὲ χρώματα
ὁμοῦ μεμιγμένον.

Λίθον Ἅγιον ἀπὸ τὸν Ἅγιον Γολγοθᾶν,
 μὲ ρανίδας αἵματος τοῦ Κυρίου μας.

Τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου τὴν κάραν.

Λείψανον τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, καὶ
 ἕτερα ἀνυρίθμητα διαφόρων Ἁγίων.

Πρὸς τούτοις, μέρος ἐκ τῆς τιμίας Κάρας
 τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Λείψανον μέρος, τοῦ ἐν Ἁγίοις Πέτρου τῷ
 Ἀθωνίτου.

Τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλείου.

Τῶν Ἁγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων.

Ἔχει δὲ τὸ Μοναστήριον καὶ κελλῖα καλὰ
 καὶ διάφορα παρεκκλησία, καὶ ἄλλα περισ-
 σὰ κτίρια, λόγου καὶ μνήμης ἄξια.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
 ΑΓΙΟΥ ΠΑΤΕΡΟΣ.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ Ἁ-
 γίου Παύλου, κατοικεῖται ἀπὸ Βουλγάρους
 καὶ Σέρβους· ἔστι δὲ ὁ Ναὸς αὐτοῦ, πολλὰ
 ὡραῖος καὶ πάντερπνος, ὅλος μολυβδοσκεπά-
 στος, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενος τοῦ Ἁγίου Με-
 γαλομάρτυρος Γεωργίου, τοῦ Θαυματοουργῆ·
 καὶ ἵσταται ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους κτι-
 στούς, μὲ τρεῖς θόλους· ἡ ἱστορία του εἶναι
 παλαιά, Βελγάρικη· ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ, εἶναι
 ὁ Νάρθηξ, ὅλος ἱσορισμένος μὲ ἱσορίας ποι-
 κίλας, θαυμασία. Ἔχει δὲ ὁ Ναὸς καὶ πο-
 λυέλαιον, καὶ χορὸν ἐν μέσῳ, καὶ μανσάλια
 τέσσαρα, θαίματος ἄξια· ἡ δὲ λοιπὴ τοῦ
 Μοναστηρίου οἰκοδομή, εὐμορφη, καὶ ὑψηλή,
 ἔχουσα πύργους καὶ κελλῖα, καὶ ἄλλα διά-
 φερα κτίσματα. Τώρα ὅμως, ἐγινε πολλὰ ὡ-
 ραιοτέρα, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐξαιρετωτέρα
 παρὰ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ ὁ εὐσεδέστατος
 Αὐθέντης πάσης Οὐγκροδλαχίας, Κύριος
 Γεωργίου Κωνσταντῖνος Βασσαράδας Βασβόν-
 δας, ὁ Βραγχοδάνος, ἀνήγειρεν εἰς αὐτὸ ἐκ

Σεμελίων, διὰ πολλῶν ἐξόδων, ἕναν ὑψηλό-
τατον καὶ ἀξιοθέατον πύργον· καὶ τὸν ἐκαλ-
λώπισε μὲ διάφορα κελλίᾳ, καὶ μὲ τραπεζα-
ρεῖον πανθαύμαστον· ἔκτισε δὲ καὶ παρεκ-
κλήσιον εἰς αὐτόν, πολλὰ ὠραῖον καὶ πάν-
τερπνον, εἰς αἰδίου του μνημόσυνον.

Μὲ τὸν ὁποῖον τοῦτον πύργον, ἔδωκε με-
γάλην ἀπλοχωρίαν τῶν ἐκεῖσε Πατέρων, ὅπῃ
ἦσαν πρότερον ξενοχωρημένοι. Ἔχει ἡ Ἐκ-
κλησία, καὶ εἰκόνες πολλαῖς μοσκόδικαῖς,
τεχνικῶς καθωραϊσμέναις. Ἐκεῖ εὐρίσκεται
σταυρὸς ἀξιοθαύμαστος, ἀργυροδιάχρυσος
ὅλος, παρὰ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου τοῦ με-
γάλου πεποιημένος, μὲ ἱστορίαν παλαιοτά-
την, τῶν δώδεκα Δεσποτικῶν Ἑορτῶν· ἔχει
δὲ καὶ γράμματα λατινικὰ εἰς τὰς ἐπιγρα-
φὰς τῶν ἱστοριῶν, κατὰ τοὺς παλαιούς γα-
ρακτῆρας τῶν Λογγιβάρδων καὶ Γόθων. Εἴ-
ναι καὶ ἓνα εἰκόνισμα μικρὸν, μὲ ἱστορίαν
ἀμίμητον εἰς τὴν τέχνην· τὸ ὁποῖον ὁ Βα-
σιλεὺς Θεόφιλος, ὡς εἰκονομάχος, τὸ ἔρριψεν
εἰς τὴν φωτίαν, καὶ (ὡς τοῦ θαύματος) δὲν
ἐκάηκεν, ἀλλὰ διεφυλάχθη, καὶ φυλάττεται
μέχρι τῆς σήμερον, ἀπὸ τότε σῶντε καὶ ὁ-
λόκληρον. Εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ ἀξιόλογα
ἐκεῖ, καὶ μάλιστα τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδό-
του Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας· καὶ μέρη ἀπὸ
τὰ δῶρα τῶν Μάγων, τὰ ὁποῖα πέμπει τερ-

πνὴν εὐωδίαν. Ταῦτα δὲ, τὰ ἀφιέρωσεν ἡ
Δέσποινα Μάρω, ἡ θυγάτηρ Γ'γιούρα Δε-
σπότης Σερβίας, ἣν ἔλαβεν ὕστερον εἰς γυ-
ναῖκα, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν Μεχεμέ-
της, ὁποῦ ἐδούλωσε τὴν Κωνσταντινὴν πόλιν·
καὶ μέρη τινὰ τῶν Ἀγίων τεσσαράκοντα
Μαρτύρων, καὶ ἄλλα πολλὰ. Τὸ Μοναστή-
ριον τοῦτο, εἶναι κτίσμα τοῦ Ἀγίου Παύλου,
ὅς τις ἦτον, ὡς λέγουσιν, Υἱὸς Μαυρικίου
τοῦ Βασιλέως, εὐνοῦχος, καὶ εἶναι καὶ ἱσο-
ρισμένος εἰς αὐτό, ὡς ἄν Κτήτορας· ἂν κα-
λὰ καὶ αὐτὸς μόνον τὸ παρεκκλήσιον ἔκτι-
σε. Τὸ δὲ καθολικόν, τὸ ἔκτισεν ὁ Αὐθέντης
Συμεὺς τῆς Σερβίας Γ'γιούρας Δεσπότης·
καὶ εἶναι εἰς αὐτὸ μὲ τοὺς δύο Υἱούς του
ἱστορισμένος.

Ἐκεῖ ἀνεβάζουσι καὶ νερὸν μετὰ σχοινίᾳ,
ἀπὸ ἀντίπεραν τῆς Μοναστηρίου, ἕως ὀργῆς
πενήντα, διὰ ἐλαφρότερον, καὶ ὑγιεινότερον·
ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο τὸ Μοναστήριον μέγα,
ἔχουσι βρύσιν καλὴν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΞΕΝΟΦΟΥ.

Τὸ σεβάσμιον Μοναστήριον τοῦ Ξενοφου, εἵκει καὶ αὐτὸ ὠρχίον καὶ θαυμαστὸν, πλησίον τῆς θαλάσσης, με καστράκι τριγύρωθεν πρὸς ἀσφάλειαν· ὁ δὲ Ναὸς αὐτοῦ, εὖμορφος εἰς τὸ κάλλος πολλὰ, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου καὶ θαυματουργοῦ, με κολώναις διάφοραις, καὶ μάρμαρα λαμπρά, καὶ πορφυρᾷ καθωραϊσμένος, καὶ ὅλος πανταχόθεν, εἰς κάλλος, ζωγραφισμένος. Εἰς τὸν στύλον ὅπου εἶναι πλησίον τοῦ Ἁγίου Βήματος, εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν, ἐμπρὸς εἰς τὰ Δεσποτικά, εἶναι ἓνα ὠρχισπλούμιστον κουβούκλιον, καὶ μέσα εἰς αὐτὸ, εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἀνεκδιήγητος εἰς τὴν εὐμορφίαν, καὶ ἔχει τὸν Ἅγιον καθήμενον ἐπὶ θρόνου. Εἰς δὲ τὰς ἄλλας δύο κολώνας ὅπου εἶναι πρὸς τὴν θύραν, εἶναι ὁ Ἅγιος Γεώργιος, καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἱστορισμένοι με ψηφία, ὀρθοί, βλέποντες πρὸς τὰ Δεσποτικά. Ὑποκάτωθεν δὲ τῆς Ἐκ-

κλησίας, περνᾷ τὸ νερὸν, καὶ ἔρχεται εἰς τὸ Μοναστήριον· καὶ ἀπ' αὐτὸ πίνουσιν οἱ ἐν αὐτῷ ὀσιώτατοι Πατέρες. Ἔχει δὲ καὶ τόπον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· καὶ ὅποτε βουλευθῶσιν οἱ Πατέρες, νὰ πλύνουν τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἔδαφος, κλείουσι τὸν αὐλὸν τῆς πηγῆς, καὶ γεμίζει ἡ αὐλαξ, καὶ τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν εἰρημένον τόπον, καὶ πλημμυρεῖ, καὶ ἀπλώνεται εἰς ὅλον τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ. Ἔχει δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἔνθα εἰσέρχεται τὸ νερὸν καὶ ἐξέρχεται, καὶ ξεπλύνει ὅλα τὰ μάρμαρα, κατὰ τὸ ἀριστερὸν αὐτῆς μέρος. Εἶναι δὲ περιτειχισμένον τὸ Μοναστήριον ἐκ τῶν πέριξ, ἔχοντας κελλῖα καλὰ, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἰσὶν ἀναγκαῖα, εἰς σύστασιν τοῦ Μοναστηρίου· οἱ δὲ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντες Πατέρες, εἶναι Σέρβοι τὸ γένος, καὶ Βελγαροι. Ἔχει παρεκκλησία ἐπτά, καὶ ἐπάνω εἰς ἓν παρεκλήσιον, εἶναι ἱστορισμένοι καὶ τοῦτοι· οἱ Ἀρχοντες Μπάνος, Μπάρπουλος, Ντάντζουλας, Βόρνικος, Πούρβουλος, καὶ Ράδουλας. Ὁ πρῶτος Κτήτορας τοῦ παρόντος Μοναστηρίου, ἐστάθη ὁ Ἅγιος Ξενοφῶν, ἀφ' οὗ ἔλαβε καὶ τὴν ἐπονομασίαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, κατὰ τὸ ζυγὶ ἔτις κόσμῳ, τὸ ἀνεκαίνισαν ὁ, τε Δούκας Βόρνικος, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς Ράδουλας, Ἀρχοντες τῆς Θεοφυλάκτου Οὐγκροβλαχίας· καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐζωγρά-

φησαν ὅλην, πολλὰ εὐμορφα. Ὑστερον, ὁ περιδόητος Αὐθέντης τῆς Βλαχίας, ὁ μέγας ἐκείνος, καὶ περιδόητος Ματαίης Βοεβόνδας ὁ Βασσαράδας, δι' οἰκείων ἐξόδων, ἐξόρησε τὸν Νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλον τὸ τραπεζαρεῖον· ὅπου εἶναι καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν Δόμναν τὴν ἐξορισμένον, εἰς μνήμην αἰδίου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Τὸ ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ Γρηγορίου, εἶναι καὶ αὐτὸ ὑψηλὸν καὶ συμμαζωκτὸν, εἰς τόπον ἐπιτήδειον, θεμελιωμένον κατὰ τὸ κατάγιαλον· οὗ ὁ Θεῖος Νὰός, εἶναι εἰς τιμὴν τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ, μολυδοσκεπάστος. Κτήτωρ δὲ τοῦ παρόντος Μοναστηρίου, ἐστάθη ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ νέος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· ὕστερον ὅμως, ὁ Αὐθέντης Μολδοβλαχίας Ἀλέξανδρος, ὁ Πατὴρ τοῦ Μπογδάνου Βοεβόνδα, τὸ ἀνεκαίνισεν μεγαλοπρεπῶς, κατὰ τὸ ζέ. ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ. Ἐκεῖ πλησίον εἶναι καὶ ὁ Ἀρσανᾶς τοῦ Μοναστηρίου τῆς Σίμωνος Πέτρας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ.

Τὸ ἱερόν Μοναστήριον τοῦ Καρακάλου, εἶναι καὶ αὐτὸ εὖμορφον, μὲ Ἐκκλησίαν θαυμαστήν, ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαίων, Πέτρου καὶ Παύλου. ἔχει δὲ καὶ κάστρον περιγύρωθεν, καὶ πύργον ὑψηλόν, καὶ ὠραῖον, καὶ ἄλλα περιηγήσεως ἄξια. Εἶναι κτισμένον ἐπάνω εἰς τόπον ὑψηλόν, μακρὴν τῆς θαλάσσης, ὡς μιᾶς ὥρας σχεδὸν διάστημα· καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι μολυδοσκεπάστος. Εἶναι δὲ κτίσμα, πρώτου μὲν, Ἀντωνίου τοῦ Καρακάλου ἐκείνου ἀπὸ τὴν Ῥώμην. Ὑστερον δὲ ὁ Αὐθέντης τῆς Μολδαβίας, Πέτρος Βοεβόνδας, θέλωντας νὰ τὸ ἀνακαινίσῃ, ἐπεμψε τὸν Πρωτοσπαθάριον αὐτοῦ, Πέτρον ὀνόματι, μὲ ἄσπρα πολλὰ, παραγγεῖλας αὐτῷ, νὰ τὸ ἀναστήσῃ εἰς τόπον εὖμορφον· ὁ δὲ Σπαθάριος, διὰ νὰ κερδήσῃ ἕξ ἐκείνων, ἔκτισεν ἕναν καὶ μόνον πύργον, πλησίον τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν Μπογδανίαν. Μαθὼν δὲ τὸ τοιοῦτον ὁ Αὐθέντης, πολλὰ τοῦ ἐκκακοφάνη, καὶ

ἐβουλήθη νὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ· ὁ δὲ Σπαθάριος, διὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀπὸ τὸν θάνατον, ὑπεσχέθηκε νὰ τὸ ἀναστήσῃ μὲ ἕξ ὀδοὺς ἐδικὰ του, καὶ οὕτως τὸν ἐσυγχώρησε· καὶ πηγαίνωντας εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὸ ἔκτισεν εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν Μπογδανίαν χαρούμενος, καὶ τὸν ἐδέχθηκεν ὁ Αὐθέντης μετὰ τιμῆς. Ὑστερον, συμφωνήσαντες ὁ, τε Αὐθέντης ἐκεῖνος, καὶ ὁ Σπαθάριος, ἦλθον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ γενόμενοι Μοναχοί, καὶ ἐπονομασθέντες καὶ οἱ δύο Παχώμιοι, ἐπέρασαν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τους, μέσῃ εἰς αὐτὸ τὸ Μοναστήριον θαυμάσιως, ὅπου καὶ ἀνεπαύσαντο καὶ οἱ δύο ἐν Κυρίῳ. Εὐρίσκεται δὲ ἔξωθεν τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τὸ κελλίον τοῦ Σπαθαρίου, καὶ καλεῖται μέχρι τῆς σήμερον οὕτω, τοῦ Σπαθαρίου. Ἐν αὐτῷ τῷ Μοναστηρίῳ, εὐρίσκεται καὶ ἡ τιμία κάρα τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ.

Τὸ εὐαγὲς Μοναστήριον τοῦ Σιμεῖνου, ἡ
βέλτιον εἰπεῖν, Ἐσφιγμένου, εἶναι ὥραϊον
κατὰ πάντα, καὶ ἀξιοθέατον· κτίσμα τοῦ ἐν
Βασιλεῦσιν εὐσεβεστάτου Θεοδοσίου τοῦ μι-
κροῦ, καὶ τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς καὶ Βασιλίσ-
σης, Ἀγίας Πσλχερίας, τῆς Παρθένου. Ἐχει
Ναὸν πανθαύμαστον, ὃς τις εἶναι δρομικός
μὲ κολώναις δύο, καὶ ἐπάνωθεν μὲ θόλους,
ὅλος ἱστορισμένος εἰς κάλλος. Ἐχει τράπε-
ζαν πολλὰ εὐμορphen, μὲ ζωγραφίαν καλὴν·
κελλία δίπατα, καὶ τρίπατα, διὰ τοὺς Πα-
τέρας, μὲ κάθρον καλόν, καὶ στερεόν· εἶναι
θεμελιωμένον εἰς τόπον ἐπιτήδειον. Ὁ Ναὸς
αὐτοῦ τιμᾶται, εἰς ὄνομα τῆς Ἀναλήψεως
τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἐμπροσθεν δὲ τοῦ Ναοῦ,
ἔχει φιάλην ὥραιοτάτην, μὲ γράμματα γλυ-
πτὰ ἔξωθεν, ὅπου ἀρχίζουσιν ἔτζι.

Ὁρᾷς, θεατὰ, τέρψιν καὶ ποικιλίαν, τὴν
ἐκ μαρμάρου, τεχνικῶς σκευασθεῖσαν.

Ἐχει δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ διὰ σίχων ἐπι-
γράμματα, εἰς τὴν βάπτισιν τοῦ Κυρίου μας,

ἐν αὐτῇ γεγραμμένα. Εὐρίσκονται εἰς αὐτό,
καὶ Ἁγία Λεῖψανα πολλὰ καὶ διάφορα. Ἀ-
πέχει τοῦ Χιλιανταρίου, μιᾶς ὥρας διάστη-
μα. Ὀνομάζεται τοῦ Ἐσφιγμένου, διότι εἶ-
ναι ἀνάμεσα εἰς τρία βουνάκια, περιωρισμέ-
νον, σιμὰ εἰς τὸν αἰγιαλόν. Ἀπέχει δὲ τοῦ
Βατοπεδίου, τριῶν ὥρων διάστημα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΦΙΛΟΘΕΟΥ.

Τὸ ἱερόν καὶ σεβάσμιον Μοναστήριον τῆς
Φιλοθέου, εἶναι καὶ αὐτὸ ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου,
μέ' κάπρον τριγύρωθεν περιτειχισμένον. Ἐχει
Ναόν· εὖμορφον καὶ ἀξιοθέατον, εἰς ὄνομα
τιμώμενον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκης τῆς Εὐαγ-
γελισμοῦ. Κτήτορες δὲ αὐτῆς, Ἀρσένιος, Φι-
λόθεος, καὶ Διονύσιος, ὁ ἀνεγείρας τὸ ἐν Ὁ-
λύμπῳ Ἱερόν Μοναστήριον· οἱ ὅποιοι φαί-
νονται ἱερισμένοι ἐπάνωθεν τοῦ Νάρθηκος.
Ὑψέρον δὲ, εἰς τοὺς ζ'. ἀπὸ Ἀδάμ, ὁ Βασι-
λεὺς τοῦ Καχετίου Λεόντιος, καὶ ὁ Υἱὸς αὐ-
τοῦ Ἀλέξανδρος, δι' οἰκείων ἐξόδων, τὸ ἀνε-
καίνισαν καλλιώτερα, καὶ τραπεζαρεῖον ἐ-
ποίησαν εἰς αὐτὸ, μέγα καὶ ὠραιότατον, καὶ
τὸ ἱστόρησαν ὅλον πανταχόθεν· ἐνθα, φαί-
νονται καὶ αἱ τούτων Εἰκόνες. Ἐχει καὶ τι-
μια Λείψανα διαφόρων Ἀγίων. Πλησίον δὲ
αὐτοῦ εἶναι τὸ κελλίον τοῦ Μαγουλά· κά-
τωθεν δὲ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰγιαλόν, εἶναι τὸ
μυλοπόταμον, εἰς τοποθεσίαν θαυμαστήν·
καὶ πλησίον ἐκείνου, πύργος ὑψηλός, καὶ
ὠραῖος τῆς Ἀγίας Λαύρας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ἹΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ
ΡΩΣΩΝ.

Τὸ ἱερόν καὶ σεβάσμιον Μοναστήριον τῶν
Ρώσων, ἔστι καὶ αὐτὸ ἐπὶ τόπου πεδινοῦ
καὶ ἀμφιλαφοῦς, καὶ ὕδασι καταρρύττεται, πε-
ριτετειχισμένον μετὰ κελλίων, καὶ πύργων,
καὶ τῶν λοιπῶν. Ὁ δὲ Ναὸς εἶναι εἰς τιμὴν
τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος·
οὐ τοσοῦτον δὲ τὸ πλάτος αὐτοῦ καὶ τὸ μέ-
γεθος θαυμαστόν, ὅσον τὸ ὕψος. Ἐχει δὲ καὶ
παρεκκλήσια ἕξ, καὶ ἄλλα κτίσματα, λόγῃ
καὶ μνήμῃς ἀξία. Κτήτωρ δὲ τούτου, ἐσάθη
ὁ Κνέζης τῆς Σερβίας, Λάζαρος· ὁ ὅποιος,
διὰ τὴν ἀκραν του ἀρετῆν, ἔγινε καὶ Ἅγιος
ὑπερον. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ ἡ τιμία Κάρα
τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, καὶ λείψανον τῆς
δικαίου Ἰωσήφ, καὶ μύρον τοῦ Ἀγίου Δημη-
τρίου, καὶ ἕτερα λείψανα ἀνωνύμων Ἀγίων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ
ΚΑΣΤΑΜΟΝΙΤΟΥ.

Η ἱερὰ καὶ σεβασμία Μονή, ἡ ἐπονομα-
ζομένη τοῦ Κασταμονίτου, εἶναι εἰς τιμὴν
τοῦ Ἀγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακό-
νου Στεφάνου κτισμένη· καὶ εὐρίσκεται εἰς
τόπον κρημνώδη, πλήν εὐμορφον καὶ ἡσυχά-
στικόν· καὶ ἔχει νερὸν εὐρωστον καὶ γλυκύ-
τατον. Ὁ δὲ Ναὸς, εἶναι μέγας καὶ θαυμα-
στὸς μὲ πέντε κουμπέδες, μολυδοσκέπαστος
καὶ ζωγραφισμένος· καὶ ἔχει εἰς τὰ πλάγια
του, παρακλήσια δύο, καὶ τειχόκαστρον, καὶ
πύργους τριγύρωθεν, καὶ κελλίᾳ παλαιὰ· καὶ
εἶναι πολλὰ πτωχόν, ὑπερούμενον τῶν ἀναγ-
καίων. Ἐκλήθη δὲ τοῦ Κασταμονίτου, ὅτι
εἶναι τοῦ Κωνσταντος μονή, ἥτοι τοῦ Ἀγίου
καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου, διότι ἐκεῖνος
ἦτον ὁ πρῶτος Κτήτορας τοῦ Μοναστηρίου
τούτου. Ἀνεκαινίσθη δὲ ὕστερον, ἀπὸ τὸν
Μανουὴλ τὸν Παλαιολόγον, καθὼς δηλοποιεῖ
τὸ χρυσόβουλλόν του.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ.

Τὸ ἱερὸν Μοναστήριον, τὸ καλούμενον
τοῦ Σταυρονικήτα, τὸ ἐκτίσεν ὁ παναγιώτα-
τος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Κύρ
Γερεμίας ὁ παλαιός. Τιμᾶται ὁ Θεὸς αὐτοῦ
Ναὸς, εἰς ὄνομα τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν
Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας,
τοῦ θαυματουργοῦ· τοῦ ὁποίου ἡ Ἀγία Εἰ-
κὼν, εἶναι ὅλη πανταχόθεν ἀργυροχρυσωμέ-
νη, καὶ μόνον τὸ πρόσωπον φαίνεται. Αὕτη
ἡ Εἰκὼν εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἐπειδὴ
καὶ τὴν ἔρριψαν εἰς αὐτήν, κατὰ τὸν καιρὸν
τῆς εἰκονομαχίας τινές· καὶ ἀπὸ τὴν πολυ-
καιρίαν ὅπου ἔκαμεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐφύ-
τρωσεν ἓνα ὀστρίδιον, εἰς τὸ μέτωπόν της·
τὸ ὅποιον, καὶ φαίνεται ἕως τῆς σήμερον·
διὰ τοῦτο, καὶ σπιδᾶς ὀνομάζεται, παρὰ τῶν
κοινῶν. Ἔστι δὲ ἡ Εἰκὼν, ὅλη μετὰ μουσίου,
ἥτοι διὰ ψηφίων χρυσῶν ἐγκεκοσμημένη εἰς
κάλλος. Εἶναι τὸ Μοναστήριον τοῦτο, παρα-
θαλάσσιον, πολλὰ εὐμορφον, καὶ ἡσυχασ-
τικόν· ἔχει περιδόλια, μὲ νεραντζιάς καὶ λει-

μονίαις πολλαῖς· τὸ δὲ νερόν ὅπου πίνουσιν, οἱ ἐν αὐτῷ ὁσίως πολιτευόμενοι Ἅγιοι Πατέρες, τὸ ἔφερον ὁ ἐκλαμπρότατος Αὐθέντης τῆς Οὐγκροδλαχίας, Σερβάνος Βοεδόνδας, ὁ Καντακουζηνός, με καμάραις, ἔργον κατὰ ἀλήθειαν πολυέξοδον. Ἐχει Νχόν, μικρόν μὲν εἰς τὸ μέγεθος, εὐμορφον δὲ εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν ζωγραφίαν, καὶ ἔκει ἐπάνω εἰς τέσσαρα κίονια ἐκ μαρμάρων. Ἐχει πολυέλαιον εὐμορφον, καὶ χορόν ἀξιοθέατον· ἔχει δὲ καὶ φιάλην τοῦ ἀγιασμοῦ, ἀξιολόγον καὶ ὠραίαν· ἡ δὲ τράπεζα τῶν Πατέρων παυμαστή, καὶ ὠραία, με ἱστορίαν τεχνικὴν. Εἰς αὐτὴν εἶναι ἱστορισμένη ἡ ρίζα τοῦ Ἰησοῦ, τόσον εὐμορφα, ὅπου δὲν εὑρίσκεται ἄλλη παρομοία ταύτης. Εἶναι ζωγραφισμένοι καὶ οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι, μετὰ τῆς Σιδύλλας· οἱ ὅποιοι, ἐναργῶς περὶ τῆς διὰ σαρκὸς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου μας, προεφήτευσαν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων, ὡς ἐν συντόμῳ. Ὑμεῖς δὲ οἱ ἀναγινώσκοντες Πατέρες καὶ Ἀδελφοί, ἔρρωσθε, καὶ σώζοισθε, καὶ σύγγνωτέ μοι τῆς βραχυλογίας· καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ τῷ Κυρίῳ.

Τέλος, καὶ τῷ Θεῷ Δόξα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΟΡΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.

Ἀννα	Φυλ.	10
Βατοπέδι	»	15
Γρηγορίου	»	89
Διονυσίου	»	54
Δοχειαρείου	»	78
Ζωγράφου	»	75
Γθήρων	»	35
Καρακάλου	»	90
Κασταμονίτου	»	96
Κουτλουμούση	»	66
Λαύρα	»	1
Ξενοφου	»	86
Εηροποτάμου	»	64
Παντοκράτορος	»	62
Παύλου	»	81
Πρωτάτον	»	68
Ρούσικον	»	95
Σιμένου	»	92
Σιμόπετρα	»	71
Σταυρονικήτα	»	97
Φιλοθέου	»	94
Χιλαντάρι	»	33